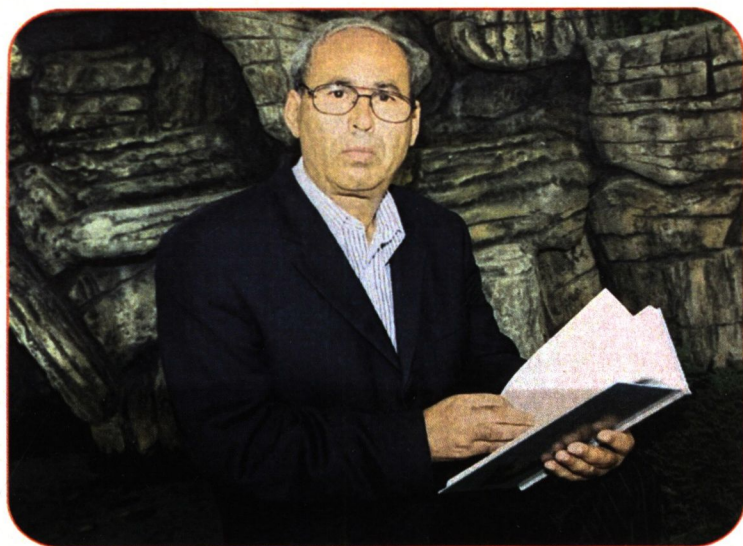

ҮШВӘҫ, ИФРАИМ

ӘРБЕД
ҖЕНАҫ
Х

Мəно нә дәрикә китаб әри хәлг
Мухуну дорд мүдү сәрү һә нәһог
Ә мәжлис јә кәлә сүфрә вокун ки
Ширин бу әришү, анбар бу гиног!

ЈУШВА ИФРАИМ

**Хунәј
бәбә**

**Азәрбајчан Дөвләт Нәшријаты
Б а к ы – 2 0 2 0**

ББК 46.3.1
И-92

Рәјчи: **Сөһраб Таһир**
Халғ шаири
Редактору: **Назим Әлиоглу**
Чапа һазырлајаны: **Әбүлфәт Усубоглу**
Өн сөзүн мүәллифи: **Јагуб Шамајев**

и-92 Јушва Ифраим. Хунәј бәбә.
Бақы, Азәрнәшр, 2020, 212 сәһ.

Танынмыш Јәһуди–Азәрбајчан шаири Јушва Ифраимин «Хунәј бәбә» адлы китабында јәһуди вә азәрбајчанча јаздығы шеирләри, нәғмәләри вә «Јахшылыг јашајыр» адлы лирик поемасы, Азәрбајчан шаирләриндән етдији тәрчүмәләр, Јәһуди дилинә чевирдији Азәрбајчан аталар сөзләри топланмышдыр. Гојнунда дүнјаја кез ачдығы доғма Азәрбајчанын тәбиәт кезәлликләрини, истедадлы шаир Јушва Ифраим бир өвлад мәһәббәтијлә тәрәннүм едир вә гәләмә алдығы мөвзуну поетик бир диллә вермәклә, өзүнәмәхсус ифадә тәрзи илә чанлы табло јарадыр.

4603010000
М- 651(07)2020 грифли нәшр

© Ј.Ифраим, 2020

ЭЗ ТОУН ШАИР, ДҮЛ КОФОЈМЭ

Өри эни нүвүсдәнүмһо сәнәткара, һәммә нәсә шинохдә. Мәрә воисдә терчүмеји-һал шаирә, һич нә бисдокә ә хәлг јә балала расунум.

Үшвәһ Иффраим 1940-үн сал 10-үм феврал мәһ шавад, ә хориј Азәрбајчан, ә һәрәј доғһој Кавказ, ә гирог никәрәј – Гудјал-чај, ә јә бала гәсәбәләј Гүбә, јә чүклә хәлг-хәлг чуһурој доғи зијисдәниһо мәскән, әз дәдәј бири. Чәнд салһојү, чоһилиһо нә оһилиһојү әји хәлгәвоз к-ирошди. Әз Шох-Дог оморәниһо тәмизә сәринә һовоһо, ә гирог никәрә һисдио, рача-савзаја боғһо, вишәһо чилидә билоғһо, бәрәкәтлүјә хориһо, имкан дорәни ки, әз һәрәј эни хәлг, хубә талантлүјә шаирһо, әгүлмәндә нүвүсдә-кәрһо вәдирәв

Чәнд салһоји ки, ә гәд эни хәлг зивисдәниһо, ә дүл эни хәлг, мәскән күрдиһо, ә хәлгәвоз нүшдәниһо, вәхүшдәниһо, куфдирәнүтһо ә хәлгәвоз бијо зиви!

Үшвәһ Иффраим ә нүвүсдә шеирһо, мәһәниһо, әгүлмәндә дарашој хүшдәрәвоз мәшһур бири, Нүвүсдә хундә мәһәниһој әну рачиј ән мәчлисо, ән һәрисиһо – гүдишиһо бири.

Үшвәһ Иффраим 1958-59-үн салһо ә «Гүбә»ә Гырмызы-гәсәбә куфдирәнүто ошколә 10-үн класа ә звун азәрбајчани варасди.

1962-үн сал ә Боку орта тәһсилли дәмир јолу техникмурә хунди варасди.

Ә чәтинә һәдәтој зомонә киро, әдүлү дәбирә
нијјәтһорә ә чикә овордә наданүсди.

Мә Үшвәһ Ифраима әз һәјили шинохдәнүм
Урә һәмишә ә мусиги нә шеир әз һәјили һәвәс
бири. И дү сәниһәт һәмишә әјәки боглу бири.
Иһорә мә нә нүвүсдүмкәш, хәлгмә танүсдәни.
Иһо ә пишој хәлг бири.

Мә шеирој: Үшвәһ Ифраима хундә-хундә
әдәм ә лугондә фикиро дарафда. Шаир ә ку-
рундә салһој довһо әз дәдәј бири. Шаир у сал-
һорә әзјор нәсә вәдәшәндә. Тарих вир нәсә
бирә, чүдам һисд һәчу тәкрат бирә. Әјә шеир
хүшдә очуг ојдун у салһарә бурбунди:

**Мә шаир нә бирәм, хундокор бирәм...
Чүлүмүн сал шавад әз дәдәј бирәм.
Јә шүгәм сироји, јә шүгәм киснә,
Әји дәрдһоровоз мә кәлә бирәм.**

Куфдирәниһо: Шаир?.. И чәтинә рузһо, сал-
һој һәјилиј әну, һәммә ә гәд әни «Гүбә» ки-
рошди. Куфдирә: Ә шеир «Вәтән һәјилијмә»
әдәј бурбундә...

**Гиригој никәрә чәнд чиро хунә,
Ә чикәвоз анбар вәкирдәјим нунә.
Салһош гәд бисдо ә косибә хунә,
Түни ә «Гүбә» вәтән һәјилијмә.**

Мәрә нәсә воисдә, шеирој... шаирә тәһлил сохум, ә тәһлил сохдә михточи нисди. Шеирһорә: хундәкор һәммә әсәр миҗофдону һәр инсонә јә чиро тале бирә. Кимиһорә хушбәхти анбар, кимиһорә кәм бирә. Инсонә воисдәни һәмишә әз дәрд вирихү. Оммо дәрдсүз шаир нәсә бирә...

**Әдәм дәниширә әји һилом мә,
Ә базар дуз нисди и тирозуј мә.
Ки шүбһәлү һисди мундикә әзмә,
Кәшүтку дәрдһорә ә тирозујмә.**

Ә и шеир Үшвәһ Иффраим нәинки у гурундә рузһој довгорә бурбундә, һәмчинин ә киснәирово ә јә чикә оморә хиникијә рузһој зимистурә, човгунә туфонһо, вәрфорә, әри јү оморә гурундә салһоро хуно ә гәләм вәкүрди.

Шеирһој Үшвәһ Иффраим садә, мәнәләү, фәлсәфини гуфтирә одомирә хош оморә. Әз дүли оморә шеирһој Үшвәһ әз ләһәј кәләтә-чүкләтә нәс офторә.

Ә шеир «Зувунмәрә» Үшвәһ Иффраим нүвүсти:

**Мә чүтам вир сохум и зувунмәрә?
Һәм зувун бәбәји, ән дәдәјимәрә!
Әз һәјили ә хунмә, ә чунмә дәри
Әји зувун хундәт гуфәрәјмәрә.**

Ә и шеирово у, ә халг хүштә, ә милләт хүштә, ә зувун дәдәји хүштә һүрмәт, мәһәббәтә бурбундә. Әри ону вәтән, халг, милләт әз һәммә чиһој һилом зијотдә, ширинтәји.

Ә шеир «Чуһурој доги»у тарих милләт хүштәрә ә гәләм вәкүрди. Ә giroг никәрәј Гуд-јалчај мәскән дәшәндиһо Чуһурој доги анбар чәтинә рузһо кироунди. Әз Ирон вәдироморә Чуһурој доги ә чәнд салһоровоз гурундә рәһо кирошти, ә Түркијә ә догој Әрзуруми, ә хиникијо, бәјәһо офтори, јә тәәр омори ә Гүбә мәскән дәшәнди:

**Чәнд әсиро бисдо оморут кирошд,
Әз и чәтинә рузһој Чуһурој доги...
Ә јә бала хори giroг никәрә,
Әинчо мәскән күрд Чуһурој доги.**

Үшвәһ Ифраим кәлә бириһо вәтән хүштәрә, рача вишиһорә, хиникә билогорә, һүндүрә догорә ә шеир «Чүклә Гүбә» дијәш рач бурбунди:

**Чикәј норә куфәрәјмә,
Дүл вәбәрә гәд хунәјмә,
Нәнүј-нәнәм хунд дәдәјмә,
Ә гәд әни “чүклә Гүбә”.**

Ә у шеир хүштә у милләт хүштәрә Тиро хундогор, ә Худо боһорим сохтогорә хуно һәчи бурбундә:

**Тарих энү чүклә нисди,
Жә дваздаһ нимаз һисди,
Бәбәһојму тиро хунди,
Лап дин-дори “чүклә Гүбә”.**

Әз у бәхшәј ә и мөвзү нүвүсдә оморијо шеирһој Үшвәһ Ифраим ә гәрәј дигәр милләто зивижтәнијо чуһурој догирә һистијо һүрмәт нә дустирәш бурбунди. Чән салһои ә Губә мәскән дөшәндијо чуһурој догирә әз милләт Азәрбајчан никәрәј Гудјалчај чиро сохтәникәш күһнә, әз гирмизинә кәрпүч вокундә оморијо күрпү и дү дустә милләтә дијәш нәзник сохтә. Әрио-нуш ә һәрәј милләтој Азәрбајчан чуһурој догирә һистијо һүрмәтә Үшвәһ Ифраим ә шеир «Күһнә күрпи» һәчи бурбунди:

**Зәвәр гәлә, дәрә Гүбә,
Тү рач дузи вәди бирә.
Әзир пој тү шәх никәрә,
Дуст дү милләт бирә күрпи.**

Үшвәһ Ифраим дәдәјә ә гилом ән гижмәтлү, ән рач, ән әгүлмәнд, әри һәил һәр чүрә чәтиниһо кәширогорә хуно бурбундә. Әри ону дәдәј һәм һәилә һүмүр дорогор, кәлә сохтогор, тәрбијә дорогори, һәмчинин дәдәј әри һәил чун хуштәрә гурбу сохтәгори, муј сәрә сипи сохтәгори.

**Ә пој вокунди тирјох новуни,
Дәс дурру сохдәј, пој дурру сохдәј.
Әри һәјилиш муј сипи сохдәј.
Ә һилом нум тү, кәләји дәдәј.
Чунмә чун түрә, гурбу ој дәдәј.**

Ә шеир «Кәрәки дәдәј» Үшвәһ Ифраим нү-
вүсти:

**Чәнгәдә кәшдәнүм насданүм офдә,
Мә кирә бијофум кујум и дәрдә.
Бала чуму һәрси әз дәдәј хүшдә,
Тү мәрә һәмишә кәрәки дәдәј.**

Әз шеирој Үшвәһ Ифраим әз дәдәј гијмәт-
лүтә, ширинтә ә һилом һичиш нисти. Әри онуш
дәдәј одомирә һәмишә кәрәки:

**Нә чири бәнәвшә бәһәм ән богә,
Думанһо зу дәкүрд һүндүрә догә.
Залум һәчи нори дузиј һиломә,
Тү мәрә һәмишә кәрәки дәдәј.**

Ә шеирој Үшвәһ Ифраим гурундә мисроһо
анбар дәри. Шеирој ән у одомирә ә фикир дә-
шәндә, мәһно дорә, тәрбијә дорә, һәм әз ги-
роштә рузһој одоми, һәмигә бијовһо рузһој
одомирә бурбундә. Ә шеир «Хунәј бәбә» у
кәлә биријо, һәјилиһој хүштәрә гироундијо, ху-
бә рузһо, нә гурундә рузһо виниријо, һәмишә

сәс ов-һәил шинријо, һәј сәһәт тәхно мундио
хунәј бәбәрә һәчи бурбунди:

**Әз тү анбар дуриш нүсдүм
Бәхшләмиш сох “Хүнәј бәбә”.
Әз дәрдној тү хәбәр нүсдүм,
Тәһно мундәј “Хүнәј бәбә”.**

**Тү һәмишә әјормәни,
Кәлә бирә чикәјмәни.
Һәрс чум рихдә чикәјмәни,
Тү шоһоди “Хүнәј бәбә”.**

Ә и мәһно нүвүстә оморијо шеирој Үшвәһ
Ифраим анбари: – «Гилом зу пир сохти мәрә»,
«Салһој човони», «Ночогә дүлмә» әз и шеи-
роји.

Ә һилом бирәнијо һогсузијорә, бәдлү-һисо-
бијорә нәс вәкүрдәнијо шаир Үшвәһ Ифраим
һәмишә дәрд халг хүштәрә, дәрд һиломә ки-
ширә-кәширә пир бири.

Чун согирә кирит сәрвәт гуфтирәнијо Үшвәһ
Ифраим ә мол-дәвләт һилом ошуг нисти. Әри
ону чунсоги нә һүрмәт әз һәрчү пишоји:

**Әки сохум, мә шикојәт,
Чун согирә кирит сәрвәт.
Бәлкәм ини әнмә гисмәт.
Әрчү һәчи сохди мәрә,
Һилом зу пир сохди мәрә.**

Руз дэкүрдәнки, ә сәр Шон-Дог думон оморәнки, чунсоги әз дәс вадарафтанки әз һилом хүрд бирә ночогә дүлә шаир һәчи кәдәрлү бурбундә:

**Әз һилом хурд бири, ночогә дүлмә,
Рузкор дәгиш бири, нисти омунмә.
Шон-Дог дәнишири әз Гудјал ә мә,
Әдәј дәрд кәширә әри дәрдһојмә.**

**Әчәји вассалмә, әчи поизмә,
Шејһој сәбәхишму дәри ә дүлмә.
Вараста салһојма, кирошт һүмүрмә,
Гуввотиш овтори әз гул занијмә.**

Чунсоги нә човони ән хубә вәхтој инсони гуфтирәнијо Үшвәһ Ифраим гәдүр ән у рузһорә танустани. У рузһој әну ә никәрәј Гудјал ә күјнә күрпирово ә јә чикә гирошди.

**Ә рузһој човони, салһој човони...
Чү хубә вәхто бу, киришдит ишму.
Һәрбој оморәнки ә пишој чумһо,
Бирәнүм ә фикир ә һәсрәт ишму.**

Үшвәһ Ифраим ә шеирој хуштәрово инсонә ә сәбәһи руз үмүд дорә. һәр чәтинә рузә јә очугә сәбәһи. Инсон ә һилом. Оморәнкирово һәмишә хуби ә хәрәбирово, үшүги ә торикирово, мәрди ә намәрдиново бәхс бәрди.

Әгүлмәнди, һоглүјү, хуби, мәрди һәмишә үс-
түн бири.

Ә шеир «Буһо бири» шаир ә һилом виниријо
һогсузијорә анбар мәналу, ә әгүлмәндә фикки-
ророво ә гәләм вәкүрди:

**Кәлә мәрди мунди ә дод,
Салү инбу дузи һәшдод.
У әз һилом һәрчү дири,
Әзјә корлә наразини,
Шур әз гәјмәг буһо бири.**

Үшвәһ Ифраим һиломә, тәбијәтә әсәр оф-
торә шаири. У мәнај зивијстәји инсонә ә хуби
сохтә, һүрмәт гозонмиш сохтә винирә. Јаран-
миши һиломә ә мәналујә рузһо шаир нүвүсти:

**Рузһо кирошд, салһо кирошд әз һүмүр.
Аташо сухд әчикәјү мунд күмүр.
Вәхтсүз омо, вәхтсүз кирошд, әз һүмүр.
Јаранмишиј һилом, һәчи әрчүни?
Дәрдһо анбар, һүмүр кәми әрчүни?**

Үшвәһ Ифраим ә шеирој хүштә тәмизә еш-
гә, мәһәббәтә бинәврәј гиломә хуно тәмиз,
соф әз дүли бурбундә. Әзини шеирој ән у ә
мәчлисој халг ә мәһәнијо чарусти.

Ә шеир «Нә сухун мәрә» шаир ә дүл хүштә
дәријә гофһорә һәчи нүвүсти:

**Насданүм рузорә чудам гәд сохум.
Шәворә әсәр тү, пәрванә бошум.
Гәбул сох, јә гултү, јә нүкәр бошум.
Нәсухун аташсүз дурәсүз мәрә,
Омәрәм әкијтү, човоб ди мәрә.**

**Дүл тү, дәријоһи әнмә никәрә,
Сухдумкә, әз овтү кәрәк нисд мәрә!
Умуһој мидани, тү гәдүрмәрә!
Нәсухун аташсүз дурәсүз мәрә.
Вәчирә нидани рихдә күлмәрә.**

Ә мөвзү севги нә мәһәббәт нүвүстә оморијо шеирој Үшвәһ Ифраим тәкчә јекирә хостәнијо дү човонә нәс бурбундә. У ә и рәх кәширә оморәнијо чофһорә, чәтинијорә, һәсрәтә, нәхисирә шәвһорә анбар мәнәлу нүвүстә, хундогорә ә фикир дәшәндә:

**Чуммә әрәһ түни, гушмә ә сәс тү,
Гушә хуно дәрүм ә тәһно гәфәс.
Әз тү кәширәнүм мә дузи нәфәс.
Үшүг ән рузмәни ән рәһмәни тү.**

**Јә шәвһо тәнустә чү кәширәнүм,
Һәрс чумһојмә ә сәр болушһо рихтә.
Фикирмә јә түни, түрә хостәнүм,
Ә чәһо бистори нәбистори тү.**

Ә шеир «Ә чун ән худо» Үшвәһ Ифраим ә дүл дәријо гофһорә һәчи нүвүсти:

**Өрчү түрә нич нист эз дүлмә хәбәр,
Мәрә Мәчнун сохтә нә бош бәхтәвәр.
Күрдикә эз сурмә јә бала хәбәр,
Лејли тү инбоши ә чүн ән Худо.**

Ә мүхтәлиф вәхто нүвүстә оморијо шеирој Үшвәһ Ифраимә вәчирә, ә хәлгу расунда кә-рәки гуфтирә, и китоб вәдәшәндә омори. Әдәм фикир сохтә ки, ә и китобавоз у гәрәј хәлг хүштә дијәш анбар һүрмәт газанмиш мисоху.

Чүнки Үшвәһ Ифраим әз гәриш хәлг вәдирә оморијо савадлијә шаири.

**Јә билог вүнүрүм, ә вишә тәхно.
Чејрон чуму гәрсидә әз дәдәј тәхно.
Јә дориш нә кәрдо ә вишә тәхно.
Өрчү и муһојмә зу сипи бисто.**

Әдәм үмүд сохтәки һилом дирә, муј сипи сохтә шаир Үшвәһ Ифраим әзимбәгдә дијәш хубә, мәнәлујә шеиро мүнүвсү, халг хүштәрә шор мисоху. Ә и рәһ әри ону әз Худо чунсоги, мәзолмәнди, бәхтәвәри әдәм хостә. Шаир халг хүштә бирә анбар чәтиникәш, анбар бәхтәвә-рини.

ЈАГУБ ЈУМТУ ШАМАЈЕВ

ҮРӘКЛӘРДӘ ЈУВА ГУРМАГ ИСТӘЈӘН НӘГМӘЛӘР

Имзасыны чохдан таныдығым, шерләри Азербайчан мэтбуатында вә Москва журналларында чап олуан танымыш шаир Јушва Иффраимин өзүлә шәхсән Москва шәһәриндә таныш олмушам. Јәһуди вә Азербайчан диләриндә лирик вә фәлсәфи сәпкили шерләр гәләмә алан шаир, илһам алдығы Азербайчан торпағынын бир кушәси олан Губанын Гырмызы гәсәбәсиндә дүнјаја кәз ачыб, боја-баша чатмышдыр. Сәнәткар шеирләриндә көнүлләр охшајан доғма јурдун тәбиәтини бөјүк үрәклә тәрәннүм етмәкдән мәнәви зөвг алып.

Тәбиәтән гуманист, һәссас вә көврәк үрәк саһиби олан Јушва Иффраим кәнчлик илләриндән поезија – муғам вурғунудур. Сөз-сәнәт ашиги олдуғундан гәләмә алдығы һәр һансы бир мөвзуну гәлбинин кәзүндән кечириб, мөһәрәтлә сәнәт әсәринә чевирир. Шаирин гәлбиндә доғулдуғу Азербайчан торпағына үлви бир өвлад севкиси, мөһәббәти чағлајыр. Истедад саһиби Ј. Иффраим Азербайчан дилинин инчәликләрини билдијиндән, бу дилдә јадда галан, инсан гәлбини еһтизаза кәтирән поетик лөвһәләр јаратмаға усталыгла наил олур.

Елә билирәм ки, шаирин јарадычылығына үз тутуб, фикир вә мүлаһизәләримизлә һәссас охучулары да таныш еләмәклә, Ј. Иффраимин Азәр-

бајчан дилиндә јаздығы әсәрләринә «ачар» тапмыш оларыг. Мүәллиф гәләмә алдығы «Оғлунам» адлы дәрәдлүдә Вәтән гәминә шәриkdir:

**Гојнунда доғулуб ад алдым Вәтән,
Мән сәнин гәдрини билән оғлунам.
Чинар тәк көјләрә учалдым, Вәтән,
Дәрдини, гәмини бөлән оғлунам...**

– мисраларыны сәмимијјәтлә сөјләјән шаир «Чинар тәк көјләрә учалдым, Вәтән» дејими илә Вәтән торпагына өвлад миннәтдарлығыны билдирир, гүрурланыр.

Јушва Ифраим Азәрбајчанын пәрванә өвладыдыр. Торпагына севки, мәһәббәт шаирин ана јурда вурғунлуғунун тәсдигидир ки, сәнәткар үрәк чырпынтыларынын шәклини бир бәндлик «Азәрбајчандыр» шеириндә белә ифадә едир:

**Дилимдә нәгмә тәк сәсләнән јурдум,
Сәндән ајрылмышам көр бир һачандыр?
Синәмдә көјәриб бәсләнән јурдум,
Анамын лајласы – Азәрбајчандыр!**

Бу дәрәдлүк дә јухарыда тәгдим олуна «Оғлунам» дәрәдлүјүнүн руһән давамы кими сәсләнир, јалныз белә көврәк вә һәсрәт чаларлы мисралары көрпәнин анаја олан мәһәббәти илә мүгајисә етмәк олар.

Ј.Ифраимин шеирләрини охудугча, һәр шеири нәғмә тәсири бағышлајан истедад сәнәткарын өвлад мәнәббәтинин јурддан бағлајыб, бүтөв Азербайчана јајылдығы ајдын көрүнүр.

Шаир ана торпағы тәрәннүм едөркән бу торпаг онун руһу, көрән көзү олдуғуну гәләмә алып:

**Сәндән ајры көнлүм күлмәз,
Әлим лалә, нәркиз үзмәз...
Надан сәнин гәдрин билмәз,
Руһум, өзүм Азербайчан!
Көрән көзүм, Азербайчан!**

Бир бәндини мисал кәтирдийимиз «Азербайчан» шеири бүтөвлүкдә мүәллифин көнүл дүјуларынын поетик әһвалы кими охучу дигәтини чәкир, чәлб едир.

Ј.Ифраимин һәр бир шеиринин сәтирләриндә мәнәббәтлә, һәсрәтлә, нискиллә вә бәзән дә килејлә үрәји данышыр. Бу мәнәббәтдән, һәсрәтдән, нискилдән вә килеј долу нотлардан охучу тәсирләнир вә дүшүнүр... Сәнәтин әсас мәгсәд вә мәрәмы инсаны көкләмәк вә тәрпәтмәклә јанашы ону һәјата, кәләчәјә сәсләмәқдир. Тәблиғ едилән һәр һансы бир фикрин поетик јүкү оlanda үрәкләрдә әкс-сәда верир, өз үнваныны тапыр. Мүәллифин севки шеиринин бир бәнди фикримизин тәсдиги кими јеринә дүшәр:

**Севкисиз бу дүнја нәјә кәрәкди?
Севки јохса чаһан галар лајласыз.
Нәғмәли бир тарын гоша симижик,
Сәнсиз галсам, Мәчнун оллам Лејлисиз...**

«Севкисиз» шеириндән кәтирдијимиз бу бир бәнд һәссас охучу гәлбиндә үлви дүјғулар ојадыр вә шаир тәнһа галарса Мәчнунна дәнә биләчәјинә охучуну инандырыр.

Јурд севкиси илә көкләнмиш бир нәғмәкарын јашадығы һиссләри Азәрбајчан дилинин ширинлији илә ифадә едә билмәси үчүн, һәмин халгын мусигисинә, муғамына вә әдәбијјатына бәләд олмағы мүәллифин әлиндән турсур. Фикримизи дәгигләшдирмәк үчүн «Гызлар» шеириндән ики бәндә нәзәр салаг:

**Чәмәнләрә әтир олур,
Лалә кими битән гызлар.
Үрәкләрдә алов олур,
Назлы-назлы өтән гызлар.**

**Гәнчә кими тәзә ачан,
Күнәш кими шөлә сачан,
Вәтән кими доғмалашан,
Гәлбимиздә Вәтән – гызлар!**

Бу лирик «Гызлар» шеири сәмимижјәти илә бәрәбәр һәм дә поетик чәһәтдән уғурудур.

Шаир Вәтән өвладына, гызына торпағын бир парчасы кими бахмагла, онлары гижмәтләнди- рир. Бу ифадә шаир гәләминдә поетик уғур га- заныр. «Гәлбимиздә – Вәтән гызлар» мисрасы тәзәдир, тутумлудур, образлы бир дежимдир.

Шаир гәлбиндә ағрыја дәнән фикирләри поетикләшдирә вә бизи тәсирләндирә, көв- рәлдә билирсә, бу һалда һәмин парча јеринә дүшүр, үрәкләри риггәтә кәтирир. Мүәллифин «Бачара билсәм» шеириндәки бир бәнд јаша- нылмыш һиссләрин поетик ачымы олмагла әрқјана бир шаир гынағыдыр:

**Ајрылыб кетмәјә нә вар ки, күлүм,
Мәнли хатирәни нејләјәчәксән?
Бир вахт аначагсан, өтән күнүнү,
Әлләрин јетмәјәчәк, көјнәјәчәксән!**

«Әлин јетмәјәчәк, көјнәјәчәксән» мисрасы- нын һәсрәтинин Вәтән өвладларынын пајына, гисмәтинә дүшмәсинин, инсанлыға севки илә дөјүнән шаир гәлби гыјмыр, рәва көрмүр...

Шаир дүнјанын һәр үзүнү – ачысыны, шири- нини, кәдәрини вә севинчини көрүб. Дүнјада көзү јохдур, кимсәнин ардынча данышмыр вә зәһмәтсиз јашамағы да гәбул етмир. Бу сәнәт- карын һәјата бахышындан, дүнја дујумундан доған бир гәнаәтдир:

**Бу дүнја малында көзүм олмајыб,
Бир кәсин ардынча сөзүм олмајыб.
Зәһмәтсиз сүфрәдә үзүм олмајыб,
Кәсмәјә бир һалал чәрәк истәрәм.**

– дејир вә һарамын, рүшвәтин түҗан етдији заманда бир тикә һалал чәрәји зәһмәтлә газанмағы үстүн тутур, бу истәји илә адамлары һалал јашамага чағырыр ки, бу чағырышын да әхлаги-тәрбијәви вә ичтимаи јүкү бөјүкдүр.

Муғамларымызын, халг маһныларымызын вә аталар сөзләримизин биличиси олан көзәл сәнәткарымыз Јушва Иффраим муғама олан мәһәббәтини «Наләсијәм» шеириндә сөзләрдән санки илмә тохујурмуш кими, чанлы халг дилијлә сөзләри сапа дүзүр:

**Рухумун һарајы, наләси муғам,
Јурдумун алынмаз галасы муғам,
Дүнјанын ән һәзин лајласы муғам,
Дәрсими муғамдан аласыјам мән!**

– дејәркән муғамы «ана лајласы» кими тәгдим едир вә өзүнү өјрәнән шакирд гисминдә көрүб бу гошманын илк бәндиндә тәбии бир лөвһә јарадыр.

Әсрләр боју дүнја һаггында, бу дүнјанын вәфасызлығы барәдә фикирләр сөјләнилиб. Ј.Иффраим дә бу мөвзуја үз тутаркән тәзадлы

дүнјамызы гынаса да, бу дүнјаны анламаға чағырыр:

**Арифләрдән ариф олсан,
Јүз хәјала, фикрә далсан.
Нә гәдәр ки, һәлә сағсан,
Чалыш, анла бу дүнјаны...**

Бу парча охучуја никбин руһ ашылајыр ки, бу да поезијанын әсас принципләриндән биридир.

Ј. Ифраимин гәләмә алдығы «Илк мәһәб-бәтим», «Истәдим», «Дәрдим тәкчә Вәтәндир», «А достум», «Мәнимлә гочалмысан», «Нејләјим» кими уғурлу шеирләри илә бәрабәр иш адамы, хејрхаһлығы илә танынан һәмјерлимиз Телман бәјә һәср етдији «Арзулајырам» шеири, шаир сәмимијјәтиндән доғулан поетик арзу вә диләк кими диггәтә лајигдир.

«Ата еви» китабында мүйәллифин фәлсәфи, лирик шеирләри вә һәзин тонлу нәғмәләри дә топланыб. Шаир мүйәтәлиф бичимли шеирләри илә јанашы «Сәнәткар јашајыр» адлы лирик әһвали-руһијәли поэма гәләмә алмышдыр. Әсәрдә һәјатдан еркән көчмүш һәмјерлиси, досту, танынмыш журналист Рашбил Захаријәјевин өмүр јолуна ишыг салыр вә сәнәтин, сөзүн әбәдилијинә инандығыны поетик бир диллә тәсдигләјир:

**...Кәләнләр кедәчәк, сөзләр галачаг,
Дүнјада фикирләр ад газаначаг.**

– дејөн шаир јарадычы инсанын әсәрләри мүәлифини дә јашадачағыны вурғулајыр вә гәләм достунун – әсәрин гәһрәманынын дүнјасыны вахтсыз дәјишмәсини тәсирли мисраларла верир, онун јеринин көрүндүјүнү һәсрәтлә, нискиллә јад едир, јадикар гојуб кетдији өвладларынын нәслинә-көкүнә лајиг бөјүдүјүнү сәнәткарлыгла тәрәннүм едир.

Танынмыш Азәрбајчан шаири Јушва Ифраимин јарадычылыгындан онларла уғурлу мисал чәкмәк оларды. Фикир вә дујғуларына поетик «либас» бичән шаирин јаратдығы әсәрләринә бир нечә мәгамдан ишыг тутдуг. Сәнәткарын һәјата бахышы илә таныш оландан сонра бир даһа әмин олдуг ки, тәзадлы дүнјамызын севинчи, кәдәри дүнјанын талејиндән нараһат шаирләри чох дүшүндүрүр. Елә бәшәри дујғулу шаирләрдән бири дә һәмјерлимиз, гәләм достумуз, ики дост халгын нәғмәкар өвлады Јушва Ифраимин олдугу фикриндәјәм.

Шаирин охучулара тәгдим олуна «Ата еви» поетик топлусунун һәссас охучу гәлбиндә өзүнә «јува» тапачағына инанараг сәнәтсевәр охучуларын мүһакимәсинә үнванлајырыг...

НАЗИМ ӘЛИОҒЛУ
шаир-публисист

НЭ ТҮ ҮЭЖИЛ БИРИ НЭ МЭ

– Нэ тү һэжил бири, әји – ешг нэ мө,
Җирошдә рузорә бијорим әјор.
Иму коф дорәнки әз дүл јәкирә,
Дүлһојму әјәки сохдәнбу бовор.

Насданбүрүм әз тү мө чиро бирә,
Ә ховһош мијосдум түрә винирә.
Җуфдурум ә һилом јә чуни мәрә,
Воисдәнбүрүм урәш, әтү бәхширә.

Хосдокор мө бирәм әз һәммә зијод,
Чумһо дирә-дирә мәрә сохди хок.
Воисдәни күрүм чәнд чир шоһод,
Вәфосүз бисдори – ә марал әндог.

Әз ешг тү чумһојмә һәрс рухундәнки,
Микәшири ә рүј әз шол тү пәрдә.
Әчү һәсрәтәвоз иму әз јәки,
Дәс ә дәс мидорим чиро бирәнки.

Имиһој чү бисдо тү һәчи әзмә,
Әдәј вәбирчирә дүлһој руријмә.
Ки түрә гәләт сохд ә севдикијмә,
Нә шәв ховһојмәни нә руз динчијмә.

ӘЧҮН ӘН ХУДО

Мәрә ә дәрд дәшәнд шәвһо нә рузһо,
У чатмаја гошо, у сијә чумһо.
Рачиј сифәт-түни јә мәнкә хуно,
Һәјбсүзә рачи тү, әчүн ән худо.

Нә чум сијә сохдәј, нә гош вәкүрдәј,
Әз рачиј тү пишој мәнкә дәкүрдәј.
Ә кәрдән лов бири шәлгәмә мујһо,
Бәрди тов чуммәрә әчүн ән худо.

Әрчү түрә һич нисд әз дүлмә хәбәр,
Мәрә Мәчнун сохдә, нә бош бәхтәвәр.
Курдикә әз сурма ја бала хәбәр,
Лејли тү инбоши әчүн ән худо.

Нә мунди тоб мәрә нә мунди дијә,
Бовор сох хосдәнүм, бовор сох әмә,
Нә чарун руј түрә тү бијо әзмә,
Пәрванәј тү мәнүм әчүн ән худо.

Мәһәббәт тү мәрә лап нәчоғ сохди,
Кујум мәтләбмәрә имиһој вәхти.
Шүнүрүмкә түрә јәкикә хосди,
Үшвәһ хујкир инбу әчүн ән худо.

НӘСУХУН МӘРӘ

Оморәм әкијтү, човоб ди мәрә,
Дәниши, ә рујмә тани һолмәрә,
Дәшәндәм, ә дүл тү, сурој дүлмәрә,
Нәсухун аташсүз дурәсүз мәрә,
Әји һилом һәчиш, јә түни мәрә.

Насданүм рузорә чудам гәд сохум.
Шәворә әсәр тү, пәрванә бошум.
Гәбул сох, јә гүлтү, јә нүкәр бошум.
Нәсухун аташсүз дурәсүз мәрә,
Омәрәм әкијтү, човоб ди мәрә.

Богмә бисдорикә богбон инбошум.
Ширин бисдорикә, Фәрһад инбошум.
Түсүз әји һилом, мә чү инбашум!
Нәсухун аташсүз дурәсүз мәрә,
Јә хәндә фүрс, әз лов хош бијов мәрә.

Дүл тү, дәријоһи әнмә никәрә,
Сухдумкә, әз овтү кәрәк нисд мәрә!
Умуһој мидани, тү гәдүрмәрә!
Нәсухун аташсүз дурәсүз мәрә.
Вәчирә нидани рихдә күлмәрә.

Рафда рәһојмурә, тү гәләт нәсох.
Мејвә ән лүкәји, тәрәвәз ән тох.
Чәнгәдә дир нисди, ә Үшваһ рәһм сох
Нәсухун аташсүз дурәсүз мәрә,
Нәбукә мүкүшү, и дәрдо мәрә.

ГҮДҮШИЈ ТҮНИ

Шүнүрүм имишәм гүдшиј–түни,
Чүдам тү әји кор рази бисдори.
Хосдокор мә бүрүм јәкүмүн түрә,
Бәлкә ә сохдә кор пәшму бисдори.

Әз тү хәбәрһорә расундут әмә,
Разулуг тү дорәј омо ә кушмә.
Әз хүрдә ворушој васала хуно,
Рухунди һәрһорә, әз һәрдү чуммә.

Мәкири имишәв тү әнкүшдәри,
Шороб тик микири, пәјлә мизәни,
Согиһо мукујут әри һәрдүшму,
Тү дәс түрә, әдәс кәһо дорәнки.

Күфдири мә әз тү чиро ни бошум,
Әрчү ә дорә коф дурку бисдори.
Әз дәрд тү имиһој мә чү мисохум,
Һүмүрлүк тү әзмә, чиро бисдори.

СҮСДҮМ

Тү әримә Әсли, мә Кәрәм һүсдүм,
Түрә әз чинорәј, ән рәһи пүрсүм.
Јә дастани уһо мунди ө дүлһо,
Мәтләбә әри тү дүз мүнүвүсүм.

Тү әримә Лејли, мә Мәчнун һүсдүм,
Түрә әз Ибни-Саламһо инпүрсүм.
Әрчү нә расүрүт уһо ө мәтләб,
Шаир сог нисди, әз Физули пүрсүм.

Тү әримә ширин, мә Фәрһад һүсдүм,
Нум түрә ө сәнг, ө дог мүнүвүсүм.
Ө һәрә наданһо, садан бирәнки,
Мүнүшүм әри тү һә мүкүрсүм.

Тү рача Зүлејхо, мә Үсүф һүсдүм,
Насданүм мә түрә әз киһо пүрсүм.
Ө рәһ овсуз мундә тәшнәрә хуно,
Әри тү әзуһо бәтәртә сүсдүм.

НЭРКИЗ ЭРИ ДУХДЭР ДУШАНБЕЈИ

Гошһо гэләм, чумһо кову.
Чү рач дорә әји Нәркиз.
Бофдә голинд сијә мују,
Дураз бири ә дүш Нәркиз.

Рачиј сифәт, һә михәндү.
Вәди бирә сәдәф-дәндү.
Ки, виникә дүл микәндү.
Ширин сохдә кофә Нәркиз.

Коф сохдәни хәндә-хәндә,
Гош кирпичә дик вәбәрдә.
Рачиј чумһо дүл вәбәрдә,
Фикир дорәм әји Нәркиз!

Бују бәстә, әтәр чинор.
Рәһ рафдоју марал-чејрон.
Һәммә инбу әју һәјрон.
Рачи һисди түрә Нәркиз.

Үшвәһ бирор коф анбари,
Лејли Мәчнун јә дастани.
Коф нүвүсдә танүсдани,
Әз кезәлһо, әри Нәркиз!..

ТӘНКИ СОХДӘ

Әз шәртојму хејли кирошд
Кузәт сохдум, нә овори.
Чәнд кезәлһо омо кирошд
Дүл әри тү тәнки сохдә.

Рәһо очуг гили нисди,
һәр шәхтәрә васал нисди.
Јәбо мәрә һич ни пирси!
Дүл әри тү тәнки сохдә.

Чуммә ә рәһ кушмә ә сәс,
Гушо хуно, мә ә гәфәс.
Әјәкиш нисд мәрә һөвәс,
Дүл әри тү тәнки сохдә.

Шәвһо нисдүт әзмә хәбәр
Һәрс чумһојмә бири хәзәл.
Ки мијору, әз тү хәбәр,
Дүл әри тү тәнки сохдә

Танүсданүм бијо-бијој
Тү ә коф тү дүз мәдиरोј.
Әкиј үшвәһ хәндә мијој.
Дүл әри тү тәнки сохдә.

ТҮНИ

Әри чуммә үшүг түни,
Мә је богум күли түни.
Мәрә дузи тү кәрәки,
Хунмә дүлмә чунмә түни.

Тү әримә кәлә доги
Мә богумкә бәһәр түни
Таза бәһәр әни һилом,
Нүвбәһәрү дузи түни.

Тү ө дүлмә нәзән јара,
Түсүз дүлмә инбу пара.
Түсүз мәрә әрчү һилом,
Үшүг рузмә дузи түни.

Тү мәһәббәт ән аташма,
Әз сәр, әхир түни ешгмә.
Әз тү үшүг дорә дүлмә,
Гувот әну дузи түни.

Чум ән үшвәһ мунди әрәһ,
Түсүз һилом әримә тәлһ.
Ә әшг иму мәбош бирәһм,
Дәрмуһојү дузи түни.

У РУЗНОРӨ

Өтүров бәсдүм, әз севки шәрто,
Мә ә тү дүл дорум әчә мунд кофһа,
Мәһәббәт тү вәнкәсд мәрә ө дәрдно.
У рузһорә әзјор вәдәшәнди тү.

Күфдири тү мәрә һич нидај шәндә,
Севкиј түрә дүлмә лап һәзиз дошдә.
Пәрванә ө торки үшигә кәшдә
У рузһорә әзјор вәдәшәнди тү.

Күфдири ө ешгмә пәшму ни бошум,
Өсәр тү һәмишә пәрванә бошум.
Һилом вачарусдкәш, ән тү инбошум.
У рузһорә әз јор вәдәшәнди тү.

Өтүрвөз кәшдәм кучә бә кучә,
Јәкүмүн мүһүббәт, ө севдикијмә!
Түсүз хәрәб бирә рузһо-шәвһојмә,
У рузһорә әзјор вәдәшәнди тү.

Күфдири хосдәнүм, мә түрә әз дүл,
Хосдәнүм мухојум һәкәнәш әз дүл.
И хосдәнүм кофә һич насданбу дүл,
У рузһорә әзјор вәдәшәнди тү.

Өјәки кәшдәјмһо, богһо-богчәһо,
И мурә һәмишә инпүрсү уһо.
Өз дәрәд тү пир бисдо, и мундә рузһо,
У рузһорә өзјор вәдәшәнди тү.

Куфдири һәмишә, ән тү инбошум,
Өз кофмә һич мәһәл пәшму ни бошум.
Тә әхир гүмүрмә, ән тү инбошум.
У рузһорә өзјор вәдәшәнди тү.

НАСДАНҮМ КУФДИРЭ

Винирәнүм түрә звунмә күрдә,
Насданүм коф дүлә әтү расунда.
Әдәсмә хүшк бисдо домунд күлһојмә,
Күлһорә насданүм әтү расунда.

Рафданүм ә хов, шәв ә фикировоз,
Ә ширинә ховһош тү нәс оморә.
Чәнд сали гәһриһош әјәкировоз,
Коф сохдә әз дүли, дәс ә дәс дорә.

Нә дәјил ә дүлмә хосдә нијәтә,
Ә рәһ тү микәшүм чәнд һәзијәтә.
Дәшәндәј әз ешг тү ә дүлмә јә дор,
Күк шәнди, ишв дори, бовор сох бовор.

Сухд и чунмә ә нәһогә аташһо,
Мүрдүмәкш нидәнүшүм мә ә кәшо.
Јә мәһәл мә түрә әз дүл хосдәмһо,
Нәс воисдә мәрә, түрә вир сохум.

Чү сохум ә духтәр нә хосди мәрә,
Дәшәнди ә сәрмә, сипирә мујһорә.
Воисдәни ишмурә јәбојкәш вүнүм,
Вомунд и пәнчәһо хүшк бисдо күлһо
Уһош солмуш бисдо домунд ә дүлһо.

ЭЗ ДЭРД ТҮ БЭХШЭЈ

Үәсрәтүм ә ешг тү сүхунди мәрә,
Ә огу чарундәј хун чәндәкмәрә,
Әрчү сохдәј торик тү рузһојмәрә,
Әмә чү бәхширәј, әз дәрдһо бәхшәј.

Дәрдмә анбар бисдо әз доғһош курунд,
Ғикирһој түмәрә аташсүз сүхунд,
Ғоһ курунд бисдори, коһикә субук,
Ғолмәрә тү сохди әз мүрдә курунд.

Чумһој мә ә рәһ тү һәрсо рухундә,
Шәв руз нә хәсирә әдәј вомундә.
Насданүм у инсон хошбәхт инбукә,
Әзмә бәгдә түрә, ки мухојкә.

Ә дүлмә чикәј тү дијә нә бисдо,
И рухундә һәрсо һич нәһог бисдо.
Түрә нәс бирәкә дәрдһо фикирһо,
Ә аташ сүхдәкор јә Үшвәһ бисдо.

ЈӘ ТҮРӘ ХОСДУМ

Әз гәд кәзәлһо, әз гәд мәләкһо,
Јә түрә вичүрүм, јә түрә хосдум.
Әз рачиј тү бәхшәј рач нә винүрүм,
Јә түрә вичүрүм, јә түрә хосдум.

Ә рәһој тү анбара чофо кәшүрүм,
Јә вәфолу түрә, әдүлмә күрдүм.
Ә гәд рача күлһо, түрә вүнүрүм,
Јә түрә вичүрүм, јә түрә хосдум.

Күчәһошмурә анбар кирошдум,
Түрә ә дүлмә һәмишә дошдум.
Кирпиј “Гудјалаш” – анбар кирошдум,
Јә түрә вичүрүм, јә түрә хосдум.

Шәв нә хисирә һишди тү мәрә,
Руј түрә винирә, мә әз пәнчәрә...
Микәшдүм әри тү, һәрбој кучәрә,
Јә түрә вичүрүм, јә түрә хосдум.

Мәчнун мәгбуниј ән Лејли бисдо,
Лејли әји дәрдһо тобу нә бисдо.
Үшвәһ әзуһо кучлутә бисдо,
Јә түрә вичүрүм, јә түрә хосдум.

ТҮСҮЗ РУЗҲОҶМӘ

Әнмә түсүз рузһоҗмә.
Һәммә гәним–дәрд бисдо.
Әнмә түсүз рузһоҗмә.
Аташ сухдә күл бисдо.

Мә түрә зу вир сохдум,
Әји күһнә дүнҗоһмә.
Түсүз кирошд рузһоҗмә,
Ни вадаров әз јормә.

Түрә хосдум, чироји,
Дүлмәрә, ө дәрд, дәшәнд.
Һаштанки зәһәр бири,
Әнмә түсүз рузһоҗмә.

Кәши әмә доғһорә,
Әмә түсүз рузһоҗмә.
Тәлү бисдо һәрәјму,
Әнмә түсүз рузһоҗмә.

КҮННӨ КҮРПИ

Ғрз тү әхәј, шәв тү әхәј,
Һүрмәтлүјә күһнә күрпи.
Әзир вәрфо ән ворушо,
Мујә сипи сохдә күрпи.

Ҡирошд әз тү јә әсир вәхт,
Нүшдәбири, јә вәхт ә тәхт.
Вачарундут түрә бивәхт,
Саһибсүзә мундә күрпи.

Нә сох әзмә һич килеји,
Ә тү анбар, мә кәшдәји.
Әз јаздаһ чум, хофд мундәји,
Бәхшү-пару бирә күрпи.

Әзјә зәни тү омонәт,
Ә омонәт һисд хәјонәт.
Чү кујум мә әји дөвләт,
Нә күрд ә куш түрә күрпи.

Әзчә кәшдүм сәһиб түрә,
Мукуфдурум дәрд сәр түрә.
Әз дур овурд кәрпич түрә,
Мисохд тимор түрә күрпи.

Зөвөр гэлэ, дэрэ Гүбэ,
Тү рач дузи вэди бирэ.
Эзир пој тү шэх никөрө,
Дуст дү миллэт бирэ күрпи.

Руз тү әхәј, шәв тү әхәј,
Бүрмәтлүјә күһнә күрпи.
Әз мөһәлој ән Николај,
Әзу вәхто мундә күрпи.

МЭРД ХУДОЖИ БУ

Фикир hojmэрэвоз чэшмиш офдорэм.
Чу сохум нэ сохум домунди дүлмэ.
Иһтибар нэ бисдо һич эји һилом.
Хәһәро бирорһо чун ишму сог бу,
Мәнһәтој кәнһидим мәрд худоји бу.

И хәбәр лов бисдо, һәммә чикә,
Анбарһо оморут, әз дурә чикә.
Булдош һәрс рухунд, вәрф бирә чикә,
Мәрдан Исмаилов јәрәвурд инбу.
Мәнһәтој кәнһидим мәрд худоји бу.

Тү ләләј чәндиһо ләләј һәмәјму,
Хурмәт тү кәлә бу, әри һәмәјму.
И мәрдә һәмәлә әз дүл хосдәнбу,
Шүнүрүт хәбәрә, кәјчојуһојму.
Мәнһәтој кәнһидим мәрд худоји бу.

Дәрјоһ кәләји, әз һәр чор тараф,
Тәмизи һовају, тәмизи нәфәс.
Ә дурһо лов бисдо, и ләпирој сәс,
Һиломә дәкиш сохд, Мәрдан ләләјму.
Мәнһәтој кәнһидим мәрд худоји бу.

Хубиһо ә хори гәдәрү нисди,
Әз хүшдә ширинә, хубә руз һишди.
Ә пул хүшдәрэвоз, пулсузә дошди,
Худо урә һәчи борхо сохдәбу,
Мәнһәтој кәнһидим мәрд худоји бу.

Јә руз рафданини инсон әз һилом,
Ки чү сохдикә у оморә әјор.
Вахтсүз рафд, һәрүс тү, Алик, әз һилом,
Корһој худојини данүсдә нибу.
Мәнһотој кәнһидим мәрд худоји бу.

Мәрә нәс воисдә тарих вокунум,
Тазадан ө фикир хәјал домунум.
“Пәри” дәдәјһорәш әјор бијорум,
Ләләји, дәдәји әри һәмәјму.
Һәмишә мумунит әјор һәмәјму.

ДУРНОҲО

Вүнүрүм ишмурә, бисдорум лап шор,
Нәс ведәшәндәним ишмурә әзјор.
Пар зәнит кирорит, имурәш әјор,
Бижорит һәмишә, ишму дурноһо,
Шор башим, әз ишму иму дурноһо?

Рач дорә ө ишму у рафда чәркә,
Дур кәрдо әз ишму думанһој пәрдә.
Гәнәтһошму кәрми, әрәг нә күрдә,
Брајт хәндә-хәндә ишму дурноһо,
Шор башим, әз ишму иму дурноһо?

Әз хори тә һәсму рәһ анбар дәри,
Га зәриткә сәсһо ө кушмә дәри,
Чумһојмә, ө рафда рәһошму дәри,
Әз ишму хәбәрүм, һүсдүм дурноһо,
Шор башим, әз ишму иму дурноһо?

Хунит мәһәниһо пар зәрә-зәрә,
Сәсһошму имурә лап ләззәт дорә.
Һәмишә имурә шор хәбәр дорә,
Ҷирорит әз доғһо ишму дурноһо,
Шор башим, әз ишму иму дурноһо?

Дуз бирэ чэркәһошму әтәһәр русму,
Хуб вәди бирәнит ишму әз һәсму,
Арзуһо анбари кујум ә ишму,
Әз надан дур бошит ишму дурноһо,
Јарашуг һәсмунит, ишму дурнаһо?

Рәһ ишму кирошкдә әз сәр гүбәјму,
Расунит кофһорә ә гәрибһојму.
Чәһми “Исраилим” иму һәмәјму,
Анбар вофолуним иму дурноһо,
Үшвәһәш шор сохит, ишму дурноһо?

ЭЗ СЭР ХЭРЭБ БИРЭЖ ТҮ

Өри бэзи афиристо

Эрчү ө дуст һэчи дэкиш бисдори,
Өгүл түрө, эз сэр һэлбүс висдори.
Һич нэ хундэ өзчө раби бисдори,
Өчүн худо, эз сэр хэрэб бирэж тү.

“А”ра эз “би” нэс ишнохдэ эрчү тү,
Нəһог “тиро” вəkүрдəни ө дэс тү.
Јə буквэрəш насда хундэ эрчү тү,
Өчүн худо, эз сэр хэрэб бирэж тү.

Килэј бирэј вокосирэј насданүм,
Чүни—чүни куфдирəни рабинүм.
Эрчү нəһог ө рəбиһо бирэј дүм.
Өчүн худо, эз сэр хэрэб бирэј тү.

Чэнд шəһэрһо кəшди мунди оворө,
Өјон чəһмэт тү вокошди дүборө.
Гэлэт бирə нəбү бурај сəборə,
Өчүн худо, эз сэр хэрэб бирэј тү.

Ө Америкаш рафди, түрө нэ дəјишд,
Куфдурут ки, инчош омо афирист.
Кəм тəхтэрə ө һэрəјму чикə нисд,
Өчүн худо, эз сэр хэрэб бирэј тү.

Гəбул нэ сохд əгэд хунə зэн түрө,
Өјон һəјло тү бисдори ним пулə.
Пəһэнүни јəкиш насда и сура,
Өчүн худо, эз сэр хэрэб бирэј тү.

ХУБИ КӘРӘКИ

Гушһо гәнәт әчә воисд мизәнү,
Һәм поизи, һәм васала миданү.
Гәдүрсүзһо гәдүр инсон у мәһәл,
Әсәр үшү вохурдәнки миданү.

Гәләм дүл нәс дорә әри кимиһо,
Ә һилом анбара дурку бириһо.
Нун хүшдәрә хурдә мәсләһәт кәсә,
Һәмишә дур бирәм әзи инсонһо.

Ә вәзифә нә пул нәв бовор сохи,
Тарих анбар һорә, әз һилом сохди,
Мәсәли: – Дузирә гилинч нә бурри!
Ки хәрәби сохди ә хүшдә сохди.

Әз овсузә әрхо јә вәхт ов мијов,
Хәрәби нәв сохи тү әји һилом.
Војсдәни султан бош, воисдәни шох,
Хуби сох һәмишә пучи и һилом.

Човгунә туфонһо мијов-мурави,
Вассалаш вәхтүни нәв сохи тәнки.
Тәбиәтә дузи сурһо анбари.
Ә доғһо вомундә анбар хиники.

ӘРЧҮНИ

Рузһо кирошд, салһо кирошд өз һүмүр.
Аташо сухд әчикәјү мунд күмүр.
Вәхтсүз омо, вәхтсүз кирошд, өз һүмүр.
Јаранмишиј һилом, һәчи әрчүни?
Дәрдһо анбар, һүмүр кәми әрчүни?

Вәфасүзи һилом иһтибар нисди,
Рузә куб кировун чум рәһо һисди.
Думонһо дәр дәкүрд, дәрд анбар һисди.
Јаранмишиј һилом, һәчи әрчүни?
Дәрдһо анбар, һүмүр кәми әрчүни?

Күлһо ә бог боһор појиз танүсдә.
Дүл сухдәнки чумһо һәрсә рухундә.
Сирр һиломә јәкиш нидов танүсдә.
Јаранмишиј һилом, һәчи әрчүни?
Дәрдһо анбар, һүмүр кәми әрчүни?

Шәвһо рузһо, дү јәкирә дәкиш сохд.
Шәһәмә сухд әрчү һич дүрә, нә сохд.
Һүмүр кирошд, дәрд, ән дүлә анбар сохд,
Јаранмишиј һилом, һәчи әрчүни?
Дәрдһо анбар, һүмүр кәми әрчүни!

Мәш фикирлү әји дәрдһо бисдорум.
Мујһо сипи, рушһо сипи бисдорум.
Човониһо анбар вәхтсүз фирсорум.
Јаранмишиј һилом, һәчи әрчүни?
Дәрдһо анбар, һүмүр кәми әрчүни!

ХУНДОКОР БИРЭМ

Мэ шаир нэ бирэм, хундокөр бирэм,
Чүлүмүн сал шавад, эз дэдэј бирэм.
Јэ шигәм сиреји, је шигәм киснэ,
Еји дэрдэрэвоз, мэ кэлэ бирэм.

Кирошдэ рузојмэ эјормэ мунди,
Ки мидов куфдирэ әнмэ нэ мунди.
Анбаро эјориш вэдәшәндүткәш
У салһо әриму јә тарих мунди.

Һәрбој у салһорә әјор дәшәндә.
Дүлмәш һаштанки јара вэдәшәндә.
У чүлүмүн сал мәһ шавадһо,
У гәрс дэдәјһорә әјор дәшәндә.

Дәрдһојмэ чү анбара дәрдһо бисдо.
Шоһ доглујә “Гүбә” вәтәнмә бисдо.
Хиникиһошму анбар вохурд әмә.
Дәсо пәнчоһојмэ һә бәјә бисдо.

Човгунә туфанһо хиникә вәрфо.
Һаштан ки, әримә оморә салһо.
Сохдум әз һәјили хомуш дүлмәрә.
Һүмүр әни рузһо кәми куфдирә.

Әз јор вэдәшәндә нијов у рузһо.
Һәм ширинә рузһо, һәм тәлһә рузһо.
Јә сојәрәхуно омо кирошдит,
Чү ширин бирә у һәјлә рузһо.

КЭРЭКИ ДЭДЭЈ

Чэнгэдэ кэшдэнүм насданүм офдэ,
Мэ кирэ бијофум кујум и дэрдэ.
Бала чуму хэрси эз дэдэј хүшдэ,
Тү мэрэ һэмишэ кэрэки дэдэј.

Һэсрэтүм сэс түрэ әри шинирэ,
Гэл күрдэм эз шәкил әдәм кирисдэ.
Һэрс чуммә әтәһәр билогһо рухдэ,
Тү мэрэ һэмишэ кэрэки дэдэј.

Әри һәр дәрдһојмә дэдэј куфдирәм,
Кәширәм дәрдмәрә анбар кирисдәм.
Ә һилом мә түсүз, руз нә винирәм,
Тү мэрэ һэмишэ кэрэки дэдэј.

Тү рафдэј мә мундәм һә ә дәрдәвоз,
Сухдәнүм шөвһо ә пәрванәрөваз.
Дүл сакит нәс бирә һэрс рихдәрәвоз!
Тү мэрэ һэмишэ кэрэки дэдэј.

Нә чири бәнөвшә бәһәм ән богә,
Думанһо зу дөкүрд һүндүрә догә.
Залум һәчи нори дузиј һиломә,
Тү мэрэ һэмишэ кэрэки дэдэј.

Шинит кофһајмәрә һүмүрмә ишму,
Насданү чү кују Үшвәһә ишму.
Кирошдкә рузһојму вәрфлү ворушлу,
Имурә һэмишэ кэрэки дэдэј.

ЛЭЛЭЈ ЭСЭФ

Јә сур әдәм очмиш сохдә,
Дијә нидам, ә дүл дошдә.
Чованһојму ни шиноху,
Кәлә мәрдно мишиноху.

Ә гүбәјмү зијисдәнбү,
Јә кәлә мәрд ләләј Әсәф.
Тиро хунбу, мәрд худоји,
Широ хунбу, ләләј Әсәф.

Јәкәм косиб зијисдәнбү
Нә бу кәлә мол-дүвләтү,
Шәвһо рузһо мухунд “Тиро”,
Ләрзирәнбу әрәһ худо.

Мукуфдурут раби урә,
Һөрмәт мисохд әву һәммә,
Ә хеир, ә шәр ән чәһмәти,
Зәрәнбүрүт хорој урә.

Нуму тәмиз, дәсү тәмүз,
Нәс курдәнбү корһој һәмис,
Мухунд “тирој” ән Миширә,
Мишнәһорә әзбәр тәмиз.

Сәбәһмүндә мөхүшд өз хов,
Зир-зувүни мөчәвүнд лов.
Лово-тәшво хосдә бәгдә,
Мөхүшд мирафд, ө сохдә кор.

Кор әнү бу ө гәд гәлә,
Гәд сохдәбу пәнчон сала,
Дәрму мишәнд, ө тукуһо,
Мисохд анбар тәмизиһо.

Күфдирәһо һәчи бири,
Нүшдәт уһо ө пририв.
Бәни-ишмәһил тәјфәси!
Һорөј зәри “Әсәф киши”?

Күрдәбүрүм радиорә,
Чувурһо күшд һәрәбһорә,
Ө хәндәји-зарафати,
Сохди өз дүл, и кофһорә.

Муку әмәш офдорәни,
Јә чувһурә әри күшдә,
Әдәсмә дә “Әсәф киши”.
Кәј воисдкә мидом күшдә.

Ләләј Әсәф шүкүр сохдә,
Вәкүрд тиро, өз чиб хүшдә,
Зир-зувүни хүндә-хүндә,
Ө һовоји дәсә күрдә

Муку түрә өз инбуруз,
Мә вонорум, ә кул худо.
Куфди кофој ән хушдәрә,
Јәјлуг вәкурд өз чиб хушдә.

Руз фәһләји омо варасд,
Мәнк офдојиш таза дарафд.
Омо кәнә сәбәһмун дә,
Һәммә омо, ә кор хушдә.

Һорој зәрүт “Әсәф киши”...
Дузи һәги “тирој Миши!”
У мәрд шову өз һилом рафд,
Ковһој ләләј Әсәф варасд...

ХУНЭЈ БЭБЭ

Эз тү анбар дуриш нүсдүм
Бэхшлэмиш сох Хунэј бэбэ.
Эз дэрдһој тү хэбэр нүсдүм,
Тәһно мундэј Хунэј бэбэ.

Чэнд салһоји дэр тү гили,
Вокундэкэр һич нэ бири.
Түрәш дэрдһо анбар бири,
Танүсдәнүм Хунэј бэбэ.

Әјә кәллә тү поисдәј,
Эз сәр күрпи вә ди бирәј.
Јә әсир тү һилом дирәј,
Күһнә мәскән Хунэј бэбэ.

Мәрә хэбәр һисди эз тү,
Мунди тәһно чор тарафатү.
Әчә рафдүт гуншиһој тү!
Гәриб мундэј Хунэј бэбэ.

Омәрәнүм мә әјон тү,
Мидәнүшүм эз дур әтү.
Хәчәләтүм мә әруј тү,
Дэрдмәш анбар Хунэј бэбэ.

Хүрдэ дэрһо пәнчэрәһо,
Чү кәләји и јараһо.
Гәд тү пури өз ворушһо,
Дүлмә сухдә Хунәј бәбә.

Өз кирошдә салһо мундәј,
Өз сәнг кәрпич мүһкәм мундәј.
Чүдам һисди һәчү мундәј,
Нисди дәкиш Хунәј бәбә.

Һәрбој әтү сәр кәширә,
Чүммәш анбар һәрс пур бирә.
Мәрә хуно јәтим бирә,
Мундәј инчо Хунәј бәбә.

Тү һәмишә әјормәни,
Кәлә бирә чикәјмәни.
Һәрс чум рихдә чикәјмәни,
Тү шоһоди Хунәј бәбә.

Јә кәмикәш дор хүшдәрә,
Нә дә әдәс имкон мәрә.
Вәхтсүз һәчәл бәрдкә мәрә,
Мунд Үшвәһсүз Хунәј бәбә.

ЭРИ БИРОРМЭ ЈАГУБ ШАМАЕВ

Инсон бијо, өз инсонһо сечмиш бу,
Өз хубиһо ө гэд хэлгһо сојмиш бу,
Өгэд хејро, ө гэд шеро, дэбу, у,
Һәммә кују өчүн худо мәрду, у.

Һилом ө түш дәрдһо вәно,
Өз зән хунә, тараф дәдәј.
Һәммә миов микирору,
Мәрд хүшдәрә, вир ни соху.

Анбар түрәш фикир бисдо,
Бәхтсүз күл тү солмуш бисдо,
Һилом әдәс јәкиш нәдә,
Дүлмә өз дәрд очмиш бисдо.

Нә нүвүсдкә и гәләм-мә,
Јаф пур инбу и синәјмә,
Бијо вәрәг бәкрүм ки,
Дүл тији бу ө бирормә.

Чәнд шәхтәһо, чәнд поизһо,
Өз һүмүр ту кирошд бирор,
Чәнд һәминон, чәнд васалһо,
Зијош һәләм тү ө һилом.

Вүнүм түрә шори сохум.
Ғүмәт түрә ә дүл дорум.
Тү јә хубә инсон ән хәлг,
Анбар түрә мә мухојум.

Әзи још тү, тәји јошмә,
Ә һүмүрһо јәкәм фәрг дә.
Кәлә худо, мә кәләјүм,
Ә һәрәјму һүрмәто дә.

Дуст чәнд хәлгһо тү бисдори.
Нун һәрмәһи, тү бурири,
Дүл тү тәмиз, тәс тү тәмиз,
Ошуг пул-мол нә бисдори.

Ә вәзифәш анбар нүшдәј,
Кәлә корһо, кориш сохдәј,
Рәһмәкүлә дүл, тү бирә,
Хубә әз хәрәб, чиро сохдәј

Јагуб бирор Шамаев тү,
Кук ләләјму, Имтуни тү,
Һәр инсонә күкү бирә,
Әз нәсилһо әз мәрди тү.

КИРОШДӘ РУЗҢО

Һәр сәбәһ мөхүшдүм әх хов сәбәһи,
Әх хунәј килови әз пушмиј хоки.
Сара хунәлһо, әз гәд-гәд јәки,
Әз воруш дуворһо микәши нәми.

Һәјилиш бирәмкә мунди әјормә.
Кирошдә рузһо, кирошдә салһојмә.
Ошкәлә мрафдүм, мә сәбәһ мундә,
Ни рафдүм, јә пәјлә мә чој нә хурдә.

Ә чорумүн класс, мә хундәнбүрүм,
Јаздаһ сала томом дарафдабүрүм.
Әз һәјили әјор хуб мундә корһо,
Ә чум винирә руз, винир дәрдһо.

Нүшдәнбу дәдәјму әсәр ән пушму,
Бурчундәнбу ловош, һә руз әримү—
Мә насданбүрүм, чүни әји һилом,
Һәм воруш омори һәмикә думон.

Бәхтој дәһво бу, салој киснәји,
Косиби бу хәлгә, нәбу бирәји.
Кәширим әзини рузһорә анбар,
Нәс бирәнбу әри вокундә палтар...

ЧУВРОЈ ДОГИ

Чэнд әсиро бисдо оморут кирошд,
Әзи четинә рузој “Чувурој доги”.
Әјә бала хори гирос никәрә,
Әинчо мәскән курд “Чувурој доги”.

Һүмүр кировундут әји хориһо,
Нә хәндүст дүлһошү, нә хәндүст ловһо.
Ишму шоһод бирәјт, ә мәнзәрәһо,
Чү рузһо кировунд, “Чувурој доги”.

Нә ишнохд милләто кинимкә иму,
Әзчәји күк иму, чүни дин иму.
Анбарһо јән-зәрүт, кирошд әз иму,
Нә танүсдүт кини, “Чувурој доги”.

Куфдирим әз Ирон, әз дог “Әрзулум”,
Әзунчо оморәјм, јә тәһәр иму.
Ә рәһо вој зәрәјм кирисдәјм иму,
Дог бисдо дүлһошү “Чувурој доги”.

Нә күрдүт имурә һич ә һисоби,
Надано нә бисдо, әз иму рази.
Хубио нә сохдут, сохдут хәрәби,
Әји һовунсүзә, “Чувурој доги”.

Вонорут ө иму чэнгэдэ тэхсир,
Өз дүл шэггэ зэрэт, сохдэнки төһгир.
Нэ бисдо эз иму миллэтдэ фэһгир,
Чү сохим таб дорут “Чувурој доги”.

Миллэт анбар кәши эз дүл и дәрдә,
Өз тараф чэнд бүхдү, ән хонһо күшдә,
Нэ тәрси хун-хурһо, эз худој хүшдә,
Чү һовун сохдәбү, “Чувурој доги”.

Шөвһо нэ хүсүрүт сәбәһо ө чум,
Ширини эз ховиш, әри инсон чун.
Өз дәрд һәл бисдорут, өтөһәр ән мум,
Чү сәнги бисдорут, “Чувурој доги”.

Јараһо нэ рафди һәлә эз иму,
Дәрд сәр нәс кирошдә, эз һәммә дәрму.
Хори пара бисдо, мүку ө һәсму!
Вәсси вәкүрдијо, “Чувурој доги”.

Сабур хубә чини әри данүсдә,
Чү кәши и миллэт худо танүсдә,
И тарихә имој һилом нүвүсдә,
Чү зулм кәширкә, “Чувурој доги”.

ДУЗ ОМО

Ә хисирә ховһош, бәлкә ни омо.
Куфдирәј бәбәһо, һәчи дуз омо.
Әз хов вәхтүшдүт, ә чум һәрсировоз,
Әжилмишә кәмәр ојилирәвоз.
Дәсүшү, ә пәсәј, ән кәмәр вомунд.
Кәмәр дуз күрдәнки, пој дуз нә овурд.
Хүрмәтлүјә мәрдһо, икидә мәрдһо.
Хәрәбә рузһорә бирәни дәрдһо.
Сүврәһош, ә синәшү анбар вәбичи.
Бәлкә, әз дәрдһоји! Бирәни һәчи!
У нәмлүјә чумһо, пәрдә күрдәнки!
Ојилә чумһошу, һәрс рухундәнки!
Вәбири дәсүшү, әсәр дүлүшү,
Әз дәрдһо дорд, дори әгүл сәр үшү.
Чу сохум, нә сохум фикир домундәт,
Кирошдә рузһорә әјор овурдәт.
Ә ләрзирә пој, ә ләрзирә дәһо.
Кумәк, нә бисдо чомах, ән дәһо.
Куч зәрәт кәмәрә, әри тик күрдә,
Әз һилом инсонә. нәс воисдә мүрдә!
Тиро хундә-хундә бәсдүт чумһорә,
Әриму һүшдүт, дүл кофој хүшдүрә!
Инбуруз инчојим, сәбәһ ә хориј
Әзуһо шириним коф «Оршолојим».
Ә хисирә ховһош, бәлкә ни омо!
Куфдирәј бәбәһо, һәчи дүз омо!

ФЭРСҮЗЭ ДОҮОР

Мэрэ эзи доһор жэкэм кофһоји,
Өјормэ чү мунди, бијо коф сохум.
Һәммә нә мундикәш әји хәјолмә,
Кирошдә рузһорә јәрәвурд сохум.

Нум тү әзвун иму, һә домунди,
Һәммә куфдирәни параја доһор.
Өз ворушһо, вәрфһо анбар вомунди,
Маралсүз-чејрансүз бирәј ә доһор.

Ө дүлһојму анбар ләрзиш вәнкәсдәј.
Тәрсирәјм әз јон тү руз кирошдәнки
Өсәр тү думонһо куро бирәнки,
Һаштанки Хәзәри параја доһор.

Өз дәрә “Гудјал”чај, әз јон тү “Гилгот”,
Чәнд һәрүс, чәнд духдәр әзинчо кирошд.
Өз чунһој ән чәнди саданһо кирошд.
Дәшәндүт хушдәрә, әз тү ә доһор.

Һәјилиһо анбар әз тү ләзирәм
Өз думонһој сәр тү мә нәзник бирәм
Чәнд чун ө тү гүрбу рафдаһо дирәм
Өдүлмә тү дәри фәрсүзә доһор.

ӘРИ МОРКОЛ ХӘҺӘРМӘ

Моркол хәһәр танүсдәнүм һәммәрә,
Зәһмәт мүдүм звунмәрә-сәрмәрә.
Түрәш хәбәр әз дур хундәј һолмәрә,
Ә шеировоз тији сохум дүлмәрә.

Әз тү омо әји дүлмә јә илһом,
Хуби мундә әри һәммә ә һилом.
Әз һәр инсан, јә чи мундә јәдикор,
Әз һилом тү мә бисдорум пәришон.

Моркол хәһәр јәкиш нә хурд һиломә,
Шәв нимәји әдәм сохдә фикир мә.
Әз дәрдһој тү дәрд пүр бисдо синәјмә,
Һәм курунди, һәм нәчоги и дүлмә.

Күлә хуно очмиш бирә мәһәл тү,
Әз човонһош бири һәлә човон тү,
Дәрдһо-гәмһо вәхтсүз омо әсәр тү,
Солмүш бисдо дәстәј күлһо әдәс тү.

Ә Ширинә вәхтһо мунди олмонә,
Курундә дәрд воно ә тү зомонә.
Хүшдәрә салбасал дүл дорә-дорә,
Һәрсош тији сохдәј ә күнчһој хунә.

Хэбэр хүсдүм эз кирошдә салһој тү,
Гэләм кирисд Нүвүсдәнки эз дәрд тү,
Ки, күрдәбү у мөһөлһо эз дәс тү,
Мәрд бисдори әгәд мәрдһо домунд тү.

Вәхтсүз зомон рузһој түрә курунд сохд.
Кирисд доғһо күлһо јәхә пара сохд.
Әз һәсму ворушһо һәрчо эз чум тү,
Васал човгу бисдо бәјисд дәшој тү.

Чәнд сали дог-у етимһо-есирһо,
Вомунд ә дүш тү дәрдһој әнуһо.
Чәнд етим, чәнд есир тү кәлә сохдә,
Мүјһорә сипи сохд вәхтсүзә дәрдһо.

Уһо кирисдән ки, түш микирисди,
Һәм лајлај мухунди һәм микирисди.
Чумһо һәсрәт мунди әри хов шәви
Кәширәј эз дүл тү чәнд дүлә-дәсти.

Чәнд салһо кирошдкәш хәбәри мәрә,
Дүл сухдәнки эз чум һәрсо оморә.
Чәнд салһој васали, чәнд салһој шәхтә,
У кирошдә рузһо әјор оморә.

Гулумһо-гуншиһо у нәзникој тү,
Јә кәм дуруш бирәт һә нәһог эз тү.
Ә хејирһо дәбирәј, ә шер дәбирәј,
Дүл тү тәмиз бири әри һәммәшү.

Моркол хәһәр тү бүрч түрә расунди,
Шәһо нә хисири рузһо вомунди.
Хәһәр, бирор, гоһум гәрдәш бил танү
Чәнд етим, чәнд есир әруз расунди.

Моркол хәһәр Үшвәһ нүвүсд дәрд түрә
Ошуг сазсүз, шаир гәмсүз нәс бирә.
Кәшдүмкә һиломә мә етим-етим
Әчән дәрдһо кәнә мөлһәм тү бирә.

ДОР ТУТИ

Ә мәһәләј гунши, вобу дор тути,
Бијо әзу кујум, әршиму дузи!
Очуг бу чор тараф әну мәһәлә,
Џиросдәнбу әз рәһ, чүклә нә кәлә.

Вороморәбу дор, әз сәриј хүшдә,
Гушһош тут мухурдут сәбәһој мундә.
Меһрибон бу у дор, әри һәр гунши,
Һәминон ләззәт бу, әзирү нүши.

Вәлкһорә лов мисохд, ә вәхтој васал,
Тут анбар мијовурд һәрбој салбасал.
Ширин бу гәдәрсүз мејвәһој әнү,
Анбар хурдәјм иму әз тутһој әну.

Голинд бу будогһо, һүндүр бу шивһо,
Һәрүсо духтәрһо инчо мијомо.
Инбәсдүт әз раса, јә кәлә вори,
Мичәсдүт Мујһорә инбәрд ворвори.

Һәјилиш бирәмкә мунди әјормә.
Анбар рихди әз дор тутһо әсәрмә.
Кәрмиһо у сәрин бисдо әримә.
Чәнд сали һовур бу у дор әримә.

Ә БОГҲОҶ ГҮБӘ

Оморәм әкшиму ә богҲоҶ “Гүбә”,
Һәмишә дәбирәҗт ишму ә дүлмә.
Чәнд сало гәд бисдо әзу вәхтоҗму,
Ә ишму кирошди рузҲоҶ һәҗилиҗмә.

РәһҲоҗму әз җәки анбар дур бисдо,
Оморум әкшиму оҗилә вәхтҲо.
ВишәҲо у вишәҲо, богҲо у богҲо,
Дәкиши чилгәҲо җәккә у рәһҲо.

ЧумҲоҗмә әршиму һәрс әдәҗ рихдә,
Кирошдә салҲоҗму бири ә җәки.
У ширинә рузҲо, тәлҲә рузҲоҗму,
Кирошди һәмишә уҲо әҗәки.

ӘчәҲо бисдорум ишму ә дүлмә,
Нә куҗит әршиму вәфосүзүм мә.
РузҲоҗму әҗәки шәв анбар бири,
Һәмишә сугд бирәҗт ишму әримә.

Җә сурмәш ә ишму пәҲәнү бисдо,
Җә мәҲәл әз дүли хосдән бүрүмҲо.
Мәһәббәт һәҗили, у рача духдәр,
Уш җә гушо хуно әзмә вир бисдо.

ДОГҲО

Гартал бирәјт дәстә күрдәјт,
Өчү дурһо мәскән күрдәјт.
Чејронһошму сүрү күрдәт
Өрчү дурит, әзмә доғһо!

Кәлләһошму думон бисдо,
Вәрф, әз ишму кәм нә бисдо.
Һово тәмиз сәрин бисдо
Зир пој чејран бирә доғһо.

Әз тү кирошд ворвориһо,
Вохурд, ө руј севдикиһо.
Ә зирһошму Никәрәһо,
Билог үшүг дорә доғһо.

Васл мијов әсәр ишму.
Чејрон, марал, турач ишму.
Анбар бирә гиноғһошму.
Әз гәдими мундә доғһо.

Јарашуг чәнд вишәһојит,
Бүлбүл хундә чикәһојит.
Үшвәһ кәшдә чикәһојит.
Әз дуст хәбәр бирә доғһо!

ГҮБӨ

Өз тү һәчи дур офдорәм,
Мәсүз дәрдлү нәбош Гүбә
Түсүз бәгдә һолсүз бирәм,
Анбар бири дәрдемәш Гүбә.

Өз тү бәгдә рузмә курунд,
Үшүг дүлмә әјон тү мунд.
Чум әри тү һәрсо рухунд,
Бирәм һәрбој нәхош Гүбә.

Ки кирошдкәш әзи јонмә,
Нә пирсирә ни бошум мә.
У сәр күрпи, у “Гудјалмә”,
Әјор офдо кәнәш Гүбә.

Өз һовој тү нәс дирәнүм,
Өзир вәрфһо воруш дәрүм.
Јә кәм хәрәб винирәнүм,
Курунд бири һолмәш Гүбә.

“Шоһ дог” өз тү һисди нәзник,
Билоғһој тү чү рач хиник
Дир бисдокәш Үшвәһ нәзник,
Мијов әтү кәнәш Гүбә.

Ә НИКӘРӘ

Сиздә сала һәжил бүрүм,
Ә ошколәш хундән бүрүм.
Бушә мәһәл рузһојмәрә,
Ә Никәрә рафдан бүрүм.

У никәрәј “Гудјал”-иму,
Лап әз кәллә оморәнбу.
Әз-зир доһор, әз зир гилгот,
Ә шәхвоз оморәнбу.

Тән мушишдим јә чәнд һәжил,
Мијомокәш кәлә сәјл.
Һәммә мушушд тән әјәки,
Воисд оил, воисд һәжил.

Рузһо кирошд ә ошколә,
Јә кәмикә ә никәрә.
Фикир һичиш нә кәширим,
Һәжил һәчи кәлә бирә.

Тән шушдәһош у нә мунди,
Чү кирошди әјор мунди.
Бисдоримкәш анбар ә дур,
У никәрәј “Гудјал” мунди.

Һәјилиһо һәчи кирошд,
Мозол омо бәхтә кирошд,
Инчимиш нә тү бош, нә мә,
Әри һәрки, јә бәхш мунди.

ӘЖИ ҲИЛОМ БОВОР НӘ СОХ

Һич әјәкиш хуби нә сохд,
Әји Һилом бовор нә сох.
Һәсбәлүрә појәдә сохд.
Әји Һилом бовор нә сох.

Чү бирәни бош әри тү,
Пуллу моллу вор дүвләтлү.
Хори һәсмү һәммә ән тү
Әји Һилом бовор нә сох.

Һәрки һисди, әхир нисди,
Дүлһо бисдо бисди–бисди.
Чәнд нәсилһо һәрс рухунди.
Әји Һилом бовор нә сох.

Чәндиһорә вәнкәсд әз тәхт,
Нә дәниши һәлә нисд вәхт
Рафд әз Һилом уһо бивәхт
Әји Һилом бовор нә сох.

Дуз нә бисдо тирозују,
Дурку бисдо норә поју.
Чү анбари һовунһоју,
Әји Һилом бовор нә сох.

Зәһәрлүни мара хуно,
Офдәрәни әгәд чунһо.
Бәрд вәхтсүзә чәнд һүмүрһо.
Әји һилом бовор нә сох.

Јә чијүрә тә әхириш,
Мә данүсдә нә хурд јәкиш.
Нә бисдори тү һич дәкиш,
Әји һилом бовор нә сох.

Чәнд икидһо мундут ә рәһ,
Нә вадарафад һич әз сәбәһ.
Дүлү залум, нијәтү тәлһ
Әји һилом илом бовор нә сох.

Бисдокә мол түрә дүвләт,
Ху чәнгәдә һисди гисмәт.
Чәндиһо чум ә рәһо бәст,
Әји һилом бовор нә сох.

“Күрпији Гудјал” бири нимдошд,
Чәнд икидһо омо кирошд.
Рафдәкәрһо һич нә вокошд
Әји һилом бовор нә сох.

Әри һәммә бирәј хоин,
Нә мунд әтү һич боворим.
Үшвәһ куфди, годоволим!
Әји һилом бовор нә сох.

ВАСАЛ

Өз дүлһојму кирошд шори,
Өз оморәј әни Васал.
Хәндүст һово, хәндүст хори,
Өз оморәј әни Васал!

Омо рузој васал иму!
Вәрф дур бисдо зу өз иму.
Нәмиј хори зу чум бисдо,
Кәрми кәши бәдән иму!

Гушо гәнәт әсәр дорһо,
Нә вүнүрүт дијә вәрфо!
Әсәр күлһо нәни богһо
Хундут хубә мәһәниһо.

Күл лов бисдо, ә бог-богчә,
Рачи офдо, ә һәр чикә.
Тик күрд сәрә тәбиәтиш.
Бисдо һәммә савза—Јунча.

ЧҮКЛӘ ГҮБӘ

Јә нә шинох пирси әзмә,
Пирси танүсд әзчәјүм мә,
Мукум воисдә танүсдәни,
Мәскәнмәни чүклә Гүбә.

Унчо бирәм әз дәдәј мә,
Бири вәтән һәјилијмә.
Ә кирисдә хәндүсдәјмә,
Шәрик бири чүклә Гүбә.

Шир дәдәјә унчо хурдәм,
Унчо кәлә кечә күрдәм.
Ов әнунчо нунә хурдәм,
Ғәлол сохдә чүклә Гүбә.

Чикәј норә куфәрәјмә,
Дүл вәбәрә гәд хунәјмә,
Нәнүј-нәнәм хунд дәдәјмә,
Ә гәд әни чүклә Гүбә.

Нә бирәјкә бијо јәбо,
Дүл вәбәрә рача богһо,
Чү вишәһо, чү билогһо,
Ғисди әји чүклә Гүбә.

Рачи хори, нә һовоју,
Ворвориһо булудһоју,
Ләззәт дорә васалһоју,
Әзинини чүклә Гүбә.

Дуст микири анбар унчо,
Меһрибони хәлг әнунчо,
Хунмә ө дүл чунмә унчо,
Һисди әкиј чүклә Гүбә.

Тарих әну чүклә нисди,
Јә дваздаһ нимаз һисди,
Бәбәһојму тиро хунди,
Лап дин-дори чүклә Гүбә.

Гудјал чојиш унчо бирә,
Ов әз “Шоһ дог” тији бирә,
Әз доһорү дүл ләрзирә,
Мәнзәрәһој чүклә Гүбә.

Шинирәјкә вишәј Гилгот
Куләлуғһо нәзник әз дог,
Фәтәли хон вәкурд сурог,
Әзу мунди чүклә Гүбә.

ӘРИ ШАИР ЈАША БИРОРМӘ

Түрә шаир, нә зәндәбу дәдәј,
Тү шаир, ән хәлг иму бисдори.
Нә бисдо күчтү, һүндүртә варај.
Әрчү һәчи, тү косиб бисдори.

Чү зу вир сохди мәһәббәтүрә.
Һәзизә дәдәј, ән һәжилһојтүрә.
Анбар зу рафд, у әз һилом әзтү.
Нә шини таза арзуһојтүрә.

Шери нүвисди, әз пирә дәдәј.
Әз хүнәј бәбә, јәtimi дирәј.
Фикирә рузһој шаиритүрә.
Кәширә гәлјон дәдәјә дирәј.

Дурәј гәлјонәш чәнд арзу бири.
Һаштан ки, урәш звун вәбири.
Һәр күнчој хунә, һәр вокундә дәр,
Әтәнтү ловоһо, анбар вәбири.

Ловоһо әтү кумәкиш бисдо.
Әвунчо нәфәс дәдәј дәбисдо.
Јә шаир хундум, әз “Гызыл Губа”!
“Дузсуз көзәл” јә шеиртү бисдо.

Умаго кәшдәј шәһәрөш кәшдәј,
Әсәр синәјтү, коф анбар дошдәј.
Сәрузи сәвдо бирикәштүрә,
Кирошдә руза әдүл, тү дошдәј.

Һәјилојму әјәки бири.
Рәһ иму воруш тәкәрко дири.
Нүвүсдә бири “Салож һәјили”!
Кәлә сәвдики әвунчо бири.

Чәнгәдә вахт кирошд әзуо,
Дүл хиник бирә, әтәр вәрфо.
Дүлтү әкшү наста бирәкә,
Бил хунут танүт, әзу шеиро.

ӘРИ ЖАКЛИН НӘВӘЈМӘ

Тү лап ширин, һәсәли тү,
Жаклин, Жаклин, нәвәјмә тү.
Таза боғһој бәһәри тү,
Кәлә кәрдош нәвәјмә тү
Кәлә кәрдош әз дүлмә тү.

Ширин бирә хәндәһој тү,
Рача чумһо гошләһој тү.
Нидам дујмиш бирә әз тү,
Кәлә кәрдош әз дүлмә тү
Жаклин, Жаклин, нәвәјмә тү.

Мә хосдәнүм түрә әз дүл,
Тү әримә күл-гызылкүл.
Тү һәм рачи, һәм хәндә күл,
Кәлә кәрдош әз дүлмә тү
Жаклин, Жаклин, нәвәјмә тү.

Ширин бирә сохдә коф тү,
Шори дорә ө дүлмә тү.
Винүм һә, руз вози әз тү,
Кәлә кәрдош әз дүлмә тү.
Жаклин, Жаклин, нәвәјмә тү.

Мә вәкүрдүм түрә ә гәл,
Анбар ширин бирә мәһәл.
Әри дүлмә тикәј һәсәл
Кәлә кәрдош әз дүлмә тү.
Жаклин, Жаклин, нәвәјмә тү.

Јә хосијәт һисди түрә,
Әз дәдәј нәс чиро бирә.
Ә хәһәл тү һәммә бирә,
Кәлә кәрдош әз дүлмә тү.
Жаклин, Жаклин, нәвәјмә тү.

Кәлә кәрдош әји һилом,
Түрә мозол хушбәхт вином.
Ә лов хәндә анбар вином
Кәлә кәрдош әз дүлмә тү.
Жаклин, Жаклин, нәвәјмә тү.

ЗУ СИПИ БИСДО

Өсәр доғһо, вәрфә вәхтсүз вүнүрүм.
Өрчү и миһојмә, зу сипи бисдо.
Күлһорәш ә богһо сүпәч вүнүрүм
Өрчү, и мујһојмә, зу сипи бисдо.

Чү бисдо вир сохдум мә ховһојмәрә.
Әји кор боворим нәјомо мәрә.
Јә локо вүнүрүм, ә гәд мәнзәрә.
Өрчү и муһојмә зу сипи бисдо.

Ә хүшкә хориһо хүшкә сәһраһо.
Әри овиш, тәшнә мундә сәһраһо.
Бивәхт гәнәт зәрә јәтимә гушһо,
Өрчү, и мујһојмә, зу сипи бисдо.

Сурмәрә әјәкиш мә, нә куфдурум,
Чү бири нә бири, ә дүл куфдурум.
Әз човони имој дурум куфдурум
Өрчү, и мујһојмә, зу сипи бисдо.

Јә билог вүнүрүм, ә вишә тәһно
Чејран чуму һәрси, әз дәдәј тәһно.
Јә дорши нә кәрдо, ә вишә тәһно.
Өрчү, и мујһојмә, зу сипи бисдо.

Вәхтсүз гүмүр пир уш јәкәлә дәрд бирә.
Дәрд анбар бирәнки муј сипи бирә.
Ә дәрд тоб дорокор, јә Үшвәһ бирә.
Өрчү и муһојмә зу сипи бисдо.

ДЭРДНО БИРЭ

Јә пәјлә пур сохди, дори ә дәсмә,
У меј тү әримә, ә зәһәр чарусд.
Мә дәстә курдумкәш, әз рача күлһо,
Күлһојмәш ә дәсмә, ә тәлү чарусд.

Сухдум ә һәсрәт тү, ә гәд аташһо,
Әз рихдә ворушош сокит нә бисдо.
Чумһојмә ә појиз дүлмә ә шәхтә,
Һово дәкиш бисдо, ә човгу чарусд.

Нә ә һово гәрор күрдүм нә хори,
Бәр јә дүли мәрә, уш худо дори.
Чәнгәдә күрүсүм кәшдүм әри тү,
Һәрс чумһојмә бисдо лејсан ән хори.

Вонори ә кулмә курундә шәлә,
Нә данүсдүм ешгә и дәрдно бирә.
Кәшдүм әри тү һәммә чикәһорә,
Әрчү мәнәббәтмә, кәс һорә дорә.

ЈОРМӘ

Ә рәһмә овурди анбара дәрдо,
Јәболуг ә инсоф нә омори тү.
Сухдум вороморум мәһсүмә хуно,
Күжкә хәбәрсүзи әз, рузһојмә тү.

Мә дүлмәрә ә тү куфдирә бәгдә,
Хүјкирә Мәчнунум, ә мәркә вишә.
Ә миннәт ә појтү офдорәнки мә,
Бәлкә әз дәрдһојмә, дүлтү шор бирә.

Ә күлмә мә түрә һәмишә хосдум,
Әз јолов ешгмәни чәндиһо пәшму.
Ә рафда рәһој тү сәрмәрә мүнүм,
Һә-нәһог нә сухун, бијо мәрә тү.

Әчү аташа күл ошуг бисдорум,
Шәнд имој мәрә мә тәһно мундәм.
Әз гартал дур бирә гушорә хуно,
Нәс воисдә ә јормә әз тү дур бошум.

ВИНИРӘМ

Хосдум түрә ә јормә,
Җиллом хәндүст ә рујмә.
Әз рачиј тү ә духдәр,
Шори дәри ә дүлмә.

Рачиј түрә тәбиәт,
Әз һуриһош рач дори.
Чәнд човонһо ә рәһ тү,
Ә дәрд ә бәло дәри.

Әз рачиј тү нә дирәм,
Урәш түрә винирәм.
Әзир сијә гошһој тү,
Сијә холә винирәм.

СИПРЭ МУҶҲО

Мәрә дур сохд өз көзәлһо,
Әсәр нүшдә сипрә муҗһо.
Вәхт нә бирә вәхтсүз омо.
Дәјишд мәрә ә фикикрһо,
Әсәр нүшдә сипрә муҗһо.

Мукум әзмә јәкәм дур бош.
Вәхт анбари мијој јовош.
һәлә мәрә нә дә у још.
Дәјишд мәрә ә фикикр һо,
Әсәр нүшдә сипрә муҗһо.

Расунд әмә и кофһорә,
Анбар дирәј күзәлһорә
Вәрфүз гијмәт нисд доғһорә.
Дәјишд мәрә ә фикикрһо,
Әсәр нүшдә сипрә муҗһо.

БИСДОРУМ

Кәлә ворвориһо кирошд өз сәрмә,
Мә түрә нә дүрүм солмуш бисдорум.
Лап сухунд и чиро дәрдиһо чунмәрә,
Әри әнү руж тү, һәсрәт бисдорум.

Һәят до имурә курундә чәфо,
Нә бисдо и ешгә ә дүл кәрдундә.
Чиро сохд имурә рәһо чилгәһо,
Әри әнү руж тү, һәсрәт бисдорум.

Нә дәсмә, нә кофмә, ә тү расирә,
Домунди мәтләбһо арзу ә дүлмә.
И һиломә түсүз нидам винирә,
Әри әнү руж тү, һәсрәт бисдорум.

Үшвәһ кәшди түрә әри винирә,
Хәчәләт бисдорум әри куфдирә,
Јәкикәрә насданүм хосдә куфдирә,
Әри әнү руж тү, һәсрәт бисдорум.

ЭЗ КЭЛО МЭРДО

Чү кофо шүнүрүм, эз келә мәрдо.
Хәбәр бу үшүрүә, эз һәммә дәрдо.
Рафдүм ә фикиро һәр коф шнирә,
Кујкә хов сәбәһи әдәм винирә.

Гошо сипи бири әсәр чумһошу.
Дарафди чухури руј сифәт үшү.
Дәкиш бири поиз, һәм васал үшү.
Јә кәм фикирли бу и кәлә мәрдо.

Хуби кәм шүнүрүм тәлһио анбар.
Инсон дәкиш бирә, һәрбој салбасал.
Күл шори мисоху, әз вәхтој васал.
Кофорә шүнүрүм, әз кәлә мәрдо.

Һилом вәфасүзи, нә хурди јәкиш
Нә мунди “Точ сүрхи”, ә кәлә шоһиш.
Бирәни ә инсон һәр корһо дәкиш.
Шүнүрүм и кофорә, әз кәло мәрдо.

Сохдумкәш дүлмәрә ә дустһо воку
Чәкијмә дуз нисд әји тирозу.
Салһош дәкиш бисдо әри һәмәјму
Дүлмәрә куфдурум ә кәлә мәрдо.

ЧҮ РАЧ БИРИ ШӘҺӘР ГҮБӘ

Чор тарафү бог мәнзәрә,
Јә тарафү шәх никәрә.
Күһнә овој әвәлију,
Инсонһорә ләзәт дорә.
Чү рач бири шәһәр Гүбә
Дәкиш бири, анбар Гүбә.

Үшүг дорә билогоју,
Анбар бири кәзәлһоју.
Әһәр чикә нум күрдәнүт,
Әз омарә гиногоһоју.
Чү рач бири шәһәр Гүбә
Дәкиш бири, анбар Гүбә.

Шаһ даг әзү, ү әз Шон дог,
Әз дү јәки мүдүт сурог.
Чор тарафој ән Гудјалиш
Бири һәммә күллүјә бог.
Чү рач бири шәһәр Гүбә
Дәкиш бири, анбар Гүбә.

Гәлә гүбә јәки бири,
Дәрдһо-гәмһо нәзник бири.
Тарихорә вәрәг сохдум,
Әз һәдәто јәки бири.
Чү рач бири шәһәр Гүбә
Дәкиш бири, анбар Гүбә.

Өз тәпәһо дәниш виниш,
Гүбә бири бала Париж!
Һәммә зәһмәт ән хәлгмәни,
Күһнә хүнә, нәдә јәкиш.
Чү рач бири шәһәр Гүбә
Дәкиш бири, анбар Гүбә.

Үшвәһ әдәј шори сохдә,
Әри хәлгмә соги хосдә.
Бијо вүнү һәммә ә чум,
И чәһмәтә худо хосдә.
Чү рач бири шәһәр Гүбә
Дәкиш бири, анбар Гүбә.

ОРШОЛӘЈИМ

Нә бири ә һилом дүјмүн јә дөвләт,
Јә тарафу ов бу, чор тараф дүшмә.
Чәнд әср кумәксүз-саһибсүз мундәт,
Чү дәрд кәширкә танит и милләт.

Дүшмә дәс на вәкүрд, әз јәхән иму,
Мучәки офдорәт, ә чәндәк иму.
Чумһошу домунди, ә оршоләјим,
Бијо бу куфдирә, әдәт ән иму.

Хориј бәбәһоји, и оршоләјим,
Әз милләт чувурһо јәдикор мунди.
Һәмишә кәширәт анбар чәтини,
Әз дүшмә сәр үшү һич динч нә мунди.

Надано нә офдо имурә әсәр,
Очуги әјиму әри һәммә дәр.
Дүшмәрәш дуст күрдәјм мијов-тәвәсәр,
Бири “Оршоләјим” – шәһәр ән дусти.

Сәр гуз нә бирәт, ә пишој ән јәкиш,
Имиһој вәтәнмә һисд анбар дәкиш.
Тәрсирә чикәјму нисди, әз јәкиш
Дөвләт ә пәсәјму һисд Оршоләјим.

ӘРИ КУК ХӘЛГ ИМУ ЗАУР

Әзи сижә хәбәр хорој инбуруз,
Кујим и тарихә ән гатилә руз.
Инсон кар бисдокә һичиш ни шүнү
Инсон кур бисдокә һичиш ни винү.

Ә винирә чумһо пәрдә диромо,
Ә шинирә кушһо ишвән диромо.
Хори пара бисдо, аташ вәдиромо
Әзчә вәдиромо и гәзәб омо.

Әји һилом мәрә, кофмә нисд дијә
Әдәм һәгсүзә-мүһүчүзһо дирә
Хубһорәш мә надан дүшмә бирәни
Һәгсүзһо инбуруз дөвран куфдирә.

Рафди әз һилом чум дирә-дирә
Наданүсди дүшмә кини куфдирә.
Әзчә вәдиромо и гәзәб әри тү
Тү һәлә мијосди һилом винирә.

Ки бисдо залум тү ә Заур бирор
Овил күрд әри тү һәмәј ән һилом
Вәхтсүзә һәчәлә мә шнирәнки
Мукум иғтибор нисд дијә ә һилом.

Әзи дәрд һәл бисдо сәнғһој ән доһор
Ә човгуһо чарусд күллүјә боһор
Ә һәсмуш думанһо дәкүрдүт сижә
Ә һилом дүјмүнбо нијој тү дијә.

Чэнд дүлһо инбуруз әри тү сүхдә
Хәлгмәрә ә дурһо тониш дори тү
Хүбә арзуһој тү домунд ә дүл тү
Ә һилом тү һәлә мијосди мундә

У сохдә анбара хубиһој түрә
Кәләш куфдирәни, чүкләш куфдирә.
Вокундә чәнд-донә нимазһој түрә
Ә пишој худојму әдәт куфдирә.

Мә әтүрвоз јә милләт бирәм
Түш чувур догини, мәш чувур доги
Имурә ә һилом мәшһур сох дәкор
Чәнд әсир бәгдәһо, јә түрә дирәм.

Кәшди ә Израил, тү ә Америка
Јә бала милләтә кәрдунди ә дүл
Куфдири ә һәммә тү и тариха
Имумим куфдирә “чувһур һој доги”.

Анбарһо пүрсүрүт әзчәјим иму
Әз коми динһоји и милләт иму
Күһнәји сал иму, һәм тарих иму
Тү субут сохди ки, имумим-иму.

Милләтмәрә әдәм мә һорој зәрә
Ә чәһмәт ә ишму шолуми кәрдо
Дорит ә дүлһошму корһој Заура
Чикәјү мәнһәтој кәнһидим Кәрдо.

ЧИРОЈИ

Өзмә ә дустојмә Һол нә пүрсит һич,
Өзи Һәсрәт дүлмә лап әдәј сухдә.
Чәнгәдәји дурум насданүм дирә,
Өзу хосдә јормә, мундәм чироји.

Өјә ешг офдорәм, һич дәрму нисди,
Кәшүрүм Һәсрәтә әтәҺәр Мәчнун.
Өз кәшдә појҺојмә анбар вомунди,
Оворә сохд мәрә, Һәчи чироји.

Ө дүшмә вонори Һилом дәрдҺорә,
Кәширә курунди, бәрдәш курунди,
Худо кумәк кәрдо әји дәрдҺојмә,
Нә бурбуно, әмә Һәчи чироји.

Дәшәндәнүм әјор мәҺо рузҺорә,
Нәс бирә танүсдә сурој дүлҺорә,
РәҺмә дүл бисдокә у пәрвонәјмә,
Ни бошим әз јәки Һәчи чироји.

Ә ХОВ

Жә шәв хисирәнки, ә хов дарафдүм,
Жә мөһәл кәшдәмһо, бог әдәм кәшдә.
Дузи тониш омо инчо әримә,
Инчо кирошди, рузһој һәјилијмә.

Мә хосдәнбүрүмһо, у рача духдәр,
Һисди әкијмә, әз дәсү күрдәм.
Дәниширәјм әгәд чумһој дү јәки,
Ә кирошдә рузһо чү һәсрәт мундәм.

Һәјәбүрдән хәбәр бисдорум әз хов,
Домундум ә фикир, мундум ә хәјол.
Мукум и чү кори, и чү фикири,
Кәнә дәрд фирсори әримә ә хов.

Ә ИҢТИБОРСҮЗ

Һәсрәт тү ә дүлмә җараһо дәшәнд,
Чумһоҗмә һәмишә, ә рәһ тү домунд.
Әри тү и дүлмә чарусди ә дәрд,
Әрчү нә омүри, ә иҗтиборсүз.

Әз дәрд тү чумһоҗмә һәрсиш пур бири,
У севки күлиҗмә әзмә дүр бири.
Киһо әзмә ә тү, чүһо куффдири,
Әрчү мәрә шәндә, ә иҗтиборсүз.

Әзмә дур бирәҗ тү насданүм дирә,
Күл бирәҗ ә дүлмә насданүм чирә.
Җәкикәрә ә чум нәс воисдә дирә,
Җә түрә хосдәнүм ә иҗтиборсүз.

Мә түрә ни шәнүм тан әҗи һилом,
Рәһмәрә вәкүрдкәш чәнһо нә думон.
Әз кәһо тү тан ки, хошбәхт нибошум,
Мә ки, тү нүсдүм ә иҗтиборсүз.

ПОЈИЗ КҮЛИ

Әрчү әји дүнјо һүмүр тү кәми,
Ешгмәрә хуноји, ә поиз күли.
Әрчү ә појизи тү күл бисдори,
Солгун әри бирә ә појиз күли.

Әзки хојум әримә насданүм кумәк,
Әрчү мүнүббәтмә и дүлә хурд сохд.
Јәкикәһо мәрә әрчүни кәрәк
Әримә тү кирис ә појиз күли.

Чумһојмә һәрс рухунд ә хокһој хори,
Јолов мүнүббәтмә ә дүлмә дәри.
Әз чум ән һәршојмә күл воромори,
Дүлмәрә сухунди ә појиз күли.

Әки кујум дәрдә нисд танүсдәкор,
Ә тү куфдурумкә дәрдмә кәм инбу.
Әји хүрдә дүлмә инбу едикор,
Кәлә мүнүббәтмә, ә појиз күли.

СОХИ ТҮ

Салһо мәһо кирошд нә омари тү
Ә оморә рәһој тү вәрф воруш омо.
Ә дүлмә чү дәри әз севки бәгәј.
Дүлмәрә әз хүшдә нәв хүрд сохи тү.

Чүммә ә рәһ түни кушмә ә сәс тү.
Домундәм гушо хуно ә тәһно гәфәс
Әз тү кәширәнүм мә дузи нәфәс
Үшүг ән рузмәни, ән рәһмәни тү.

Јә шәвһо данүсдә чү кәширәнүм
Һәрс чумһојмә әсәр болушојмә рихд.
Фикирмә јә түни, түрә хосдәнүм
Әчәһош бисдори, нә бисдори тү.

Мә һә танүсдәнүм мокәшди мијој.
Чумһојмә ә рафда рәһој тү мунди
Һә у севки инбу сад сал кирошдкәш
Дүлмәрә әз хүшдә нәв хүрд сохи тү.

СИМОНТУ БУ

Имишэв шэв шори, шэв һарисни.
Гинагһо эз нэзик, һисди эз дүри.
И мозол мөндө шэв, эн художни.
Виношит уһорө, гәмсүз-кэдәрсүз.
Симонту бу һәрсиј һәтон, нә һәрүс.

Вәкирит пәјләһо зәним әјәки.
Һәрүс нә һәтонму нүшди әјәки.
Сади бисд сал зијо уһо әјәки.
Виношит уһорө, гәмсүз-кэдәрсүз.
Симонту бу һәрсиј һәтон, нә һәрүс.

Әдәј шори сохдә бәбә, нә дәдәј,
Ә һәтон вомунди, муздој эн дәдәј.
Јә руз бирәнини, һәрүсиш дәдәј!
Виношит уһорө, гәмсүз-кэдәрсүз.
Симонту бу һәрсиј һәтон, нә һәрүс.

И шори имишэв, эз дүл Үшвәһи,
Әһәмә шориһо хунди мәһәни.
Субојһо сохутку јәкәм тәһәди...
Виношит уһорө, гәмсүз-кэдәрсүз.
Симонту бу һәрсиј һәтон, нә һәрүс.

ӘРИ ӘЗ ҲИЛОМ ЧОВОН РАФДА ДӘДӘҲО

Дүл әји дәрд гәмһо, нидов тоб дорә,
Әри әз һилом човон рафда дәдәҲо.
Булудһој новоји гәзәб офдорә,
Әри әз һилом човон рафда дәдәҲо

Мәтләбһо арзуһо ә дүлһо домунд,
Доһор пара бисдо, туфанһо вокунд,
Кәрмиһој ән васал ә човгу чарусд,
Әри әз һилом човон рафда дәдәҲо.

Дүлһо сәнг бисдокә дүлиш һәл инбу,
Доғһо, пара–пара, воруш сајл инбу.
Әрчү әји дәрдһо һич дәрму нибу,
Әри әз һилом човон рафда дәдәҲо.

Шикајәт сохдимкәш иму әз һилом,
Балај дүшмәрәш, дәдәјсүз нә винојм.
Јарај мүрдә мунд, әз һово нәз одом,
Әри әз һилом човон рафда дәдәҲо.

Ә һилом чәнгәдә чумһо һәрс бисдо,
Јарај синәһорә, мөлһәм нә бисдо.
Лугмонһош муку ки, чорә нә бисдо,
Әри әз һилом човон рафда дәдәҲо.

Әзјор ни вәдәшәнү ишмүрә јәкиш,
Сохдокор һисдими һиломә дәкиш.
Үшвәһиш дүл хүрди бијо тү дәниш,
Әри әз һилом човон рафда дәдәҲо.

Ә ГҮБӘ БИРИҢО ФАЧИӘ? ӘЈИ ПӘНЧ ХУНӘ

Рузһо сијә дәкүрд, дәрди инбуруз,
Шәвһо һорој сохит әји тәлһә руз.
Әгүлһо вирихди әз сәр инбуруз,
Пәнч һовур ә һилом, нисди инбуруз.

Дорһо гәлпә вәкүрд вәлкһо хүшк бисдо,
Савсаја мејдузиһо, ә хун дәбисдо.
Пәнч һовур инбуруз, әз һилом бисдо,
Рузһо овил нүшди, шәвһо дәрд бисдо.

Параји инбуруз, хори нә һәсму,
Сијәји дәкүрди, офәтәј ән һәсму.
Ә дәрд–дәрд овурдә, и һилом иму,
Ки мијофу кујит әји дәрд дәрму.

Лол бисдо инбуруз чәнд чиро хунә,
Вир сохдут әз ләһә тикәј ән нунә.
Әчә мунд һәјилһо, әчә мунд хунә,
Офдо чәшмишиһо әји пәнч хунә.

И чү бәдә хәбәр бисдо ә гүбә,
Лол бисдо анбарһо, дүл күрдә–күрдә.
Шивәнә шәх, “Гудјал” хәбәр вәкүрдә,
Уш һорој дәшәнд, әдәј кирисдә.

Дәдәјһо хәһәрһо бисдорут мәгбун,
Васалһо әришү чарусд ә човгун.
Хунә күрд һәршошу ә пилигһој чум,
Әз һилом бисдорут, пәнч човонә чун.

ВЭТЭН ҺЭЈИЛИЈМЭ

Чэнд салһо зэриткэш, гэнэт эз сэрмэ,
Түни ө гүбэ, вэтэн һэјилијмэ.
Өзјор вэдэшэндө һич нидам түрө,
Түни ө гүбэ, вэтэн һэјилијмэ.

Ө, тү кэлө бирәм түрө винирәм,
Өз тэмизэ һовој тү, нэфэс кәширәм.
Јөбо хэндүсдәмкә дөбһо кирисдәм,
Түни ө гүбэ, вэтэн һэјилијмэ.

Шәхто, човгуһо кирошд эз сэрмэ,
Өзчуни микәшдүм вөхтој васалмэ.
Һәчи кирошд тәлһә-ширин рузһојмэ,
Түни ө гүбэ, вэтэн һэјилијмэ.

Нәнүј-нәнәмә дәјәјмә хунди,
Дәсү эз куфәрә анбар вомунди.
Һәм мөһәни хунди, һәм һәрс рухунди,
Түни ө гүбэ, вэтэн һэјилијмэ.

Гирогој никәрә чэнд чиро хунә,
Ө чикәвоз анбар вөкүрдәјм нунә.
Салһош гәд бисдо ө косибә хунә,
Түни ө гүбэ, вэтэн һэјилијмэ.

Һилом мәрә эз тү дуриш вәнкәсдкә
Мундә һүмүр эз тү нэфэс кәширә.
Үшвөһ әдәј јә чун ө тү бәхширә.
Түни ө Гүбә, Вэтэн һэјилијмэ.

ИҒТИБОРСҮЗ БИСДОРИ

Чү иғтиборсүзә нилом бисдори,
Чум растирә, ә чум чәпи бәнкәсди.
Әри јәкиш тү әз дүлтү нә сухди,
Чум растирә, ә чум чәпи вәнкәсди.

Үшүгә рузһорә думонлу сохди,
Рафда рәһ-һорә, чү гәләт сохди.
И дәрдә әримә, әз чичо хосди,
Чум растирә, ә чум чәпи вәнкәсди.

Хәндүсдә рујһорә тү нә хәндунди,
Әримә чәнгәдә дәрдһо овурди.
Мәрә ә аташа әрчү сухунди,
Чум растирә, ә чум чәпи вәнкәсди.

Ә Үшвәһ шикајәт бијо нәсох тү,
Инчимиш бирәкор нә бири әз тү.
Корһој худојини омо әсәр тү,
Чум растирә, ә чум чәпи вәнкәсди.

НӘСИӘТӘ КОФҲО

Әз инсон һич мәһәл дүлә хүрд нә сох
Звун вәрдиш нә бу, ә зәһәрә коф.

Әз хәрәби дур бош, нәв һәдәт сохи,
Әз тү шори соху, бәндәһој хори.

Һәмишә бәлоји хәрәбә звун,
Субук нәв боши, бәр хүшдәрә курун.

Әгүл тү әри тү, бошкү омонәт,
Сәр тү ә һәр чикә, инбу саламат.

Инсон коһ хуб бирә, коһикә хәрәб,
Вәхт бирә әз сәһәт поисдә әгрәб.

Әгүл вәдәшәндә әз һәр чәтини,
Нә бош аташ, хүшдәрә мусухуни.

Әз дүшмә дур бош, ә әгүлвоз,
Гушә ни шинохи, тү ә сәсә воз.

Нәв дуркү вәдирој, ә дорә коф тү,
Нә кујут ловгоји, ә һәр чикә тү.

Ә һилом хәр нә бош, бор анбар мәнүт,
Танүт ки, тү һәсби јәһәрә вәнүт.

Хуби сох һәмишә, муну јә нум тү
Инбуруз һисдикә сәбәһи нисди тү.

РУБАЙҲО

Әгүл инсон, әри инсон ҳисд кәлә,
Әри һәммә моровону мәтләбә.
Әһәр чикә тү хубиһо мивини,
Танүсдикә, и чүкләји, и кәлә.

Инсон өз хүшдәји норикә јә нум,
Өз хуби, хәрәби у әјор мијов.
Нә фурмуну түрә и чиро һилом,
Бирәни хубиһош өзәј мадаров.

Ә һилом бәхилһош лап анбар бири,
Чүникә бәјинһо вәхтсүз писири.
Ки гәдүр, дусти хуби насдакә,
Уһорә ө һилом һүрмәт нә бири.

Ә һүндирә тәпә Мәһәз ән доги!
Дүл тү мәғбун бисди өз дү бирори.
Дү бирор јә хәһәр севмиш сохдәнки!..
Әзини мүһүббәт лап кәлә доги.

Әдәм дәниширә әји һилом мә,
Ә базар дуз нисди и тирозујмә.
Ки шүбһәлү һисди, мундикә өз мә,
Кәшүтку дәрдһорә ө тирозујмә.

Воисдәникә сәр тү саламат бу,
Звун тү бијо һәмишә ширин бу.
Јә сур түрә дү одому танүсдкә,
Өз хуби-хәрәби у сур лов инбу.

Әсәр доғһо вәрф анбари ә чонум,
Әз тү бәгдә мә чү сохум сәрсонум,
Түрә дүрүм ә рәһ Мәчнун офдорум
Бовор сох ки, түрә әз дүл хосдәнүм.

Әз наданһо дур бош нәв нәзник боши,
Һә нәһог нәбукә белә микәши.
Ә вәхтү әз надан дур нә бирәјкә,
Вәхт мијов јә мәһәл пәшму инбоши.

Хүшдәрә тәкабур нәв бәри һич вәхт,
Ваисдәни һошир бош, воисдкә ә тәхт.
Хори тәкабури нәсә вәкүрдә,
Мејвәлүјә дорһо хүшк бирә бивәхт.

Омори ә һилом чәнд Сүлејмонһо,
Әрчү вәхт хүшдәрә нә данүсд уһо.
Әри јәкәмикәш зијисдәј хүшдә,
Мал-дәвләт хүшдәрә мидорут уһо.

Бијорит ә пишо рафдакорһорә,
Јәкиш сур нә до оморокорһорә.
Әји һилом һәммә сүфрәј гиноги,
И хори хурди, чәнк Сүлејмонһорә.

Фикир сохдум ә дүл омо и кафһо,
Һәм кирәшдә руз, һәм оморә рузһо.
Кирошдә рузһорә ки фурмуш сохдкә,
Нифрәт сохдә әву оморә рузһо.

ӘРИ ҢИЛИЛ БИРОРЗӘРӘЈМӘ

Әз Ливан аташ рихд әсәр Исраил,
Жирид Бито-мигдош домунд ә овил.
Јахана пара сохд һүндүрә Хајфа,
И дәрдә ә синә нүвүсд Тел-Авив.

Мигдал торки кәши әз сијә думон,
Ләпүрһој дәрјо далгаһо кирид.
Тәпәһој ән Голлан, шәхтәһој Хирвон,
Әри тү ә һилил Јорисалим кирид.

Ејлат ә һорој дә әдәј сәр зәрә,
Булудһо һәрс рухунд, ә чум мәнзәрә
Хори кирјәлүни, һов думонлу,
Бәршәвә әри тү әдәј вој зәрә.

Шини и хәбәрә хиникә Шон-доғ!
Хүшк бисдо күлһој бәнөвшә билог!
У вәтән һәјили кәшдә чикәһо,
Ох кәши әз дүл, тоб нәдо әји доғ.

Һүндүрә Дог-Мәһәз сәрү дуллу мунд,
Нүшди ә думан дә, ә сијә булуд.
Ә Гудјал ләпүрһој ән појһој тү мунди,
Мидәнүшү һолу бирәни курунд.

Нивадарај әз јор ә бирорзәрә,
Мә чүдам сохумкә әри оморә.
Рәһојму чәнд сало гили офдори,
Чү сохум ә јос тү нидам оморә.

ДУХДӨР

Өзмэ эрчү тү дур бирэј
Сэбэб танүм чүни духдэр.
Мидов бирэ коф шинирэј
Нэбу бовор сохи духдэр.

Нэбу сүлмэ хүндүр варај
Нэ пул шинох нэ ки сарај.
Өчэнд дүлһо нэбу дарај
Сурмэ э тү бири духдэр.

Танки һилом пәнч рузини
Кими шори, ки гэмлүни.
Өзмэш бэгдэ тү мумуни
Тан сур хэбэр вэки духдэр.

Тү Үшвөһэ сохдэј нэчоґ
Дүлмэ билог эн тү је доґ.
Сохдэ-сохдэ түрэ суроґ
Өз тү чаваб нисди духдэр.

ЗВУНМӨРӨ

Мэ чүдам вир сохум и звунмөрө?
Һәм звун бәбәји, ән дәдәјмөрә!
Әз һәјили ә хунмә ә чунмә дәри,
Әји звун хундәт куфәрәјмөрә.

Воисдәни бијорит Јусисә хуно,
Кәшит ә чор миx, рихү әзмә хуно.
Танүтку имурә нәхосдокорһо
Һәм һәдәтә күрдәјм, һәм звунмөрә.

И звун әриму инбуруз нисди,
И звун әриму чәнд әсир һисди.
И звун әсирһо гәрибиш мунди,
Мә нидом вир сохдә, и звунмөрә.

БУҲО БИРИ

Ҷаки хорој зәки мәрә,
Әчә рафда бирорзәрә.
Мукум: һәчи әдәм кәшдә,
Дәрдһојмәрә ә дүл дөшдә.
Ҳилом мәрә соҳди пијон,
Һәрчү анбар дәкиш бири.
Шур әз гәјмәг буһо бири.

Рафдим нүшдим әјон-јәки,
Ҷоф пүрсирим әз дү јәки.
Муку: әзмә и чү кори,
Әзи һилом һич нә бири.
Бијо виниш и дәрдһорә.
Кәрә пәни чү-хок бири,
Шур әз гәјмәг буһо бири.

Һәммә бири, мунди мәһтәл,
Ә дәкиш омо мәһәл.
Кәлә мәрди мунди ә дод,
Салү инбу дузи һәшдод.
У әз һилом һәрчү дири,
Әзјә корлә наразини,
Шур әз гәјмәг буһо бири.

ГЭЗЭЛ

Хуб кирошдә рузо, јор әмәрәвоз бисдокә,
Ниданүм дәрди—сәр күл әмәрәвоз бисдокә.

Ә рәһү мүнүм сәр, нидобу пәшму ә дүлмә,
Әз хүшдә хуб мухојум, кофмәрәвоз бисдокә.

Шәвһо—рузһо әсәрү, мә пәрванә инбашум,
Әјә дәрдиш тоб нидүм әјјоровоз бисдокә.

Мухојум јормәрә чәнгәдә һисд һүмүрмә,
Мәчнун сәһра ниданүсд, Лејлировоз бисдокә.

Күлһо моров ә васал дәстә—дәстә ә богһо,
Бүлбүл әз бог дур ниров, ә Күловоз бисдокә.

Ә һилом анбар бири вәфосүзә кезәлһо,
Нәбу куји хосдәнүм әкировоз бисдокә.

Пәрванә суздәни әгәд суздә шәһәмһо,
Кирошдәни руз сијә һәчировоз бисдокә.

Ә Үшвәһ суздикә әз дәс јор күл бисдорикә,
Нимә чуниш ни муни, һәчировоз бисдокә.

ГЭЗЭЛ

Тэрсој һилом омори, јәкиш бәкән нәс сохдә,
Үзкоһо јон кирошдә, дуствош бәкән нәс сохдә.

Әдәм норә ә пишо у кирошдә рузһорә,
Офдәрәмһо мәчлисош, рузә бәкән нәс сохдә.

Мәрә јә дәрд вәкүрди, јон кирошдә кезәлһо,
Уһош мәрә инбуруз, әрчү бәкән нәс сохдә!

Кирошд рафд човониһо, гуш бисдорут вирихдүт,
Ә ојили мундәнки, јәкиш бәкән нәс сохдә.

Шәвһо рузһо олови, дүл сухдә јовош–јовош,
Уш әз һилом бикейфи, дәрдә бәкән нәс сохдә.

Никәрә чиро бисдо, әз билогһо инбуруз,
Тү виниш ки, никәрә, билог бәкән нәс сохдә.

Ә Үшвәһ бисдорикәш, әз кофһојмә нарази,
Наданһо мидов бирә, түрә бәкән нәс сохдә.

У РАЧА ЧУМҲО

Новолим бисдорум офдо э чүлһо
Әри гәләм—гошо у рача чумһо
Әз һолмә хәбәр тан э шәвһо—рузһо
Мәрә оворә сохд, у рача чумһо.

Јә хәбәр вәкүрдә нидов һолмәрә
Әз руз хәбәрсүзә, торкә шәвмәрә
Бәрди әз чумһојмә ширни ховмәрә
Мәрә сүпәнч сохди, у рача чумһо.

Сүхдәнүм, ә күлһо чарунди мәрә
Нәс күшдә әз дүлмә и јоловмәрә
Әз Мәчнун бәтәрдә у сохди мәрә
Вәнкәсд ә сәһрәһо у рача чумһо.

Хосдәнүм мә урә әз чунмә зијод.
Рачију ә дүлһо лан нушинди од
Мисохум һоројо мунушунум од
Јәкикәрә хосдкә у рача чумһо.

ӘРИ ТӘЛХҮМ БИРОРМӘ

Дәсмә гәләм нә күрд, әдәм ләрзирә,
Һилом вәфосүзи, әдәм тәрсирә.
Әз фикирһо дәрдһо, әдәм пир бирә,
Әрчү әзи һилом, һәчи зу рафди.

Үшүгә һилом ту, вәхтсүз торик курд,
Һүндүрә доһорә, чү думон вәкүрд.
Јараһој әрзулум, ә синә домунд,
Әрчү әзи һилом, һәчи зу рафди.

Әри тү китабһо, анбар нүвүсдүт,
Әри тү дәдәјһо, анбар кирисдүт.
Әри тү хәһәро, муј сәрә кәндүт,
Әрчү әзи һилом, һәчи зу рафди.

Чумһо һәрси мунди, нәсә хүшк бирә,
Дүлһо доһор нисди, мидов һәл бирә.
Инсон ә руј хори јәболәј бирә,
Әрчү әзи һилом, һәчи зу рафди.

Чум түрә әз хори наданһо вәкурд,
Гызыл күлә ә боғ, думанһо дәкүрд.
Әзи хәбәр доғһо овил нә вәкүрд,
Әрчү әзи һилом, һәчи зу рафди.

Нә мунди боворим и чү һиломи,
Шәхтәһо дәр дөкүрд, һәсми думани.
Хәләф рафда дәдәј, рузу думани,
Әрчү әзи һилом, һәчи зу рафди.

Рафиткәш әз һилом, јә нум тү мунди,
Мисвојә хубио, корһој тү мунди.
Ә дүл чүклә хәлгмә, һәмишә мунди,
Әрчү әзи һилом, һәчи зу рафди.

АНБАР ХУБИШ НЭС ХҮНДӨБҮ

Үәжил бисдо шаздах сала,
Бују һүндүр өз бисд сала.
Ә фикирһо анбар домунд,
Дијә нә раф, ә ошколә.

Нум ошкәлә дијә нә күрд,
Оварәји анбар сәр күрд,
Кучә-кучә кәшд оварә,
Шөв ә хунә дир омарә.

Шәнд китобә, шәнд дәфтәрә,
Микәшд һәруз кучәһорә,
Ки пирсикә човоб мидо
Мә зу шәндәм ошколәрә.

Дәр хунәрә шөв дир вокунд,
Тә пишнәви хиси домунд,
Әри чој, нун, хурдәј хүшдә,
Әдүләвоз һич нә вәхүшд.

Гоһум гәрдәш никорон мунд,
Бәбә куфди дәдәј вомунд.
Анбар урә әгүл дорут
Муку һорој сәрмә вомунд.

Замон һәјил дәкиш бисдо,
Ә фикирһо һә дәбисдо.
Әрәһ почкә әри алвер,
Хов ә чумму нә дәбисто.

Вини анбар һовур-һәрмәһ,
Вадарафди һәммә әрәһ,
Муку дијә дир нә сохум,
Бијофдонум зутә ә рәһ!

Урисийјәт ә дүл әну,
Базар офдо ә чун әну.
Шәвиш гәдо, рузиш гәдә,
Бәбә-дәдәј әз чун әну.

Бәбә вини корһо хәрәб,
Ә коф нисди хунә хәрәб!
Иләһәзи һәјил һорә,
Урисийјәт сохду хәрәб.

Зури-зури ә кор офдо,
Митирикиш әјор офдо,
Јурундә но субук вәкүрд,
Шори сохдә ә рәһ офдо.

Сәбәһ очуг тәмиз һово,
Әз дур ширин бирә доһво.
Сәбәһ мундә јә пәјлә ов,
И һәдәти шәндәнүт ов.

Омо әри алвәр хушдә,
Хунәј бәбә әри дошдә.
Бәбә һәләм, нә вомунди,
Хәләф үрә әри дошдә.

Алвер бисдо хүрдә-хүрдә,
Кәлә пулһо әри күрдә.
Һәјил муку, ә дүл хүшдә,
Гопоз воно, ә сәр хүшдә!

– Инчо базар әдәј сүхдә,
Мүштәриһо әдәт күрдә.
– Анбар әрчү дир бисдорум,
Мә әримә чикә күрдә.

– Мә хисирәм ә ошколә,
Инчо һисди кәлә чүклә.
– Нијо данүм ки, киникә,
Сәрмүкүрүм әз почклә.

Һәјил бисдо аташ-јолов,
Сәр күрд фурухд шәји-шовол.
Чикә вәкүрд әјон дивор,
Сәсү бисдо сәсләј совор.

Рузһо кирошд ә базарһо,
Һәјил оф да, ә азарһо.
Кох алвәрү почкә бисдо,
Дү дәс ә чиб, һә дәбисдо.

Почкә-почкә пул күрд ә дәс,
Јовош-јовош вәдәшәнд сәс.
Әдәм доллор мә восдорә,
Әз чор бәхшү јә бәхш дорә.

Сәбәһ-мундә зутә вәхүшд,
Әјә тинкә омо дәнүшд.
Кәф хуб вәкүрд, хәрәб вәкүрд,
У әз һәрки јә руј вәкүрд.

Базар әнү, үш ән базар,
Ә чун әнү офдо азар
Кәшдә бисдо сәр-сәри.
Почкәј пулһо, ә дәс дәри.
Нә руз әхәј, нә шәв әхәј,
Әләһәјү һич, нә дәри.

Почкә алвер дураз кәши,
Һәјил анбар чофо кәши!
Ширинә хов, ә чум домунд,
Појо хиси дәшо вомунд.

Сәбәһ мундә хүрдә воруш
Һәјил бисдо кәлә нохош
Јә дү һәфтә хиси домунд
Тәхтә бисдо әз сәр болуш.

Данүст вини почкә алвәр,
Һич әјәки нәсә күрдә.
Муку шәнүм мә алвара
Әз почкә сәр таза күрдә.

Сәниһәт һич хәрәб һисди
Демократ һәләм һисди
Чумә вокун анбар кәлә
Шән почкәрә әгүл һисди.

НЭЧОГЭ ДҮЛМЭ

Эз нилом хурд бири, нэчогэ дүлмэ,
Рузкор дэкиш бири, нисди омонмэ.
“Шоһ дағ” – дэнишири, эз “Гудјал” өмө,
Өдэј дэрд кэширө, әри дэрдөјмө.

Эз дор хурд бисдокө, јө чүклө лүкө
Шөв руз микүрүсү, у әри хүшдө.
Јә инсон нэчоги вөкүрд ө хүшдө,
Ө худош руј мијов, эз дэрдөј хүшдө.

Инсон зијисдәни, ө үмидовоз,
Уш дуз нәс оморө, ө бәхтмәрэвоз.
Мүндәнүм тиб-тәһно, ө хүшдәрэвоз,
Өдэј вози сохдө, дэрд өмәрэвоз.

Өчөји васалма, өчи појизмө,
Шөһөј сәбөһшиму, дәри ө дүлмө.
Варасди салһөјмө, кирошд һүмүрмө,
Гувотиш офдори, эз гул-занијмө.

Ө – “Гудјал” өзмө нөв фикирлү боши,
Эз һүмүр анбара салһо кирошди.
Түсүз хәрәб бирө һовөј өн дүлмө,
Рузој һәјилијмө, ө тү кирошди.

Һич ошуг нә бирәм, ә мол нә дүвләт,
Чун соги кәрәки, јәкикә һүрмәт.
Бирикәш үшүрә анбара сәрвәт,
Һәммә ә хорни, һичиш нә бәрдәт.

Әчәји у вәхто әчи у рузһо,
Дур бири әз јәки дуство һовуро.
Нәс пирсирә јәкиш, инбуруз әзмә,
Чудами имиһој һовојмә һолмә.

Ә куфдә ворвориј чешмәј сәбәһи,
Ә хиникә рузһој шеһој ән рәһи,
Мә әз хов тазало хәбәр бирәнки,
Ишмурәш дәрд бисдо мәрә дирәнки.

Дәнишит ә рујмә ә рәһ рафдакор,
Бирәм солмушијә, вәлк палуда дор.
Дәшәнит Үшвәһә һәмишә әјор,
Нәсох әји-һилом, јә вәхтиш бовор.

КИРОШД ЭЗ ЖОНМӨ

Же рача духдәр бу кирошид эз жонмө,
Зир чуми је кәмләј дәниши әмә.
Дү чуму дәбукәш әгәд сифәтмә,
Әје руз әхәјү, нә вәрзүрүм мә.

Мујһорә лов сохдә ө кәрдән хүшдә,
Әдәбу шор бирә эз рачиј хүшдә.
Чәндиһорә чәшмиш, у әз рәһ һишдә,
Өрчү раст омо, ө һовунә сәрмә.

Гәләм бу гошһоју, чумһоју-кову,
Ки ошуг нибу винирәкор әву.
Нәдо мочол мәрә коф пүрсүм әзу,
Наданүсдүм әрчү вирихдкә әзмә.

Дәнүшүрүм, ө боју, ө бухун әну,
Ширин бу әримә, у назһој әну.
Мәрә ө дәрд дәшәнд, рафда рәһ әну.
Мухосдкә чунмәрә, мидорум әзмә.

Һәрдүјмү, хәбәрсүз мундим эз јәки,
Рафд је руз әхәј, у нә күфдирәнки.
Үшвәһ күлә хуно солмуш бирәнки,
У мөһәл кәрәк нисд һол пирси әзмә.

ӘЗ ЧУМҲОЈМӘ

Танүсдәнүм мијов јә руз,
Тү мидани әз чумҲојмә.
Ешгмәрә тү әз дүл хундә,
Тү инпирси әз чумҲојмә.

Хәндә муrow әз ловҲој тү,
Әзу рача хол сифәт-тү
Сәнгәлүјә билог бирә,
Ов мухири әз чумҲојмә.

Әзи кормә хәбәр бирә,
Јә ворвориј појиз бирә.
Һәсрәт аташ ән һиломә,
Мәдәшәни әз чумҲојмә.

Һәрдүјму мирајм әјәки,
Күрдә-күрдә әз гул јәки.
Әз шориј тү үшүг мәнки,
Нивадаров әз чумҲојмә.

Ә ҺОЛМӘ

Танүсдәнүм шәнди мәрә,
Дирә-дирә и дү чуммә.
Мәһәббәтә учуз күрдә
Вәдәшәнди әз јор мәрә.

Дәнүшүрүм ә чумһој тү
Һич нә хәндүст у ловһој тү.
Әрчү сәнгә дүл бирәј тү
Әз тү човоб нисди мәрә.

Әзи кор мә хујкирјүм,
Әчү фикир мә домундум.
Бүтүн дәрдној ән һиломә
Мәди мәрә мә вомундум.

Домунд ә дүл мәһәббәтмә,
Бәлолуни әз тү сәрмә.
Шори нә сох севдикијмә,
Бијофдонош түш ә һолмә.

НИДОВ БИРЭ

Нэ данүсдүм дијә түрә винирә,
Дүлмәрә тү бәрди ә хүшдәрәвоз.
Рәһһојму вәрф бисдо појиз нә бирә,
Рузһојмә гәд бисдо ә дәрд-түрәвоз.

Нә рузһојмә ширини нә шәвһој тү тәлһ,
Чумһојмә ләс бирә мундә тә сәбәһ.
Рәһһојму әзјәки зу чиро офдо,
Әдүл тү әримә нәдәбисдо рәһ.

Ә ховһош насданым дирә јәкирә,
Әрчү тү сәнгә дүл бирәј әримә.
Әкиһо дүл дорә үмид бәсдикә,
Әз Үшвәһ һич мәһәл хуб нидов бирә.

ПУЛ БИСДО

Винишит э һилом, чү корһо бисдо,
Сифэт зәрди кәши, чум мөгбун бисдо.
Эз дүлиш анбара шикојет бисдо,
Сәбәб әни корһо һәммә пул бисдо.

Дузһо дурку бисдо, дуркуһо дуз,
Пулсузә инсанһо бирәни учуз.
Бәбә әкиј фәрзәнд бисдо һүрмәтсүз,
Сәбәб әни корһо, һәммә пул бисдо.

Һорој сохит, мәрдһо э бәло дәри,
Намәрдһо дәсошү э һәсәл дәри.
Кимиһо хүшдәрә Сүлејман нори,
Сәбәб әни корһо, һәммә пул бисдо.

Ә биһовунә дүл нәсох мөгбуни,
Ә чәндәк инсонһо һәммә јәхуни.
Пулиш вирихдәни әкиј һошири,
Сәбәб әни корһо, һәммә пул бисдо.

Һовуриш әз һовур әдәј дур кәшдә,
Хәмиһо бирәнбу, әввәл э тәшдә.
Һәммә әдәј пәсәј һошири кәшдә,
Сәбәб әни корһо, һәммә пул бисдо.

Руз эхэј, шэв эхэј, кофој худоји,
Ә пуловоз нисд, нисди новаји.
Анбаро рафданүт, эз руј новаји,
Сэбэб эни корһо, һэммэ пул бисдо.

Јэкирэш бијо тү хуб-хэрэб нэ сох,
Мэгбунһорэ хэндун, дүлһорэ шор сох.
Үшвәһэш тү бијо хэчаләт нэ сох,
Сэбэб эни корһо, һэммэ пул бисдо.

ӘЖИ ҒИЛОМ Ә ТҮ ЧҮ СОХДӘБҮРҮМ

Жә коф нә куфдирә вирихди рафди,
И тәһно дүлмәрә, ә дәрд вәнкәсди.
Мәрә әтәр шәһәм ғәл сохди рафди,
Әжи ғилом ә тү чү сохдәбүрүм.

Зәри ә дүлмә хуб нә бирә јара,
Шәвиш-рузиш мәрә сохди тү пара.
Әрчү мәрә һәчи сохди овәрә,
Әжи ғилом ә тү чү сохдәбүрүм.

Сохдумкәш чунмәрә әри тү гурбу.
Ә күчәһо сохди мәрә тү сурку.
Бисдори ә ешг тү, һәчи тү дурку,
Әжи ғилом ә тү чү сохдәбүрүм.

Сохдәнбүрүм ә тү һәмишә бовор,
Дәшәнди әз аташ ә дүлмә јолов,
Әз дәрдһој тү бирәм, мә кәлә бимор,
Әжи ғилом ә тү чү сохдәбүрүм.

Чү сохдум мә ә тү, ә рача духдәр.
Тү бири әримә кәлә дүл вәбәр.
Дүлмәрә һәмишә, мә ә тү дорәм,
Әжи ғилом ә тү чү сохдәбүрүм.

Мә бүрүм әри тү, һәм хәндүсдәкор!
Һәм шәвһо, һәм рузһо һәрс рухундәкор!
Әри тү һәмишә гурбу курдәкор,
Әји һилом ә тү чү сохдәбүрүм.

Нә хосди тү мәрә ој рача духдәр,
Чунмәрә дорумкәш әри тү духтәр,
Әрчү тү вәфосүз бисдори духтәр,
Әји һилом ә тү чү сохдәбүрүм.

Нә данүсди гәдүр мәһәббәтмәрә,
Хурд сохди севмишә лүкәј дормәрә,
Әрчү сијә сохди, тү рәһојмәрә,
Әји һилом ә тү чү сохдәбүрүм.

ӘРИ РАФИК БИРОРЗӘРӘЈМӘ

Ғилом тәлғи әри әну инсонғо,
Ки вир сохди әз гәл хушдә човонғо.
Шәвһо-рузһо у дәрдһорә кәширә,
Кириздәнүт әри әну нәкәмһо.

Насданүм и дәрдә чүдам нүвүсүм,
Нүвүсдә-нүвүсдә һә микүрсүрүм.
Вәрәгиш тар бири, әз һәрс чумһојмә,
Әзкиһо мә түрә дијә үнпүрсүм.

Инпүрсүм мә түрә әз һәммә чикә,
Нә вәди инбоши, нә сәс тү мијов.
Бугмиш бисдорумкәш ә һәрс чумһојмә,
Нә ә шәхтәһо, нә ә човгу мијој.

Гәләмиш нәс күрдә и пәнчә һојмә,
Титрәмә офдори әји чәндәкмә.
Әји дәрдһо шәвһо мә мундәм ховсуз,
Ғовур иғтиборсүз, һилом вәфосүз.

Әзи хурдә нүшдә, вәхүшдә чикә,
Ки бисдо залум тү, ә бирорзәрә.
Һәр коф тү хәндә зарафат бирә,
Һәм кәлә танүсди, һәмикә чүклә.

Јә күл бири, ә бог, очмиш нә бирә,
Әз шеһој сәбәһи думиш нә бирә.
Мијосди тазала һилом винирә,
Вахтсүзә шәхтәһо дәкүрд сәр түрә.

Дусто пәјлә докунд пәјлә буш мунди,
И дураза дәрди әхирү нисди.
Әзу хәндә лов тү, јә нишон нә мунд,
Хәһәро, бироһо, ә дәрд домунди.

Лол бисдо вишәһо доғһо-дәрәһо,
Ә һәсму швән сохд бирән гинәһо.
Әји вәхтсүзә һәчәл әји тәлһә руз,
Әз думон торки күрд руј мәнзәрәһо.

Гудјал гәһри мунди, әз һүндүрә Доғ...
Хори пара бисдо ләрзи Мәһәз Доғ...
Кәшдит әз мәчлисо сохит јә сурог!
Әдәј хинә хосдә бәнәвшә булог!

Нә вәди инбоши, нә сәс тү мијов,
Дијә дәр вокуни, ә хунә бијој.
Ә фәсилһо түрә кузәт сохдумкәш,
Ә ховһој ән Үшвәһ һич дијә нијој.

ЭЗ ДЭРД ТҮ БЭХШЭЈ

Ғәсрәтүм ә ешг тү сүхунди мәрә,
Ә оғу чарундәј хун чәндәкмәрә,
Әрчү сохдој торик тү рузһажмәрә,
Әмә чү бәхширәј, әз дәрдно бәхшәј.

Дәрдемә анбар бисдо әз доғнош курунд,
Ғикир һој тү мәрә аташсүз сүхунд.
Ғаһ курунд бисдори, каһикә субук,
Ғолмәрә тү сохди әз мүрдә курунд.

Чумһој мә ә рәһ тү һәрсо рухундә,
Шәв руз нә хисирә әдәј вомундә.
Насданүм у инсон хошбәхт инбукә,
Әзмә бәгдә түрә, ки мухојукә.

Ә дүлмә чикәј тү дијә нә бисдо,
И рухундә һәрсо һич нәһог бисдо.
Түрә нәс бирәкә дәрдно ғикирһо,
Ә аташ сүхдокәр јә Ғшвәһ бисдо.

ХАЈФА

Пиосдэм э шәһәр кәлләј ән “Хайфа”.
Әдәм дәниширә, ә рачиј шәһәр.
Чумһојмә ләс бири мунди-ә дәрә!
Чудом чиро бошум әзи мәнзәрә!

Әјону поисди кәлә дәријо,
Луткәһо әсәрү ракета хуно.
Јә хунә вәдини, и параходо –
Поисди ә гәнәт шәһәр ән “Хайфа”.

Чор тарафү күли, һәмикә савза,
Әз дүлмә шорини, әз ловмә хәндә.
Хунәһо поисди кәллә, ә кәллә.
Әдәт дәниширә, ә шәһәр “Хайфа”!

Әримә јә хови и шәһәр “Хайфа”
Нә дузә хорини, нә шәфтә хори,
Хунәһо вәрикәш – әсәр дохори
Јә бала “Парижи” и шәһәр Хайфа!

Рачи и хориһо, рачи хунәһо
Кәшдәкор нә вомунд әзи кучәһо
Үшвәһиш шори әз “хориј бәбәһо”
Мунди јәдикори и шәһәр “Хайфа”!

САЛҲОЈ ЧОВОНИ

Ә рузој човони, салҲој човони...
Чү хубә вәхто бу, кирошдит ишму.
Һәрбој оморәнки, ә пишој чумҲо,
Бирәнүм ә һәсрәт, ә фикир ишму.

Кәшдәнүм насданүм әчи у рузҲо,
Пар зәрит вирихдит јә гушо хуно.
Домундәм ә вәхтој курундә рузҲо
Әрчү зу кирошдит; әз сәрмә ишму.

Тәшнәји әршиму инбуруз дүлмә.
Зу рафдит әз салҲој ән васалијмә.
ШәхтәҲо омори хиники дүлмә.
Нә шәв хов хојмәни, нә руз динчијмә.

Ешгмә, мәһәббәтмә офдо әз һәфәс,
Нәзники әз думон тәмизә нәфәс.
И һүмүрмә, рузмә нимә бирәнки,
Нәс вәдироморә әзмә дијә сәс.

Ә никәрәј гудјал, ә күһнә күрпи,
РузҲојму һәмишә бири әјәки!
Чү пүрсүм әз ишму руз дәкүрдәнки...
Һәрсәјму хәбәрсүз мундим, әз јәки!

ОЈ ДӘДӘЈ

Шәв нә хисирәј, руз нә хисирәј,
Сәбәһорә тү, ә чүм тү дирәј.
Дәрдиш ә гүмүр анбар винирәј!
Ә һилом нум тү, кәләји дәдәј.
Чунмә чун түрә, гурбу ој дәдәј.

Лајлаја хундәј, әз сухдә Кәрәм,
Әсәр синәј тү, мә кәлә бирәм.
Сәр дорд дорикәш, нум түрә күрдәм,
Ә һилом нум тү, кәләји дәдәј.
Чунмә чун түрә, гурбу ој дәдәј.

Тирјох һовуни, ә пој вокундәј,
Дәс дурру сохдәј, паж дурру сохдәј.
Әри һәјилиш муј сипи сохдәј.
Ә һилом нум тү, кәләји дәдәј.
Чунмә чун түрә, гурбу ој дәдәј.

Әјор овурдә, чәфоһој түрә,
Ки гимәт мүдү зәһмәтој түрә.
Воку, ки соху, и дәрдһој түрә.
Ә һилом нум тү, кәләји дәдәј.
Чунмә чун түрә, гурбу ој дәдәј.

Үшвәһүм шинит, и ковһојмәрә,
Ә дүлмә дәјишдүт мәтләбојмәрә.
Чү зу вир сохдум мә дәдәјмәрә.
Ә һилом нум тү, кәләји дәдәј.
Чунмә чун түрә, гурбу ој дәдәј.

БЭБЭЖИ БЭБЭ

Бэбэһо һэзизи әри һәр хунә,
Сохдәнүт һүрмәтә, сохдәнүт мунә.
Һәр кәлә, һәр чүклә, ән гәд ән хунә,
Сәвкәндһој ән һәммә бэбәжи-бэбә.

Нум бэбә кәләји, ә руј ән хори,
Ә китоб, ә тарих, ә дастон вәри.
Чәнд арзу, чәнд мәтләб, ә дүлү дәри,
Сәһиб әри һәммә бэбәжи-бэбә.

Бэбә јә үшүги әри рәһојму,
Товуш чумһојмуни гувот дүлһојму.
Усуз һич ни хәндү, дүлһој јәкијму,
Дузә рәһој һәммә бэбәжи-бэбә.

Тәјтә јә һәжилә тә кәлә сохдә,
Чәнд лово-тәшво, әз хүдо хосдә.
Шәв тимор мисоху, рузһо моч сохдә,
Әз һәммә ширинтә бэбәжи-бэбә.

Имурә ә һилом овурдәкори,
Ә хосдә рузһојму расундокори,
Күфдирәни күмәк офурукори,
Кәрәки һәмишә бэбәжи-бэбә.

Ә фәрзәндһо дорит һүрмәт бэбәрә,
Вәхт мијов миданит бэбә бирәрә.
Дуз мисоху һәр кор кәрәкиһорә
Ә Үшвәһ шаһ һәммә бэбәжи-бэбә.

АНБАРИ ТҮРӨ

Һәр корә тәрсинә әрчү тү норәј,
Ә һилом тәхсиро анбари түрә.
Авсара һәмәрә тү рәһо дорәј,
Ә һилом тәхсиро анбари түрә.

Нә кәлә, нә чүклә, һичиш нә һишдәј,
Һүрмәтә әз һәрә әрчү вәкүрдәј.
Гәд гызылкүлорә тикон дәкүркәј,
Ә һилом тәхсиро анбари түрә.

Чүдам бијофдонум мә түрә әсәр,
Нә дори сур түрә әјәкиш хәбәр.
Түлкирә «Шир» норәј! «Пәләнк» бихәбәр...
Ә һилом тәхсиро анбари түрә.

Һәммәрә насданүм очуг куфдирә,
Әгүлмәнд ә тур хәр офдо куфдирә.
Анбарһо ә аташ сухдә куфдирә,
Ә һилом тәхсиро анбари түрә.

ҲИЛОМ ЗУ ПИР СОҲДИ МЭРЭ

Ә хәһәро – бироројмә!
Ә һәзизә дәдәјһојмә!..
Винириткә һәчи мәрә,
Нишинохит дузи мәрә,
Ҳилом зу пир соҳди мәрә.

Дусто вини муку әзмә!..
– И чу һоли, ө бирормә?
Дүшмә шори соҳдкә әзмә...
Һич гәһр нијов әзу мәрә...
Ҳилом зу пир соҳди мәрә!

Әки сохум, мә шикојәт,
Чун согирә кирит сәрвәт.
Бәлкәм ини әнмә гисмәт.
Әрчү һәчи соҳди мәрә,
Ҳилом зу пир соҳди мәрә.

Јә бәндәјүм әји хори,
Һәр инсонә, јә бәхш дори.
Әрчү мәрә укәј нори!
Әдәј кушдә, и дәрд мәрә,
Ҳилом зу пир соҳди мәрә.

Әзтү һә дәрд гәмо бисдо.
Нә тәрсири, әзи худо.
Мәһо кирошд, сало бисдо.
Һәлә чү још дәри мәрә,
Ҳилом зу пир соҳди мәрә.

МƏРД ХУДОЖИ БУ

Фикир һојмәрэвоз чәшмиш офдорәм.
Чу сохум нә сохум домунди дүлмә.
Иһтибар нә бисдо һич әји һилом.
Хәһәро бирорһо чун ишму сог бу,
Мәнһәтој кәнһидим мәрд худоји бу.

И хәбәр лов бисдо, һәммә чикә,
Анбарһо оморут, әз дурә чикә,
Булдош һәрс рухунд, вәрф бирә чикә,
Мәрдан Исмаилов јәрәвурд инбу.
Мәнһәтој кәнһидим мәрд худоји бу.

Тү ләләј чәндиһо ләләј һәмәјму,
Хурмәт тү кәлә бу, әри һәмәјму.
Шүнүрүт хәбәрә, кәјчојуһојму.
И мәрдә һәмәлә әз дүл хосдән бу,
Мәнһәтој кәнһидим мәрд худоји бу.

Дәрјоһ кәләји, әз һәр чор тараф,
Тәмизи һовају, тәмизи нәфәс.
Ә дурһо лов бисдо, и ләпирој сәс,
Һиломә дәкиш сохд, Мәрдан ләләјму.
Мәнһәтој кәнһидим мәрд худоји бу.

ЭРИ АЛБЕРТ БИРОРЗЭРЭJMӨ КУК РАШБИЛ

Алберт! Бирор тү кирошди эз дүлмө,
Ујэг мундум, шөвһо-рузһо эз тү мө.
Эзчө вичүм, ө тү лајиг кофһо мө,
Гэләм күрдүм когоз вәкүрд әдәс мө,
Фикир сохдум, ө тү лајиг шеирә мө!

Мәтләб мајов тији инбу эз синә,
Тү тәмизи танүсдәнүм эз бинә.
Хубә күкһо шив шөндәни эз бинә,
Хубә нум һисд әри инсон хәзинә.

Һәрбој түрә әји рүзкор дирәнки,
Дүл шор бирә чүнтиниһо бирәнки.
Чүнтиниһо имуһорә кәрәки,
Әри дусти, әри хуби бирори.

Һовур-Һәрмәһ эз тү анбар шор бирә,
Чун михәндү хунмә эз тү кәрм бирә.
Нә дүрүмкә һәрбој түрә пирсирә,
Ө тү ухшәш әрчү дүлһо нәс бирә.

Тү һаштан ки, јә дананда Бәһлули,
Фикир дорәм дузи анбар сәрлүни.
Бил данүрд ки, данандајши вәркини,
Хубиј инсон әји һилом әгүли.

Әһәр чикә түрә һисди һүрмәт тү,
Ә шори-шор бирә, ә хәлгәвоз тү.
Синәј тү коф пүри, һисди кәфһој тү,
Чәнд гәләтә әз рәһ вокордунди тү.

Кофһој тү анбари ә гәрүш дүлмә,
Ширини-һәсәли хуши әримә.
Тү һәм һовурмәни, һәм шаир дүлмә,
Нә дәнши ә һәчи, ә јошлијимә,
Хосдәнүм мә түрә әз дүл чунијмә.

Ә руј тү нә думан, нә чискин вәри,
Һәми шә хәндәһо, ә лов тү вәри.
Үвәһәш дүлүрә, јә тү мәбәри,
Бијо дур нә бошим, нәзник әз дүлмә,
Нә дүрүм чүнтини әји һүмүрмә.

ӘРИ АЛБЕРТ АГАРУНОВ

Нә ишнохдум түрә, әз киһоји тү,
Нә гуншијмә бирәј, нә һовурмә тү.
Әри тү әз һилом дәрд вәкүрдәнүм,
Әз дүлмә, әз чүнмә, әз хунмәни тү.

Домундәм ә дәрдо, ә фикиро мә,
Дүлмәш хурд бири, ә гәһромонмә.
Нүшдәнки, әри тү фикир сохдәнки,
Дәрдиш зәһәр бири әри шәвһојмә.

Шәһәр һәјлиј тү гала “чухурлу”,
Әз һәјили унчо дүл бисдо боғлу.
У кәнд Сурухони хориһо күллү,
Дүл Әнуһош хурди инбуруз әз тү.

Винири чәтинә рузһој вәтәнә,
Нүвүсди добровол рафди хүшдәрә.
Күфдири һәзүрүм мәш әри вәтән,
Вәкурум јә түфәнк күшүм дүшмәрә.

Дарафди ә доһво јә мәрдә хуно
Вәнүшди ә танк пәләнкә хуно
Винири мејитһо, винири хунһо
Худо у рузһорә һич нә бурбуно.

Дүшмә ө ләрз офдо шини нум түрә,
Ө һәсрәт домундут вүнүт ружтүрә.
Чәнд гижмәто Норут зәнүт сәр түрә,
Анбарһо әдәбу, әз тү ләрзирә.

Өчәји Гарабағ, өчәји Шуша,
Домунди хориһо әдәс ән дүшмә.
Кәлбәчәр нә Лачын әдәј кирисдә,
Өри сәрә норә икидһој хүшдә.

Өри јовдиһојмә лап кәлә фәхри,
Өзини икидһо, әз хәлгмә бири.
Өз дүлмә һәм шори, һәм гәм кирошдә,
Хорирә ө кәшо тү, нә фурухди.

Түсүз анбар бири дәрдһој ән Шуша,
Ни вини, нә һәрүс нә духдәр кәшдә.
Зәһәри хоријү, һәр аддым кәшдә,
Хочалы нә вәкүрд овул әз хушдә.

Хәзәриш әри тү вој әдәј зәрә,
Зәрәни ө сипрә ләпүрһо сәрә.
Әдәј дәниширә һәрсо рухундә,
Түрә нәс винирә кәшди вәтәнә.

Тү шоһид бисдори әри хок Баку,
Хәлг икид хүшдәрә һич вирни соху.
Офдориткә әјор ән гәрибојму,
Мижөвт әсәр говрә кирјә мисоху.

Әзи дәсмә һич иш нәс ворморә.
Әри тү ә вәтән, јә һәјкәл бүнүм.
Нә ишнохдокорһо, ишноху түрә,
Мәрәш воисдә, у рузә вүнүм.

Мәрә нә гувәтмә нә кучмә мунди,
Әдәсмә јә чүклә гәләм домунди.
Ә Алберт рафдикәш әзи һиломтү,
Нум тү әдүл хәлгһо, тарих домунди.

БЭДЭ ХЭБЭР

*Өр јоровурдә шаир
Јаша бирормә*

Винирим јәкирә, кофој дүлһорә...
Өз дәрдо, өз гәмо, ихтилот сохдим.
Өз дүл тү кирошдә, мәһәз догирә,
Фачиј әнурә, хүрдәлә сохдим.

Өтү һич шүбһәо, кувәји нә зә,
Тү ки соғ–саламат бири ә дуствмә.
Ни инбу данүсдә, корһој худорә,
И гәзәб әсәр тү, бәлкә ни омо.

Рузо кировунди, һә јәвош кәшди
Ә вәтән һәјили ә гүбә рафди
Һәчәл мүһләт нә до, Гудјало кәшди.
Өз чилидә билог, шәхтә ој ән доғ
Хәбәр омо “шаир” әз һилом рафди.

Рафди тү әри сал дәдәј дорә,
Гәл кири говрәрә, хорирә зәрә.
Гисмәт тү нә бисдо гәдүшә зәрә.
Әри хәбәрсүзә һәзизә дәдәј.

И чү бәдә хәбәр лов бисдо әз тү.
Нә омо залума, језуги ә тү.
И вәхтсүзә һәчәл һаштанки һәзүр...
Өзчә вәдиromo омо әри тү.

Нэс бурра эглүмэ нүсдүм э хүшдэ,
Эз гэд дусто эдэм, мө түрэ кэшдэ.
Ө дэрдэвоз эдэм нүшдэ вэхүшдэ.
Вэлэс јаралу мунд, эз шаир хүшдэ.

Вэчүрүт эсэр тү, хөһөрө дусто.
Хэбэрсүз мунди, эз солмуша күлһо.
Һэрсини чумһошү, гэмлүјэ дүлһо.
Һорој зэнит Јашара! э дүл сүхдокор!
Эри тү јос күрди, гонлујэ доһор.

Тү тэмизэ инсон, эн гэд хэлг иму.
Дүл тү јэ богчө бу, эри һэмэјму.
Зу омо шэхтөо, ө тараф иму.
Солмуш бисдо будог, шејријјет иму.

Диркөш јэтими, эз хунэј бэбэ,
Јэсириһо өтү гисмэт нэ бисдо!
Чү инбисдо, јэ дөһ саликөш һэчи!
Јэсириһо өтү, гисмэт инбисдо.

Рази нисди гили бу, дэр пирэ дэдэј.
Чүмэ рэһи нэ бу, килитэ дэдэј.
Имһој гэл күрдэј, эз говрэј дэдэј.
“Эз овој билочиш тэмизэ дэдэј”.

Дэдэј хэбэрсүз мунд, эз хэлэф хүшдэ,
Хэлэф хэбэрсүз рафд, эз дэдэј хүшдэ.
И дэрдо һэмэрэ лап эдэј күшдэ
Хэбэрсүзэ дэдэј, эз хэлэф хүшдэ
Хэбэрсүзэ хэлэф, эз дэдэј хүшдэ.

ӘРИ ЖӘРОВУРДӘ МУХОИЛ БИРОРМӘ

Әз һәжили түрә шинохдәнбүрүм,
Чәнд сали дуст бирәјм, чәнд сали һовур.
Шәвһорәш әзјәки чиро нә бирәјм,
Нә тү гәриб бирәј, нә мә әз тү дур.

Дүлмә ә чәндәкмә гәрор нәс күрдә,
Вәхтсүзә һәчәл бу дәкүрд сәр түрә.
Дәнүшүрүм ә һәсму әз думан сијә,
Мә чүдам нүвүсүм әри тү кирјә.

Әри тү мә нүшдәм әдәм кирисдә,
Шәвһојмә, ховһојмә вирихди әзмә.
Насданүм һәрсорә, әз чум појиндә,
Кириздә-кириздә, һәрс пури дүлмә.

Әчү дәрдһорәваз кәлә бисдори,
Ә шумәрдәрәвоз һич ни варасү.
Әз һәжили дәдәј нә винирәј тү,
Дәдәјсүз кумәксүз кәлә бисдори.

Курундә рузһој тү лап анбар бисдо,
Нә хәндүст сифәт тү, ә мәгбунә лов.
Салһо хиник кирошд, ә дүл тү јолов,
Дәдәјсүз һәжилә, һич ни вини шор.

Рузһој тү вәрф бисдо рәһој тү думан,
Уһо чилид бисдо, чарусд ә туфон.
Ә дәрдовоз нүшди, ә дәрдовоз кәшд,
Нә винири һичиш, тү әзи һилом.

Зәһмәтој һәјилиш анбар кәшири,
Куриндиј чәнд хунә вомунд ә дүш тү.
Дәрд тү јәки нә бу, сад дәрд кәшири,
Чәнд јара, чәнд гәлпә, вомунд ә дәс тү.

Омокә әјор у кирошдә рузһо,
Мәрә дәрд фикир анбар вәкүрдә.
Әз чум рихдәнио, у кәрмә һәрсо,
Чүнтини бирорә, әјор овурдә.

Чәнд луғмонһо омо нә бисдо һичиш,
Чун ә чуновоз нәс бирә дәкиш.
Залум дәр һәчәлә туш овурдәнки,
Шүкүр сох ә худо, ни сохи һичиш.

Мәлкһој һоваји сохит јә чорә,
Һүмүрһо пуч бисдо әји зомонә.
Ки танүсдә сирһој әни һиломә,
Әз һово, әз Одом, мундә корхонә.

Чор тараф вәрфлүјә һүндүрә «Шаһ доғ»!
Әз һәммә ширинтә бәнөвшә билог.
Инпүрсүм мә түрә мисохум сурог,
Ни инбоши дијә ә «Губә» гиноғ.

ӘРИ ЈОРОВУРДӘ ТӘЛҺҮМ БИРОРМӘ

Чәнд чумһо һәрс рухунд әтәһәр билог,
Әји дәрдно тоб нә до һүндүрә "Шоһ доғ".
Дүлһо јара бисдо, әз кәдәр әз доғ,
Думанһо һәрс рухунд, ә доғһој гилгот.

Солмуш бисдо күлһо домунд ә овул,
Нә сохд, Гудјал – иму и доғә гәбул.
Әз думон торки күрд, хори нә һәсму,
Хорирә дәрдноји, дәрдлүни һәсму.

Боһор хиник бисдо омокәш в аса л,
Һәрс рухунд богһојму әтәһәр ән сајл.
Јирошдкәш рузһој тү ә тараф "Хәзәр"...
Әдәј кәшдә түрә никәрәј Гудјал".

Кәшдә чикәһој тү анбар дәрд овурд,
Ү дүл човониј тү ә дүлһо домунд.
Чинорһо чумһошү, ә рәһо домунд,
И вахтсүзә гәзәбә әри һүмүр тү,
Насданүм ә бирор ки гисмәт овурд.

Тәлһүм бирор һәммә кирис-әри тү,
Хүрд бисдо, чәнд дүлшо, домундә дәрд тү.
Әчә мүнд, соғә дүл кәрмә нәфәс тү
Үшвәһәш дәрд вәкүрд әии гәзәб тү.

МИХЭНДҮ

Мэзатир Дашгындан тэрчүмэ

Офурокор шэндкэ инсанэ өз чум,
Ө күмэксүзэ ижид һэммэ михэндү.
Вомундкэ өз чөркө мундкэ ө пәсә,
Өз һол офдарәнки, һэммэ михэндү.

Намәрдһо дүшмәји әри ән мәрдһо,
Мәрдһөрә һич мәһәл, нә кәрдо дәрдһо.
Һәр күрдә корһор Саррафү кәрдо
Нәбукә ө зәркәр һэммэ михэндү.

Ө дәрд әни залум, нә бисдо чарә
Хуб нибу ө дүл вохурһо јара.
Бәдбәхди вәкүркә, дәрд кәдәр дорә,
Алими бисдокә һэммэ михэндү.

Гошо әсәр чумо бор бири мунди
Кәмәриш ө чубуг ө миннәт мунди.
Биг буров ни күрү офдокә дәндү,
Чунә һә мәчәјү, рушо михэндү.

Сарраф хәчәләти, сүрх гәлп бисдокә
Дашгын, шори нә сох нум тү бисдокә.
Пәләнксүз һол ән шир, хәрәб бисдокә,
Пишик һорој сохдә, чоғгол михэндү...

НӘСИӘТ

Мәзһир Дашгындан тәрчүмә

Бијо әји һилом бовар нә сох тү,
Әширинә звун һорој мизәнү.
Јә руз шориј түрә хәрәб мисоһу,
Дүшмәһорә ә тү чу михәндуну.

Кирә нә фурминди, кујит и һилом,
Ә мәнзил нә раси чәнди-чәндиһо.
Әз хушдә әри хәлг бини хубиһо,
Һилом нә данүсдкә, хәлги мидану.

Чоһан-чоһанкиро нә бәрдүт бочә,
Әри кими ширин, кимиһо зәһәр.
Әсәр кәдәһо вонорикә точә,
Кәдәјн хушдәрә кәнә мисоһу.

Хорирәш чун дәри, танүсдкә инсан,
Гәнәтсүзә гуши, чуниш ә инсон.
Мәнәсүз кирошдкә, һумүр јә инсан,
Тарихиш әз хушдә пузмиш мисоһу.

Дашгын ә чәтиниһо шоһод бирәј тү,
Дијә чү мунди ки, чум тү нә вүнү.
Һәчи сох әз чум хәлг, нә офдәни тү,
Нәбукә и һилом түрәш мухуру.

ТҮ НЭ ШЭНДИМИ

(Сэмэд Вурзундан тэрчүмэ)

Кәширә дәрдһорә бүнүм ә гирог,
Намус инсонирә тү нә шәндими.
Звунмә ә ләһә мијосд дог бирә
Јорә мүһүббәтә тү нә шәндими?

Хүрд сохди гулмәрә, һәм гәнәтмәрә,
Вир сохдум и дузә рафда рәһмәрә.
Тәрлана хәјол, лачинә дүлмәрә,
Фурмундә мәрә нә вочовундими?

Нәлоһој ән Вургун варафд ә һәсму,
Әрчү сур пәһәнү сохдәј әз иму.
Ә шәһрәт фурухдә и намус иму,
Ә гәл ән кәшо тү нә дарафдими?

ШАИР ЧҮ ЗУ ПИР БИСДОРИ

(Сәмәд Вурзундан тәрчүмә)

Нәмәтикә хубә шеир,
Дәрдиш анбар хурдә шаир.
Кирошдәни гүмүр һәчи,
Бәхтәвәри һәм хошбәхти,
Винирәкор муку чүни
Ә мујһој тү хол офдори,
Шаир чү зу, пир бисдори.

Ди әримә әдәс хушдә,
Ғәрүс күл до мәрә бәхшә.
Ә чумһоју һозар суал,
Ғәјкәл бисдо, әкијмә лол.
Әзу кезәл у бәхтәвәр,
Чумһоју до әмә хәбәр.
Шаир чү зу, пир бисдори.

Ә овчији һәвәс дорум,
Шәвһо рузһо ә чүл мундум,
Әз кәлләј дог фуроморум,
Ухо-хуно гәд бисдорум,
Чәнд чејронһо гәрәз күрдүм,
Човоб омо әз күлләһо.
Шаир чү зу, пир бисдори.

Кох өз зили, коһ өз бәми,
Әсәр сазма тәһһо вәри.
Сәвкәндһошу рүшвәт инбу.
Анбар дүлһо хүрд мисохут.
Холә хотри куфдирәнүт,
Шаир чү зу, пир бисдори.

Әмуј сипи, дүлки һәләм,
Әдәј аташ дорә чүдам.
Мујһо сипи, чүни, угәм!
Әдәсмәни һәлә гәләм...
Танүсданүм һич ни кују,
Јәки јормә, јәки вәтән,
Шаир чү зу, пир бисдори.

ФУРМУШ БИРЭ ТЭҢНО ГОВРЭ

(Сэмэд Вурзундан тәрчүмә)

Гәтмә-гәрүш фикир кәнә
Әз һиломә кәши мәрә...
Кушоју кар, звуну лол,
Әжә аләм бәрди мәрә.

Нә шорини, инчо нә сәс,
Хорију дәрд, ову нәми.
Урә јәкиш нә кирошди,
Тилсимлүжә јә һиломи.

Јәкиш насда сал әнурә,
Күһнә нуму говроһоји.
Һәр мәсубәј сәнг ән говрә,
Күјкә һәрки, јә инсони-
Чүмә бәсдә хори-һово
Домунд ә дәрд ә фикирһо...

Чиһо нисди, инчо чиһо;
Савза вәлкһој, ән чинорһо,
Јәк-кә мәрмәр абидәһо.
Поисдәт лап ә чәркәһо.

Һәјкәлошу чәркә-чәркә,
һово думон, һәм појизи,
Сәр говрәһо әз чор чикә
Күјкә васал күл овурди.

Сајл һәминои, вәрф ән појиз,
Әз ворвори, бәгдә воруш,

Нүвүсдә һәрф әсәр сәнгһо
Чәнд салһоји мунди тәмиз.

(Чү куфдирә и мәнзәрә!
Фикир сохдум зәрүм сәрә:
Офдориткәш дур өз иму
Бијо дорим һүрмәтһорә!)

Өз-зир хори јә гәһромон
Дәниширә куфд ә иму;
«Өз гәд аташ ән јоловһо
Рәһ вокундим ә ешг ишму;»

Кукиш зәндә, духдәр зәндә,
Муј сәр сипи сохдә дәдәј.
Улап кәлә гәһромонә
Әву әдәм сәр зәрә мә.

Ән даһио, ән шаирһо,
Хов сәбәһи әз чум рихдә.
Сәхд мә рафдүм ә фикирһо,
Ә дүлмәш нур әдәј рихдә.

Кујкә гәнәт вә иһорә,
Гушо хуно һәјкәлһорә.
Әдәт һорәј зәрә бијәјт
Ә гәләмһој ән дәсәвоз

Ә үшүгә корһорәвоз
Һозор зулмә сохдәт бугмиш
Ков дүшүрә јә инсониш
Һәм адирис һәм күчәјуш.

(Чү куфдирэ и мэнзэрэ!
Фикир сохдум зэрүм сэрэ
Офдориткэш дур эз иму
Бијо дорим һүрмәторә!)

Чэнд говрэрэ шуморд инчо
Әдәт ново гәбул сохдә
Чәннәт бовор мисохдумкә
Мукуфдурум чәннәт инчо.

2.

Әји фикир кәшдәнки мә,
Чәркә-чәркә говроһорә
Һәјәбүрдән вохурд ә чум,
Сәру кијов, әләг күрдә.
Јә говрә ки, нә сәнгу вә
Нә кучәјү, нә нуму вә
Нә һовуру, нә һәрмәһү,
Нә сугду вә нә кәшо вә.

Дүлмә јә кәм ә фикир рафд...
Ә говрәһо јә гәрәвул.
Күл кошдокор, дор кошдокор.
Һилом дирә јә кәлә мәрд.
Пүрсүрүм ки, тү танүсдә.
Әри кини тәһно говрә
Нә хәтү вә, нә сәнгу вә.
Нә рафдакар, оморкор.

Јә-кәм хәндүст и кәлә мәрд...
Дуз дәниши әгәд говрә,
Бәкә-һәриф тү насдами?
Әри туни тәһно говрә?
Урә һилом до гурбани
Воисд анбар, воисд кәм сох
Һәммә Муров и доврони.

Һолмә бисдо лап пәришон,
Кирошд һүмүр мә чу сохум.
Әји фикир јә хәјли мә,
Китоборә вәрәг сохдум.

Хубә шеир, хубә кофһо
Нувусдәмкә әчи уһо?
Вүнүрм ки, у мәрд дузи,
Дүлмә вирихд ә улдузһо.

Бугмиш бирә, ә һәрс чуммә,
Куфдурум зән ән хунәјмә.
Дәрһорә зу тү гили сох
Утогмәрәш јәкәм кәрм сох
У кирошдә хубә һүмүр
Вәфасүзү бовор нә сох.

Әчи когоз? Әчи гәләм?
Зу бијор тү дилдормә
Бил кәшдү, ләһә бә ләһә
Имиһој нүвүсдәһојмә.

АЗƏРБАЈЧАНЧА ШЕИРЛƏР

АНА

Бу гоча дүнјаја кəтирдин мəни,
Өтүшөн өмрүнə гурбанам, ана.
Күл-чичək ичиндə битирдин мəни,
Ағаран сачына гурбанам, ана.

Гəлбимин јарысы јанында галыб,
Намусун, гејрəтин чанымда галыб,
Əлинин мөлһəми чанымда галыб,
Мөлһəмли əлинə гурбанам, ана.

ИСТӘДИМ

Ешитдим бу кечә нишанланырсан,
Күлүм, сәни тәбрик етмәк истәдим.
Сәнли күнләrimi бәлкә анырсан,
Хәјалән о ана јетмәк истәдим.

Һәсрәтдән көврәлиб долмушам инди,
Күл кими саралыб солмушам инди,
Әлләри гојнунда галмышам инди,
Һәсрәт һејкәли тәк битмәк истәдим.

Унутдун әһдини, дандын илгары,
Нејләрәм сөзүндән дөнән бир јары,
Хәзан ејләмисән күллү баһары,
Хәјаллар ичиндә итмәк истәдим.

Бир заман сәнинлә гол-гола кәздим,
Әтирли күлләри телинә дүздүм,
Бахыб чамалына, һеј сәни сүздүм,
Јанан гәлбә әлач етмәк истәдим.

Бәс нијә алдандын бир өзкәсинә?
Мәни һәсрәт гојдун инчә сәсинә,
Дөзмәјиб әғјарын гәләбәсинә,
Чыхыб бу дүнјадан кетмәк истәдим...

АЛДАТМАГ ҮЧҮН

Вердим саф көнлүмү дуйғусуз јара,
Нејләјим өзүмү овутмаг үчүн.
Севән үрәјимә вурду мин јара,
Гаршыма чыхыбмыш алдатмаг үчүн.

Вурулуб өзкәјә кама чатмысан,
Ешгими өзкәјә, јада сатмысан,
Бир үрәкдә ики севки тутмусан,
Севмирдим ки, сәни унутмаг үчүн.

Унутдун баһары, унутдун гышы,
Ахды јанағымдан көзүмүн јашы,
Һәсрәтдән көјнәјир бағрымын башы,
Сәнли күнләрим и ојатмаг үчүн.

Сөз вердин, әһдини нијә унутдун?
Мүгәддәс ешгими ајаға атдын,
Бу үлви севкими чох учуз тутдун,
Вәдләрин јаланмыш јашатмаг үчүн.

Мәнә ајрылығын јаман дәрд верир,
Өзкәнин бағындан јар бәһәр дәрир,
Илаһи, көзләрим көр нәләр көрүр,
Јар мәни ојнадыб, алдатмаг үчүн...

БУ ДҮНЈАНЫ

Јүз өлчәнләр бир дө бичсин,
Өлчсүн, бахсын бу дүнјаны.
Дүз тәрәзи, дүз дө дашда,
Көрән вармы бу дүнјаны.

Неч олмајыб етибары,
Нә гејрәти, нә дө ары.
Даш, дөмирдир бүтүн вары,
Әјмәк олмаз бу дүнјаны.

Ахыт көздән исти јашы,
Вурар јенә баша дашы.
Ариф сусар, күләр нашы,
Кәл баша дүш, бу дүнјаны.

Ашиг олду нечә чанлар,
Ешг одуна јанды онлар.
Һәм Көрәмләр, һәм Мәчнунлар,
Зөһәр билди бу дүнјаны.

Фәрһад нәһәнк дағы чапды,
Истәјинә бәлкә чатды?
Накам Ширин дилдә галды
Јалан санды бу дүнјаны.

Нечә гоча, нечә чаван,
Бал чөрәји олду јаван.
Һәрәсинә бир чүр диван,
Тутан көрдүм бу дүнјаны.

Өзаб чәкиб дағ јаранлар,
Чәфа чәкиб бағ саланлар,
Өзләрини чох јоранлар,
Јалан билди бу дүнјаны.

Тарихләрдән галан бу гәм,
Јығылыбды, олубду чәм.
Һәвва нәнәм, бабам Адәм,
Лүт кәздиләр бу дүнјаны.

Һаглылары һагсыз санан,
Һагсызлары һаглы санан,
Наһаг гана дүшүб јанан,
Ләнәтләди бу дүнјаны.

Арифләрдән ариф олсан,
Јүз хәјала, фикрә далсан,
Нә гәдәр ки, һәлә сағсан,
Чалыш, анла бу дүнјаны...

БАЗАРДА

Бир күн јолум дүшдү базара сары,
Башладым бахмаға алверчиләрә.
Сакитчә кәзирдим, бу кур базары,
Аз-аз јолланырам, мән бу јерләрә...

Истәдим базардан бир чәрәк алам,
Бири бахыб деди, – хош кәрдүк, салам.
Рәвамы мән она чавабсыз галам,
Үрәклә сөјләдим, – әлејкүмсалам!

Кәрдүм мүәллимдир, таныдым ону,
Сатырды базарда хырдаватыны.
Һәјат јарадыбды белә ојуну,
Мүәллим дәһләјир алвер атыны...

Сорушдум – сән һара, бу базар һара,
Көрүнүр мәктәби даһа атмысан.
Һачандан дүшмүсән бу севдалара,
Хырдават шејләри бурда сатырсан.

Һәр шеји дәјишди тәзә һөкүмәт,
Данышды – кәлдијим бир нечә илдир.
Галмады ортада нә ар, нә һөрмәт,
Дәрдимиз ағырды, валлаһ чәтиндир!

Бахыб мүәллимә дедим, – нејләјәк?
Бу дүнја чәкмәјә һеј бизи дара?
Дәрдә әлач кәрәк, дөзүб кәзләсәк,
Күнүмүз олачаг, гарадан-гара!!!

ИЛК МӘҢӘББӘТИМ

Гарлы бир ғыш кими, боранлар кими,
Һәрдән дүшәр јада илк мәнәббәтим.
Дағлара сәс салан туфанлар кими,
Гәлби салыб ода, илк мәнәббәтим.

Голума кирибән севдијим пәри,
Бир заман кәзмишик чәмәнликләри.
Јухусуз кечириб биз кечәләри,
Назыны чәкмишик илк мәнәббәтин.

Далмышам чох вәдә дүшүнчәләрә,
Әлим јетмәјибди, кечән күнләрә,
Јел вуруб апаран узаг јерләрә,
Учубду ғыш кими илк мәнәббәтим.

Кәнчлијин севдасы галыр јадикар,
Һәсрәтдән доғулуб ағры, интизар.
Гәлбимдә јурд салыб, мин нискил, гүбар,
Дашлара тохунуб илк мәнәббәтим...

О КӨЗЛЭРЭ

Дөнүб Мэчнун олдум, дүшдүм чөллөрө,
Елө ки, вурулдум ала көзлөрө.
Јајылды бу севким, дүшдү диллөрө,
Нејним, мәни мөндөн алан көзлөрө...

Бир хэбэр сорубан билмэз һалымы,
Чәкирәм бир ешгин гејлу-галыны.
Нечө дилө тутум, дејин залымы,
Бир бахмаз јашарыб, долан көзлөрө.

Јан кечир өнүмдөн о билә-билә,
Јанмышам одлара, дөнмүшәм күлә.
Күлә һәсрәт чөкөн накам бүлбүләм,
Нечө гыјыр, онсуз галан көзлөрө?!

Мән онун көзүнә олмушам ашиг,
Аләмә бахышы салыбды ишыг,
Өмрүмә, бөхтимә олсун јарашыг,
Бахым гәлби ода салан көзлөрө...

ДЭРДИМ ТЭКЧЭ ВЭТЭНДИР

Бир инсан тэк кэрэк олам бу јурда,
Еллэр һэлә күнаһымы јујур да.
Индијечән бу торпаға, бу јурда,
Дәјмәјибдир нә көмәјим, нә хејрим.

Сахлајандыр, Шаһдағына сирр десән,
Гәлбин кимә гызынмышдыр, бир десән.
Сорушарсан, кәләрсәнми бир дә сән,
Өлүм-итим дүнјасында нә дејим.

Ким дејир ки, сәадәтдән узаг дур,
Өмүр јолу гар борандыр, наһагдыр.
Иннән белә сәфәрим дә узагдыр,
Нә бир башым ачылачаг, нә ејним...

Бу торпағын гатларында итәм бир,
Һачан көјәрибән, һачан битәм бир.
Бу дүнјада дәрдим тәкчә Вәтәндир,
Бу дүнјадан чохдур һэлә килејим...

БИЗИМ ГЫЗЛАР

Бағчаларын бары олуб
Һәр тәрәфдә битән гызлар!
Узағлардан, јахынлардан,
Күнәш пајы алан гызлар!

Јеришләри чејран кими,
Марал көлү сүзән кими,
Гара сачы дүзән кими,
Бир мөләқдир, бизим гызлар.

Гөнчә кими тәзә ачан,
Күнәш тәки шөлә сачан,
Доғма олуб, јаддан гачан,
Мәрданәдир бизим гызлар.

Улдуз көјдә кечә парлар,
Гаранлығда ишығ сачар,
Тәмиз ешгә сиррин ачар,
Дөнүк олмаз бизим гызлар.

Гудјал чајын булағы тәк,
Тәмиз гәлби, тәмиз үрәк!
Ел-обаны биркә кәзсәк,
Ешгә садиг бизим гызлар.

Јушва сизә сөз сөјләди,
Көнүлләри шад ејләди.
Үрәјимдә бир сәс деди:
Гурбан сизә чаным, гызлар.

АРЗУЛАЈЫРАМ

Телман-АСТ-јө

Мәним Илаһидән бир диләјим вар,
Сәнә чан сағлығы арзулајырам.
Инан ки, сәмими сөзләримдир бу,
Сәнә чан сағлығы арзулајырам.

Думдуру булаг тәк саф чанын олсун,
Күнәш кими парла, гәлбимиз күлсүн.
Үрәјин һәмишә ешг илән долсун,
Сәнә чан сағлығы арзулајырам.

Дөвләт дә кәрәқдир һәр вахт инсана,
Хәлгимә бәхш етди сәни зәманә,
Гәлбинин ишығы чатды һәр јана,
Сәнә чан сағлығы арзулајырам.

Сән бир гартал кими ганад ачмысан,
Тәзадлы дүнјада шөһрәт тапмысан.
Нәслиндән, көкүндән мәрдлиқ алмысан,
Сәнә чан сағлығы арзулајырам.

Һеч асан олмајыб һәјатын јолу,
Мүдриқ бир инсансан, улудан-улу.
Үрәјин арзујла, севкијлә долу,
Сәнә чан сағлығы арзулајырам.

Һамынын јахшы ад гисмәти олмур,
Олса да сәнин тәк һөрмәти олмур.
Һәр доғулан кәсин гүдрәти олмур,
Сәнә чан сағлығы арзулајырам.

Елләрин дилинә дүшүбдүр адын,
Һалына јанансан доғманын, јадын...
Вәтән торпағындан алмысан оду,
Сәнә чан сағлығы арзулајырам.

Јурдумун мәрд оғлу, сөјләрәм сәнә,
Јахшылыг ејләдин һәр кими көрсән.
Сән сөзү бүтөвсән, үрәкдә дүзсән,
Сәнә чан сағлығы арзулајырам.

Халгынын ичиндә һөрмәтин, шанын,
Бир мәрд оғлусан сән Азәрбајчанын.
Сәнинлә фәхр едир јазан, позанын,
Сәнә чан сағлығы арзулајырам.

Истәр Израилдә, һәм Америкада,
Бөјүк дә, кичик дә саларлар јада.
Һөрмәт кестәрирләр бу бөјүк ада,
Сәнә чан сағлығы арзулајырам.

А ДОСТУМ

*Дејирләр ки, касыб варлы оlanda,
Касыб ады гырх ил галар башында.
Дејирләр ки, варлы касыб оlanda,
Варлы ады гырх ил галар башында.*

Көрүрәм ки, мәним достум варланыб,
Кечән күнү сән унутма, а достум.
Јаваш-јаваш һәм көкәлиб, дараныб,
Кечән күнү сән унутма, а достум.

Салам веррәм, саламымы о алмаз,
Надан адам инсанлығы анламаз.
Бәлкә мәни һеч көрмәјиб, танымаз,
Кечән күнү сән унутма, а достум.

Бу мөкәнда, бу торпагда доғулдуг,
Јахшы күндә, јаман күндә бир олдуг.
Арзумузу үмид кими горудуг,
Кечән күнү сән унутма, а достум.

Көрүрсән ки, баһар кедир, гыш кәлир,
Јаддашындан чыхармысан бизләри.
Божланырсан хумарладыб көзләри,
Кечән күнү сән унутма, а достум.

Мөнәм, мөнәм дејәнләрин дүнјада,
Галмамышдыр изләриндән сораг да.
Варлы-касыб бир ујујур торпагда,
Кечән күнү сән унутма, а достум.

Јушва дејәр, јанан очаг көзәрәр,
Бир вахт олар, бүтүн ишләр дүзәләр.
Хаһишим вар, әзиз достум әзәлдән,
Кечән күнү сән унутма, а достум.

ДҮНҖА

Сәндән нечә-нечә шикајәтим вар,
Вердијини кери алансан, дүнја.
Сәндә нә етибар, нә дә инам вар,
Ајрылыг тәбили чалансан, дүнја...

Нә гәдәр сәјләдим, ешит сән мәни,
Бәлкә дә кор олуб ганмазсан мәни.
Көр нә чүр јарадыб, јарадан сәни,
Чанлара дәр-бәла салансан, дүнја.

Нә көлкән көрүнүр, нә дә ки, өзүн,
Бир кизли тилсимсән, бағлыдыр үзүн.
Тәрсинә доланыб кечир һәр сөзүн,
Карсан кар, дили лал – јалансан, дүнја.

Кимләрә ширинсән, кимләрә ачы,
Тәмәлин зәһәрди, өзүн таланчы.
Кәдалар башына гојдурдун тачы,
Мөрдләри чәтинә салансан, дүнја.

Нә үчүн өзәлдән белә јарандын?
Һагсызы көрмәдин, һаглыны дандын.
Нижә «фани», «јалан» адланыр адын,
Доғруну јалана сатансан, дүнја.

Көврәк көнүлләри гојдун виранә,
Әсән јелин туфан салды һәр јана.
Јаранан күнләрдән батдын ал гана,
Јушвадан рузини алансан, дүнја.

НЕЈЛӘЖИМ

Дејирсән ки, әзиз достум, мәнә сән,
Бир шеир јаз, гафијәси «нејләјим».
Бу дүнјанын һәр тәрәфин изләсән,
Кечә-күндүз дејәрсән ки, нејләјим?

Кечәнләри кәл салмајаг һеч јада
Ким газаныб, ким јејибдир дүнјада...
Үзмәлисән, батмајасан дәрјада,
Өмүр јары, јаш да кетди, нејләјим?

Көрүрсән ки, заман башга замандыр,
Дүнја булудлуду, һәр јан думандыр...
Начар күндә зара кәлмә амандыр,
Демә, үмид сынды, битди, нејләјим?

Һагг кедибдир, һагсыз јаныр доғрулар,
Дөрд тәрәфи бүрүјүбдүр оғрулар.
Дејирләр ки, дүнја пулнан гурулар,
Тәмиз инсан, тамам итди, нејләјим?!.

Нечә чанан кәлиб кечсә јанымдан,
Ешг-мәһәббәт гајнајачаг ганымда,
Јахын дүшүб тутан олмаз әлимдән,
Көзүм көрдү, көзүм тутду, нејләјим?

Јушва сәни чох истәјир, а достум,
Сән һарда ол, десән орда мән олум.
Көзләримдән узаг дурма, а достум,
Нечә дејим, һарда батды: – нејләјим?!

АЈ МӘНИМ ДИЛИМ

Һәр сәһәр, һәр ахшам бош сөzlәриндән,
Кәлмишәм зинһара, ај мәним дилим.
Гулағым истәмир, ешидәм сәни,
Дилим-дилим оласан, ај мәним дилим.

Зүлмәт ејләмисән нурлу сәһәри,
Өјрәнә билмәдин данышыг тәрзин.
Данышыб төкүрсән илан зәһәрин,
Дилим-дилим оласан, ај мәним дилим.

Вурмусан үрәјә нечә јараны,
Бәзән ширин сөзүн позур араны.
Дәјишик салырсан ағла-гараны,
Дилим-дилим оласан, ај мәним дилим.

Бир күн кәләр һамы ешидәр сәни,
Кәсәрләр дилинин ачы зәһәрин.
Јахшы сөз даныш ки, севсинләр сәни,
Дилим-дилим оласан, ај мәним дилим.

ГУБА ГЫЗЛАРЫ

Тәбиәт пәј вериб тәр көзәлләрә,
Гәшәнқдир, көјчәқдир, Губа гызлары.
Көз гојун бу көзәл күл-чичәкләрә,
Јер үзүндә тәқдир, Губа гызлары!

Гәләм гашлары вар, ај тәк үзләри,
Каман киприкләри, гара көзләри.
Бал дадыр шипширин, шәкәр сөзләри,
Елә бил мәләқдир, Губа гызлары.

Јеришдә чејранды, дурушда марал,
Бахарсан, севинчдән көзләрин долар,
Губа күлләриндән әтрини алар,
Арзудур, диләқдир, Губа гызлары.

ГАРА ХАЛЫ ЧАҒЫРАР

Көзүм бахды изинә,
Жығдым сәни көзүмә.
Нечә ишыг сачырсан,
Көзүм бахар көзүнә.

Даныш көзәл, күл сән,
Jurдумда битән күлсән...
Сән пәришан дајанма,
Үрәк күләр – сән күлсән.

Белә көзәл һарда вар?
Синәсиндә һејва-һар.
Ағ јанағы үстүндә –
Гара халы чағырар...

МӘНИМЛӘ ГОЧАЛМЫСАН

Мән кәлмишәм бу дүнјаја,
Даими јох, мүвәггәти.
Кәлән кедир јана-јана
Һамы чәкир бу һәсрәти.

Арзуларын чох јарысы
Верир бизә дәрд јарасы.
Һәр көрпәнин өз анасы,
Ширин олур өз лајласы.

Нечә илин сирдашысан,
Һарда олсам – орда варсан.
Јашын өтүб мәним кими
Нағыллашыб гочалмысан.

Дәрдләри дә јары бөлдүк,
Үрәк дејәр јары күлдүр.
Өтән күнә биз чатмарыг –
Истәмирсән лап вур өлдүр...

АЗƏРБАЈЧАН

Кəздим ахшам, кəздим сəһэр,
Нечə оба, нечə шəһэр.
Һэр гарышы рузи верэр,
Күлэр үзлү Азэрбајчан!

Нечə өлкə кəзсəм белə,
Гəриблијə дүшсəм белə,
Дојмамышам сəндən һелə,
Ширин сөзүм, Азэрбајчан!

Үрək мəни чəкир дара,
Јахшы, писи тез ол ара,
Вəтən чатар һарајлара,
Јанар кəзүм, Азэрбајчан!

Һəm танышы, досту севэр,
Олмаз белə гонагпəрвэр.
Гој ешитсин бүтүн бəшэр,
Сөзүн дүзүн, Азэрбајчан!

Сəндən ајры кəнлүм күлмəз,
Әлим лалə, нəркиз үзмəз...
Надан сəнин гəдрин билмəз,
Руһум, өзүм Азэрбајчан!
Көрən кəзүм, Азэрбајчан!

БАЧАРА БИЛСӘМ

Бахышым сөjlәди сеvirәм сәни,
Үрәжим титрәди, сусду дил исә.
Чәкмишәм мәһәббәт чеврәсини,
Дән кет, унут мәни, утуда билсән...

Аjрылыб кетмәjә нә вар ки, күлүм,
Мәнли хатирәни неjләjәчәксән?
Бир вахт аначагсан, өтән күнүнү,
Әлләрин jетмәjәчәк, көjnәjәчәксән!

Бәлкә гаjыдасан, бир jердә күләк,
Санаг ки, арада һеч нә олмаjыб.
Севинчи, кәдәри jенә дә бөләк,
һәлә бу имканы, танры алмаjыб...

һәлә ки, кеч деjил дүшүнмәлисән,
һәлә ки, әлләрин әлимдә jаныр.
Нә үчүн сонрадан һеj үшүнәсән?
Бу jолун сонундан һәсрәт боjланыр...

Көзләрин сөjlәди сәнсиз нә күнүм?
Үрәжин данышды, сусду дилинсә.
Чәкмисән бир севда мүһасирәси,
Мән чохдан кедәрдим, бачара билсәм...

СЕВКИЛИМ

Мән сәни севмишәм чаван чағымда,
Бир үркәк чејрансан көнүл бағында,
Јашарсан көзүмүн гара-ағында,
Көзлә кәләчәјәм, көзлә севкилим!

Һеј сәни дүшүнүб, сәни анмышам,
Бир сәнин ешгинлә ода јанмышам,
Чох заман дәрдими сәндән данмышам,
Гонмасын гој кәдәр, көзә севкилим!

Өзәлдән вурғунам, бир ширин дилә,
Нәфәси алырам бил ки, сәнинлә,
Сән шаир Јушваны үрәклә динлә,
Сакит ет көнлүмү, сөзлә севкилим!

ОЛАНДА

Бу ана торпағы тамам кәзәјдим,
Елләрин тојунда күлүб сүзәјдим,
Вәтән күлшәниндән күлләр үзәјдим,
Бу дүнја көзүмдә көзәл оlanda.

Үрәјим синәмдә күлүб, гәмләниб,
Истәјә јетмәјән көзүм нәмләниб,
Үстүмә дағларын гары әләниб,
Арзулар көнлүмдә хәзан оlanda.

Бир күләр үзүлә ашиг олмушам,
Сон тикәми достла јары бөлмүшәм,
Мән Гудјал чајы тәк чуша кәлмишәм,
Мәчлисдә охунан гәзәл оlanda...

ВӘТӘН БАҒЫНДА

Чичәкләр бој верир солум, сағымда,
Шамама күлүмсәр јашыл тағында,
Нәғмәли бүлбүләм вәтән бағында,
Дилләри нәғмәли елим вар мәним.

Учалыг вурғуну, дағлар оғлујам,
Халгымын дәрдини ағлар оғлујам,
Нәғмәкар Гудјалын чағлар оғлујам,
Чағлајыб чошмаға, селим вар мәним.

Бир севки чинары әкмишәм бурда,
Јушванын үрәји вурғунду јурда,
Өмрүм өтүшсә дә һајанда, һарда,
Елимдә үзмәјә күлүм вар мәним.

ИСТӘРӘМ

Бу дүнја малында көзүм олмајыб,
Бир кәсин далынча сөзүм олмајыб,
Зәһмәтсиз сүфрәдә үзүм олмајыб,
Кәсмәјә бир һалал чәрәк истәрәм.

Севирәм инсанын нурлу үзүнү,
Јалан ешидәндә үрәк үзүлүр.
Сөјләјин, сиз Аллаһ, сөзүн дүзүнү,
Нә көзлә истәрәм, нә көрәк истәрәм.

Одланар синәмдә бағрымын башы,
Ичимдә көлләнәр көзүмүн јашы,
Мәрди инчидәндә намәрд бир «киши»,
Гәлбими дујмаға үрәк истәрәм...

НАЛӘСИЈӘМ

Дүңянын ән һәзин лајласы муғам,
Руһумун һарајы, наләси муғам,
Гәлбимин алынмаз галасы муғам,
Дәрсими муғамдан аласыјам мән.

Муғамла дәјүнүр дујан гәлбимиз,
Муғамла өјүнүр мәғрур елимиз,
Муғамла көкләниб дил ачмышыг биз,
Муғам чәмәнинин лајласыјам мән.

Имансыз динләсә, кәләр имана,
Руһ верәр көнлүнә, дәрманды гана,
Јушвајам, муғамла кәләрәм чана,
Муғамын һај салан наләсијәм мән!

ҺӘСРӘТ БАҒЫ ӘКМИШӘМ

Синәмдә бир нәғмә бағы әкмишәм,
Горуҗан өзүмәм, баханы өзүм.
Һәр күл сырасына бир арх чәкмишәм,
Сулаҗан өзүмәм, бағбаны өзүм.

Күлләри бечәриб охшамалыҗам,
Күлләр күлүб ләчәк ачана кими.
Назыҗла елә һеҗ оҗнамалыҗам,
Һәр күлү бир чичәк ачана кими!

Һәсрәт бағында күл чичәкләмәси,
Тәзә бир көрүшүн көһнә сәсидир...
Һәсрәтин кам алыб чыхыб кетмәси,
Вүсалын доғуму – тәнтәнәсидир!

СӘНИ АНМЫШАМ

Һәр заман, һәр јердә сәни анмышам,
Ешгиндә, одунда одсуз јанмышам.
Сәни үрәјимә мөлһәм санмышам,
Јолунда, даш кими овулмушам мән!

Севдијин о шөһрәт мөндән гәлбими,
Шүшә тәк сындырдын көврәк гәлбими.
Сәнсиз һарајларым тутуб Аләми,
Һәстәрин өзүндән јоғрулмушам мән!

Көзүмдә көлкә вар, изиндими?
Јад очагда гәлбин һеч исиндими?
Арзуна јетмисән, де, бәсиндими?!
Тале ситәминдән говрулмушам мән!!!

ҺАРДА ГАЛДЫН

(Нәзмә)

Севәнләрин өзү көзәл,
Бахышлары, көзү көзәл,
Һәр нәғмәси, сөзү көзәл
Һарда галдын, күлүм, һарда?

Үрәк галыб интизарда,
Инсаф олар, севән Һарда,
Дағларда әриди гар да,
Һарда галдын, күлүм, һарда?

Аллаһ деҗиб динә кәләк,
Дәрди, гәми биркә бөләк,
Нәғмә десин әсән күләк,
Һарда галдын, күлүм, һарда?

Дағ башында думан олар,
Севән гаҗғы уман олар,
Үрәјиндә күман олар,
Һарда галдын, күлүм, һарда?

Һара кетсән мәни апар,
Јушва сәнсиз аҗры тапар,
Бу һәсрәтдән мәни гопар,
Һарда галдын, күлүм, һарда?

КҮЛҮМ

(Нәзмә)

Мән сәнсиз нејләјим а гәлби чичәк?
Бу һичран алову чоһму чәкәчәк?
Дејирәм өлүрәм, дејирсән әл чәк,
Бир заман сәһвини анарсан, күлүм!

Вердијин әзаба, зүлүмә дөздүм,
Сән дөндүн гәнимә, залыма, дөздүм...
Нә көнлүм дөндү, нә әлими үздүм,
Үшүтмә гәлбими, донарсан, күлүм!

Су булаг көзүндән сүзүлүб кәләр,
Дурна гатар-гатар дүзүлүб кәләр.
Јашва да һәсрәтдән үзүлүб кәләр –
Шаирин һалына, јанарсан, күлүм...

СЕВКИСИЗ

(Нәзмә)

Де мөндөн гачмағын нә мәнәсы вар,
Көзләрим лейсаны бәс нијә төксүн.
Севән үрәкләрин бир ајнасы вар,
Гыјма үрәјимә зүлмәтләр чөксүн.

Нәгарәт:

Гәлбими одлајыб көзүн гарасы,
Сағалмаз һеч заман севки јарасы!

Севкисиз бу дүнја нәјә кәрәқди,
Севки јохса чаһан галар лајласыз.
Нәғмәли бир тарын гоша симијик,
Сәнсиз галсам Мәчнун оллам Лејлисиз.

Нәгарәт:

Сәһралара мәни салма, өләрәм,
Күлүм олсан өмрүм боју күләрәм!

Бу баһар ахшамы кәл, көрүм сәни,
Севәнләрә демә-дәлидир, дәли,
Башымда бир севки думаны, чәни,
Нејләјим, әлинә јетишмир әлим.

Нәгарәт:

Көнлүм вурғун олуб сәнә өзәлдән,
Үрәк узаг олмаз севән көзәлдән!

ДӨРДЛҮКЛӨР

МЭНЭ ӨЗИЗДИР

Бу торпағын һәр гарышы мәнә Өзиздир,
Көзәлликләр оҗлағыдыр о башдан-баша,
Мәрчан көзлү булаглары сафдыр, тәмиздир,
Көвһәр кими көз лазымдыр едә тамаша...

ЧӨЛӘНК ҺӨРӘРСӘН

Јолун дүшсә Шаһдағынын Өтәкләринә,
Кәклик сачлы тәнәләрдән мин күл дәрәрсән.
Һејран олуб дағ јеринин чичөкләринә,
Тәр лаләдән, јасәмәндән чөләнк һөрәрсән.

НИКМӨТӨ БИР БАХ

Узун мешә дағларында, тәнәк алтында,
Јашыл Күпчал дәрәсиндә һикмөтө бир бах.
Көзлә көрә билмәдијин јерин гатында,
Мин чүр немәт јетирибдир анамыз торпаг!

АЗӘРБАЈЧАНДЫР

Дилимдә нәғмә тәк сәсләнән јурдум,
Сәндән ајрылмышам, көр бир һачандыр?
Синәмдә көјәриб бәсләнән јурдум, –
Анамын лајласы Азәрбајчандыр!

СЭН МЭНДЭН ДӨНСЭН

Гэлбимин, көзүмүн һәмдәми сәнсэн,
Сәнинлә һәр заман учаллам, күлүм.
Күнләрин бир күнү, сән мөндөн дөнсән,
Бир анда жүз иллик гочаллам, күлүм!

ЈЕНӘ ҮРӘҚДИ

Ешгини көзүмдә јашатдым сәнин
Сәнсиз бу дүнја нәјә кәрәқди?!
Сәпилиб сачыма илләрин дәни,
Севирам сөјләјән, јенә үрәқди!

ҺАГГЫ ДЕЈӘРӘМ

Еһтијач гапымы дөјәрсә әкәр,
Һагга сығынарам, һаггы дејәрәм.
Киши кими өмүр сүрмәјә дөјәр,
Мән һалал газаныб, һалал јејәрәм...

ОҒЛУНАМ

Гојнунда доғулуб ад алдым вәтән,
Мән сәнин гәдрини билән оғлунам.
Чинар тәк көјләрә учалдым, вәтән,
Дәрдини, гәммини бөлән оғлунам...

АТА ЈУРДУМ

Һарда галды көзәл чағлар,
Һәсрәт чәкир хәзәл бағлар...
Үрәјимдә бир дәр ағлар,
Сәндән өтрү, ата јурдум!

МƏРД ОҒЛУМУЗ

*Президент Илһам Һејдәр оғлу Әлијевә
һәср олунур*

Көзүн ајдын олсун, ај Азәрбајчан,
Сәнә мәрд оғлумуз президент кәлиб.
Сәни гојмаз даһа чәкәсән һичран,
Сәнә мәрд оғлумуз президент кәлиб.

Өзәлдән тутубдур һаггын јолуну,
Бу ана торпағын лајигли оғлу.
Бир милләт сәс вериб сечибдир ону,
Сәнә мәрд оғлумуз президент кәлиб.

Нечә ел-обамыз, нечә кәнд-шәһәр,
Һәм көј саламлады, һәмдә ки, сәһәр.
Севинди торпағым, севинди елләр,
Сәнә мәрд оғлумуз президент кәлиб.

Чәкилир көјләрдән гаранлыг, думан,
Гәфләт јухусундан ајылыр дөвран.
Чыхыб раһат јола динч кедир карван,
Сәнә мәрд оғлумуз президент кәлиб.

Һәр инсан гәлбиндә диләкләр күлүр,
Хош арзу, хош диләк, үрәкләр күлүр.
Көзәл күнләримиз тәзәдән кәлир,
Сәнә мәрд оғлумуз президент кәлиб.

Јухусуз көзләрим инди раһат јат,
Кәлди јахшы дәмләр, јахшы да саат.
Кедир јуксәлишә бизим бу һәјат,
Сәнә мәрд оғлумуз президент кәлиб.

Хәлгим гәмли үзүн гој инди күлсүн,
Шахталы күнләрин, баһар көрүнсүн.
Бүлбүлләрин сәси јурду бүрүсүн,
Сәнә мәрд оғлумуз президент кәлиб.

Дүшмүшдүк дүнјанын гејлү-галына,
Дүзәлир һәр ишин мәтин оғлунла.
Үз тутдун һәмишә һаггын јолуна,
Сәнә мәрд оғлумуз президент кәлиб.

Инсаны горуду, инсана јанды,
Торпаг кешијиндә мәтин дајанды.
Гәләбә чалачаг рәһбәр инады,
Сәнә мәрд оғлумуз президент кәлиб.

Милләти әзизләр чаван оғлуну,
Мајак кими тутуб һәјдәр јолуну,
Елләрин үстүндән дәрдрә совулур,
Сәнә мәрд оғлумуз президент кәлиб.

Хош күнә сәсләјир улу милләтин,
Сөзүндә гәтидир, ишиндә мәтин,
Һәр күнү гајғылы, һәр күнү чәтин,
Сәнә мәрд оғлумуз президент кәлиб.

Көксүнә сығышмыр арзу, истәји,
Халгыны фираван көрмәк истәјир,
Јурдуна мүждәләр вермәк истәјир,
Сәнә мәрд оғлумуз президент кәлиб.

Чалышыр, вуршур бир амал үчүн,
Торпаг азадлығы һәр ишдән үстүн.
Јајылыр дүнјаја сәдасы, үнү,
Сәнә мәрд оғлумуз президент кәлиб.

Бир заман кәләрик сизлә көрүшә,
Инамла башладын ән чәтин ишә.
Динләсин Гарабағ, ешитсин Шуша,
Сәнә мәрд оғлумуз президент кәлиб...

Бәлкә дә Илаһи кәндәриб ону,
Јетириб хәлгима һәјдәр оғлуну,
Бөјүк дә, кичик дә гој билсин буну,
Сәнә мәрд оғлумуз президент кәлиб.

СЭНЭТКАР ЈАШАЈЫР

*Достум, гардашым көркәмли журналист
Рашбил Захаријаевин әзиз хатирәсинә*

Јаздым бу шеирими сәнин руһуна,
Үз тутдум гәлбимә, саф илһамыма,
Сән мәним елоғлум, мәним гардашым,
Бөјүк сәнәткарым, гәләм јолдашым.
Дүнјанын јахшысын, писин көрмүшүк,
Јахшыја јаманлыг едән көрмүшүк...

Јаздым һекајәти гәлбин сәсилә,
Башладым Низами нәсиһәтилә.
Кәлдик бу һәјата јашатмаг үчүн,
Кәлмәдик кимәсә даш атмаг үчүн.
Кечәләр јатмајыб јанды бу синәм,
Күнәшдән пај алан чәтин ки, сәнә!
Һәр кәсин өз јолу, бәхти, талеји,
Мәнәм торпағымын бир дәрдли неји.
Һәр сөзүм, һәр нәғмәм, көнүлләр ачар,
Нејним ки, гәлбими әзаблар гучар...
Дәрдим башдан ашыр, бирми-икими,
Де, нечә сөјләјим бүтүн фикрими.
Үрәк сүфрә дејил, ачыла һәр дәм,
Гәмли көнүл арар, өзүнә һәмдәм...

Дүнјанын азыны, чохун көрмүшәм,

Дүнјанын ачыны, тохун көрмүшөм.
Дүнјадан инсанлыг дәрсини алдым,
Дүшүндүм, дашындым хәјала далдым.
Кәләнләр кедәчәк, сөзләр галачаг,
Дүнјада фикирләр ад газаначаг.
Үрәкдән кәләни кәрәк сөjlәјәм,
Јазыб әмәл едәм гәләм әһлијәм.
Нәғмәjlә, сәнәтлә өтүшдү аным,
Гонду үрәкләрә һисс, һәјәчаным.
Бир өмүр јашадым чәтиндә, дарда,
Һеч көзүм олмады, сәрвәтдә, варда...

Мән сәһбәт ачырам бир шәхсијјәтдән,
Көзәл сәнәткардан, үлви нијјәтдән.
Сәнәткар јашајыр гој дејим сизә,
Һаггы данан чох вахт даш атды бизә.
Көзләрим јаш төкүр сәнәткарыма,
Мәғрурлуг дағына, зирвә гарына!
Хәлгимин бир оғлу вахтсыз көчүбдүр,
Ајрылыг шәрбәтин чохдан ичибдир,
О, сағдыр! Јашајыр хәлгин гәлбиндә,
Ады һеј анылар елин дилиндә.
Бир гәләм әһлијди, көзү тох иди,
Кимсәjlә бир иши, сөзү јох иди.
Һалал јашајарды, күләрди үзү,
Гәләмдән чыхарды чөрәји, дузу.
Сәнәткар јашајыр, дүшсә дә ода,
Јахшы ад галыр јалныз дүнјада...

Гэлбиндөн сүзүлөн эсэрләр јазды,
Өмрү-күнү, бәхти – баһарды, јазды.
Ширин данышарды, күлүб дурарды,
Инсанлар јанында һөрмәти варды.
Садәдән-садәјди, һәм күләр үзлү,
Хәтринә дәјмәзди чичәјин, күлүн.
Санки нур ичмишди, бир ал сәһәрдән,
Нүфуз саһибјди кәндә, шәһәрдә.
Амма тале бахмыр өмүрә, јаша,
Онун саф арзусу тохунду даша.
Отуз догуз күлүн дәрә билмәди,
Гырхыны һаглады... көрә билмәди...

...Доғулан көчәчәк бу һәгигәтдир,
Инсаны јашадан саф мәһәббәтдир.
Торпағы севәрди, ели севәрди,
Дедији һәр сөзү өлмәз эсәрдир.
Анчаг кәлән кедир, нејләмәк олар,
Бу вахтсыз кедишә нә демәк олар?!
Инсафын көзүлә бахыб кедибдир.
Бир шимшәк кими чахыб кедибдир.
Фәгәт үрәкләрдә оду галыбдыр,
Гызыл инсан кими ады галыбдыр.
Инсана инанды, инсана јанды,
Һагсыздан һәмишә кәнар доланды.
Гэлбиндә, көзүндә кин јашатмады,
Кимсәнин јолуна бир даш атмады.
Гәфил кәлән ағры чанына долду,

Батды ај ишығы, һәјаты солду.
Дүнјанын ишинә нејләмәк олар,
Һәјатын өлүмү, һәм доғуму вар...

Бир һәсрәт ичимдә көјнәди, динди,
Галсајды ихтијар јашында иди.
Гәлбинин арзусу, өз камы варды,
Һәјата, инсана инамы варды,
Вахтсыз күләкләр алды апарды,
Фәләјин кәрдиши туфан гопарды.
Өмрүнү шәрәфлә јашады кетди,
Хош хатирә кими гәлбләрдә битди...

Көрпәләр бөјүдү, дирчәлди, галхды,
Көрпәләр дүнјаја инамла бахды.
Бир ата јохлуғу онлары дөјдү,
Дүнја көрпәләрин хәтринә дөјди...
Әсли-көкү олан көјәрәчәкдир,
Кимин ким олдуғу дејиләчәкдир!
Зијалы аиләси көкләнди, дурду,
Дезүб чәтинлијә һәјаты гурду.
Чинар шахәләри галхды, учалды,
Саф ата ганындан гүввәт, күч алды.
Бөјүдү көрпәләр, илләр өтүшдү,
Һәр кәсин јолу да бир јана дүшдү...

ӘЗ АЗӘРБАЈЧАНИ ТӘРЧҮМӘ МӘСӘЛӘНӘ ӘН ХӘЛНӘ

1. Оворәјә одоми әгрәбсүзә сәһәти
2. Оворојә гиног сәһиб хунәрәш оворә
мисоһу
3. Оворәјә сәк әчә бисдо мираву
4. Әз оворә кәшдә, пулсүзә кор хуби
5. Әгүллүјә одоми кофү кутәһ бирә
6. Сипрә руз сипи (сохдә) сијә руз сијә
7. Әз сипрә чум хушдәрә дор
8. Сипирә сипи куфдирәт, сијәрә сијә
9. Ә ләһәј тү дәријо коф әнтүни, ә буру ән
кәс
10. Әгүлә ә базар нәсә фурухдәнүт
11. Әгүл әкәләји сәр киро нисд
12. Әгүл точ сәри, әһәр сәр ни добу
13. Ә әгүловоз пул гәзанч бирә, ә пуловоз
әгүл нәһ
14. Әгүл ә још нәһ, ә сәр дәбирә
15. Әгүл әкини, дөвләтиш әвуни
16. Әгүл тү нә бурра корә, нәв кири
17. Әз әгүл гити, әз чиб ригәни
18. Әгүлмәнд буһо, дуз бирә
19. Әгүлмәндә одоми о вә хунәји, хушдәнү
рәһ офдәни
20. Әгүллүјә дүшмә, әз әгүлсүзә дуст тәрс
21. Әз әгүлмәндә дүшмә нә тәрс, әз әгүлсүзә
дуст тәрс
22. Әгүллүјә косиб, әз әгүлсүзә һошир хуби

23. Әгүллү тәжитә күрпи офдә, хужикир ове
микирору
24. Әри мүрдә нә кирис, әри зиндә кирис
25. Кирисдә дәдәј мүкүрүсү, кәшо дурку
мүкүррүсү
26. Ә кирисдәрәвоз мүрдә зиндә нибу
27. Нә кирисдә һәжилә шир нәсә дорәнүт
28. Кирисдәкорә јә дәрд, хәндүсдәкорә дү
дәрд
29. Нуму Муса бују чүклә, саггалү күсә буһо
одоми вирих
30. Одомирә одоми сохдәниһо пули, пулсузә
инсан рзју сижәји
31. Әсәр инсан чү омокә әз звуну мијов
32. Хубиј инсанә ә алвер мидани
33. Кәм ху һәмишә ху
34. Ә кәм бирәји, табиһ бош, анбара әз худо
хој
35. Мәһ һисд сала вәсси, Сал һисд мәһә вәс
нисд
36. Худо сабурлуни, оммо чолу луганд
37. Худо тәхсиркорә дир микүрү, омо сәхт
мүкүрү
38. Сабур худо чүл сали
39. Худорә јәрајү һисд, чорәјүш һисд
40. Ә худосүзә чикә инбу зијисдә, ә гонунсүзә
чикә нәһ
41. Нун алчага хуруһо, мүрүһо хуби
42. Дәдәјсүзә һәжил ә хунә һолу хәрәб ән
бәбәсүз ә күчә

43. Биһор пир нибу
44. Биһор кучлу бисдокә, һәглү тәхсиркор бирә
45. Биһор тәрбијә ни вәкүрү
46. Ә руј биһор туф шәндикә, мукују воруш рихди
47. Зән бәннаји, мәрд фәһлә
48. Зән һисди, хунә вачарунда, зән һисд хунә вәчирә
49. Зән һисд, әз чилид хиник, зән һисд әз аташ кәрм
50. Зән вәкәнүһо чол ов ни вәдиров
51. Зән һисд әз чүј ош мисоху, зән һисд, кушд кәкликә сәнг мисоху
52. Зән вачарунһо хунәрә фәләкиш ни вачаруну
53. Зәнә шүвәр мидору, пәнирә хиз
54. Зәнү хуб буһо, мәрд дир пир инбу
55. Рача зән, сәхт вирихдә һәсб һәрмөһ нә бош
56. Муј зән дураз бирә, әгүлү кутәһ
57. Әз бүхдүј зән, худо доро
58. Зәнсүзә хунә, овсүзә јәсијов
59. Ә јәшик ән һәнк чүп дураз нә сох
60. Һәнк һәсәлә әз күл вәкүрдә
61. Әз ләгәрә кәрк чи ни бу
62. Ә ләгәрә һәсб, дүмүш бори
63. Дор онбурији, сиб ниду
64. Чүј коруһо, кәндүм ни чүнү
65. Аслан пир бисдокә, әсәрү чоғол мәчүнү

66. Пусд Аслан учуз нибу
67. Аслан ә раvusдәј сәк фикир нидү
68. Һәсб восдори әз сәр, духдәр хосди әз муј
69. Әри һәсб восдорә, чоһил фүрс, әри
духдәр хосдә оһил
70. Һәсб мүрдәнки нәлһ мундә, икид
мүрдәнки нум
71. Ә мол бәбә чум дәнүһо киснә мумуну
72. Һәсбә палан дошдә өлкәрә танүсдәкор
73. Һәсбә палан дошдә, шоһә дуркунәки
74. Һәсбә дуство хуно дор, вәнүшдәнки
дүшмәрә хүно
75. Ә һүршә сәр әгүл ни добу
76. Ашбаз дүдү бисдокә, чи јә шур инбу, јә
ләзәтсүз
77. Бәјгуш хәрәбәјирә ә күлүстан дәкиш ни
соху
78. Бәһәр нә дорә, дорә инбурут
79. Әсәр чү омокә, әз звун оморә
80. Әз хәрәбә һәсүл, һәсүл ни бу әз духдәр
гәрәчи хонум
81. Вокундәнки рач бирә, нә вокундәнки
бирач
82. Јәки ә танүсдәкоровоз јә кикә ә
нәтанүсдәкировоз коф сохдә чәтини
83. Јә дүм вәријә астарәји, ә чүл сал јәбо
вәди бирә
84. Јә дуст ә чүл сал гәзонч бирә
85. Ејә хунә коф ширин бисдокә, нуниш
ширин инбу

86. Инсонә әри шинохдә, бијо дусти сохи
87. Јә корә нә варасда, әву корикә дәс нә зән
88. Јә сали дүзд – әз рабиш анбар митанү
89. Јә кофә, гул-будог анбар мәбу
90. Јәки фикир мисоху, јәкикә шүкүр
91. Һәјәбирдән оморәниһо һошири хејрү нисд
92. Гәрхунд бирә чикә дусти нәс бирә
93. Гәрд хәндә-хәндә мәкүрү, дорәнки
кирисдә-кирисдә
94. Әз буш кәшдә, пулсузә кор хуби
95. Дорд кәлә сәр, кәлә бирә
96. Кәләтәсүзә хунә, тәрбијә нибу
97. Ә бүхдү офдорокор, аташсүз мусуху
98. И һилом ән биһорһо нән гәмсүзһоји
99. И һилом мә хурум, тү нә хуриһо һиломи
100. Инбуризинә могомә әри сәбәһи нәжил
101. Чилидә офдоји һәл сохдә, Инсонә хәчәләт
102. Бүлбүл нүшдә будогһо, гәргәһо нүшди.
103. Бүлбүл дошдум, сәрчә вәдиромо
104. Бүлбүл күл хосдә, инсан вәтән
105. Әри бүлбүл гәфәс сүрхи зиндони
106. Пул тү нисд, һәммә гули, нисд рәһтү тәнки
107. Һисдијә чи әри домундә рузи
108. Гошир әз бирәј хүшдә докә, косибиш
һошир инбу
109. Дәс һошир вохурдкә, һони ехә пара
мисоху
110. Һәловој ән һоширә әз һәсәл мисохут
111. Вәхтә вир нә сох, зарал мивини
112. Гијмәт ән вәхт әз пул буһоји

113. Вөхтә вир сохуһо, бәхтәш вир мисоху
114. Гәзку эз аташ гирмизи инбу, инсон эз коф
115. Әкиј гози тәһно рафдикә, рази мијој
116. Күрдәнио сәк дәндү вәди ни соху
117. Ә хунә оморокорә пиш ни сохут
118. Вөрф чәнгәдә анбар омокәш тө васал ни муну
119. Сијә рузиш сипрә рузиш муров ни муну
120. Сијә рузә дуст кәм бирә
121. Әз гәрәчи чубон әз јәһуди пәһливон-ни инбу
122. Гәләм әз гилинч тичи
123. Гәләм нүвүсдәрә, гилинч нидов пузмиш сохдә
124. Гәссаб мүрдкә, ә чикәјү сәк мүнүшү
125. Гисмәт әз һовоји нәсә фуроморә зәһмәт кәрәки
126. Гисмәт түрә мүкәшдү мијофу
127. Әз гисмәт зәвәр нибу хурдә
128. Гызыл гуш әдәс микәшдү, рача духдәр ә звун
129. Гилинч нә вокунуһо, чикәрә пул мокуну
130. Гилинч һәву гилинчи, гул омо у гул нисд
131. Чүл әгүл һәрәби јә әгүл кусбәнди
132. Гудуг кәлә инбу, Хәр инбу
133. Хәрәбә хов әхирү хуб бирә
134. Кушә хубә сәс хош оморә, чумә мәнзәрә
135. Дог чәнгәдә һүндүр бисдо, рәһ офдә мијов
136. Әсәр дог марал микәшдү

137. Дәлләкорә кор нә бирәнки, сәр дү јәкирә
чирәнүт
138. Дәлләк сәр дәлләкә чикә пул ни вәкүрү
139. Коф сохдә нүгрәјикә нә сохдә сүрхи
140. Пусд әнјә дөвә, әри јә хәр јүки
141. Ә пијон дәс нә зән хүшдәнү минофдону
142. Хујкир ни күрүсү әгүлмәнд ни хәндү
143. Хујкир бәсдүһорә, әгүллү нидов вокундә
144. Хујкирә, әз хујкир, моллара әз мүрдә хош
оморә
145. Хујкирә әз дәс дәшәнүһо үш хујкири
146. Ә хујкир сәнг ни шәнүт
147. Ә хујкир куфдурут, әрчү хујкир бирәј, әз
дәрд хујкир һорә кәширә
148. Дәр һовуни, әдәр тәхтәјиш кору
мијофдону
149. Һовун ә нәми, инсан ә дәрд чүримиш инбу
150. Дәрд хушдәрә нә кујуһо, дәрмансүз
мумуну
151. Диворә нәм мачаруну, инсанә гәм
152. Звун дүшмәј инсони
153. Әз дорд дорәј звун, дәндү дорд дүһо хуби
154. Звун ә дорд дәндү мохуру
155. Әз звун дурку буһо, лол буһо хуби
156. Звун остугусүзи, омо остугурә хүрд сохдә
157. Звун хүшдәрә нә танүһо, дәдәј хүшдәрә
нишиноху
158. Ә дуствовоз нүш-ху омо алвер нә сох
159. Ә рәһ ән дуствәрфиш инбу, ворушиш
160. Дуствәрфиш бирә, әз дүл сухдокор јәки

161. Мол-дөвләт ә пој хүшдәрәвоз оморә
162. Дөвләт әсәр бәлоји
163. Дөвләтли киснә бирәнки хурдә, косиб
офдәнки
164. Дузи нә бирә чикә, нибу зијисдә
165. Нун-мүнүк бурра чикә дүшмәнәти нибу
166. Ёилом Сүлмәји, јәки варафдани јәки
фуроморә
167. Ә һилом јә хуби мундә, јә хәрәби
168. Ә һилом ә мәрд олхојим бош
169. Ә һилом ән хубә чи чун согини
170. Ә һилом ән кәлә инсан дәдәји
171. Дүшмә офдә һәсонти, дуств офдә чәтин
172. Дүшмәрә әз хүшдә кучлу тан
173. Ә дүшмә чүклә бисдори ә сәр тү маров
174. Һәчи бијо нүш ки, нә кујут вәхи бира
175. Әгүлә ә чоһили кошдәнүт, ә пири чирә
176. Сәһиб хунәрә јә хунә, һәмхунәрә сад хунә
бирә
177. Хунә вокундәкор, әвләнмиш бирәкор пулә
худо расундә
178. Хунәрә рач мисоху зән
179. Хунәрә дү зән бисдокә, хунә чарусуз
мумуну
180. Хунәјү нисд, дәр әдәј кәшдә
181. Ә хунәј хүшдә динч нә буһо, һиломә
чәһәннәм миданү
182. Әвләнмиш бирә һәсонт, дуланмыш бирә
чәтин
183. Ә хунә нә бирәкор, духдәр нидүт

184. Ешг је дэријоһи, үзкүм нэ танисдикэ
батмиш инбоши
185. Өз хэр һэсб нибу, өз чикэр кушд
186. Хэр һэр зэкэ, сэр сэк дорд дорэ
187. Хэр һэр мизэнү, тоју офдэ мијов
188. Хэр чүј виникэ кијов ни хуру
189. Хэр кэлэ инбу, паланү нәһ
190. Хэр је әри үзүм муров, је әри ов
191. Хэр әзир бор, һәр ни зәнү
192. Хэр лэзэт ләһә ниданү
193. Өсәр хэр ө кәмәрү хәнчәр вәбирәкор
михәндүт
194. Хэр өз тәпик хэр инчимиш нибу
195. Бор хэр јүнкүл бирәнки, вөчәсдәни күрдә
196. Хәрә ө һэсбәвоз чү дусти, бәкә ө
косибәвоз чү дусти
197. Һәјбә мисоху һәјбәчәр, пијозә мухуру
дәрдәчәр
198. Һәјбсүзә һовур кәшдүһо һовурсуз мумуну
199. Өркәкә гуш һовәрә микәшдү, дүшијә гуш
лула мокуну
200. Сүфдә коф сох, бәгдә хәнд
201. Өвәл фикир сох, бәгдә коф сох
202. Шәфдә дорсүз, бог нибу
203. Шәфдә дор дуз нибу
204. Өз шәфд дәниширәкор, хубә кор кузәт
нәсох
205. Шәфд дузә бәкән нисоху
206. Шәфдә дәс, шәфд мүнүвүсү
207. Шәфдә кор, пој никүрү

208. Шэфдә рәһ буровһо, тә әхир рафда ни
расу
209. Дәс ә гуловоз гувот офдә
210. Јәрај ән дәс муrow, ән звун нәһ
211. Дәс мәрд бирә, чум намәрд
212. Дәс тәмиз буһо, рујиш тәмиз инбу
213. Әз дәс тү фүрсәтә рәһо нә ди, јәбојкә ә
дәс ни диров
214. Әз дәс рафдкә әдәс нијов
215. Ә дәс бијовһо гәзончи
216. Дәс буш руј сијә
217. Әдәсовоз сохуһо хубирә, ә звуновоз нә
вачарун
218. Зәһмәт нә бисдокә, хурдә нибу
219. Зәһмәт рачиј һиломи
220. Ән кәлә мәрди кофә ә руј кују
221. Мәрд точ зәни
222. Чәнк зән-шүвәри, рихдә воруш
һәминонини
223. Мәрд рихдә никәрәји, зән бәнд әну
224. Мәрд пир бисдо гоч инбу, зән пир бисдо
һич
225. Хок ән зән мәрд әзјә чикә вәкүрдә оморә
226. Гуш ә гәнәтовоз маров, инсан ә
һүрмәтәвоз
227. Шүвәрмә-шүвәр бошку, нунмә јовон
228. Шүвәрмә-шүвәр бошку чикәјү әчә бисдокә
229. Шүвәрсүзә зән, нә варавундә һәсби
230. Шүвәрсүзә зән, чиловсүзә һәсби

231. Һәсүлмәнд хој чүрки бошку, бәдһәсүлә
рача нә хој
232. Дәс тү ә әтәк кәләһо вә
233. Һәчәл оморәнки, сәр-дәрди бәһонәји
234. Ә һәчәл чорә нисд
235. Әз һәчәл нәс бирә вирихдә
236. Хүнәј залумә јә ох мачаруну
237. Хүнәј залум кәм бирә
238. Үшүг залум тө сәбәһ ни суху
239. Һилом кирошдәни, коф мундә
240. Һилом дәкиш бирә-бирә, инсониш дәкиш
бирә
241. Тан әкировоз зарафат сохдәкә
242. Зарафат-зарафат овурдә
243. Зарафат субики овурдә
244. Ә зарафатовоз гәрд рашут нәс бирә
245. Зәнбилү рачи, гәдү буш
246. Гәдүр зәрә, зәркәр миданү
247. Ә зәһмәтовоз гәзонч бирә нун, ширин
бирә
248. Зәһмәтсүз һәсәл хурдә нәс оморә
249. Зарали ә гәзончовоз һәрмәһи
250. Дү одоми коф сохдкә, сәјмүн нијо соху
251. Дү хунәји зән бәрәкәтсүз бирә
252. Дү зәнә мәрд ләзәт ләһәј хүшдәрә ниданү
253. Дү зәнә мәрд шәв шәгәмсүз мумуну
254. Дү зәнә мәрд шәјиү пара инбу
255. Әз дү сәрә һәјвон нәһ, әз дү звунә инсан
вирих
256. Дү бүлбүл әјә күл ни нүшү

257. Дү гушә әјә сәнгәвоз низәнүт
258. Дү гәрпүзә әјә дәс ни күрүт
259. Дү бирор әјә чикә мәскән ни дәшәнү
260. Дүдүрә шин, јәкирә коф сох
261. Әз дү хәр јә һәсб хуби
262. Дү дәсә сәс бирәни, јә дәсә нәһ
263. Дү чум әри јә сәри
264. Дү һәким буһо нәчоғә, хуб нибу
265. Икид әз пәсә зәрә нијов
266. Икид ләһәрә ни вокуну дәсә мокуну
267. Икид духдәр хүшдәрә, ә икид мүдү
268. Әз икид нә тәрс, әз тәрсәнкоһ тәрс
269. Әсәр икид һәр кор мијов
270. Пој ән мара, нун ән моллара јәкиш нәс
винирә
271. Мар балај хүшдәрәш мизәнү
272. Мар дуз нә бирә, ә лула насда дарафда
273. Мара нәрм винирә, дәс нәзән
274. Мара јәралу рәһо нидүт
275. Ков ов мухуру шир мүдү, мар ов мухуру
огу инбу
276. Инсан гәнәтсүзә гуши
277. Гијмәт инсонә, инсон танүсдә
278. Инсон вәкәндәниһо чол, хүшдәнү офдорә
279. Инсон пир бирәни, дүл пир нәсә бирә
280. Инсон пир бирә-бирә ә кузку нәсә вонсдә
дәнүшү
281. Инсон әз сәнг сәхти, әз күл инчә
282. Инсон мүрдәј хүшдәрә танүсджә, говрәј
хүшдәрә мәкәнү

283. Инсон ө сәбһој хүшдәрәвоз алим бирә
284. Инсонә дәрд, дувәрә нәм вачарундә
285. Ә хори дәниширәниһо инсон, ө һовоји
дәниширәниһо һәјвон, әзуһо, тәрс
286. Чум инсонә јә пәнчә хок сирoji мисоһу
287. һүндүрә инсон јәвош коф сохдә, сара
инсон һүндүр
288. Руј инсон нәрми
289. Инсонјәти ө пуловоз восдәрә нәс оморә
290. Русму дуразү, звун кутәһү хуби
291. Ә чүклә корһо дәс вәни, куч тү расү
292. Ә кор кәрәк буһо сәнг, әхори нимуну
293. Әз кор тәрсүһо, сәһиб кор нибу.
294. Корсүзи очор һочизини
295. Кор соһуһо һовун пас никүрү
296. Јәваш-јәваш буровһо ни вомуну
297. Дуркунә звун, сәвкәнд анбар хундә
298. Дуркурә һүмүр кәм бирә
299. Әз дурку шоһод нибу

МҮНДЭРИЧАТ

ӨЗ ТОУН ШАИР, ДҮЛ КОФНОМӨ	3
ҮРЭКЛЭРДЭ ЛУВА ГУРМАГ ИСТЭЈЭН НӨГМӨЛӨР	14
НӨ ТҮ ҺӘЈИЛ БИРИ НӨ МӨ	22
ӨЧҮН ЭН ХУДО	23
НӘСУХУН МЭРЭ	24
ГҮДҮШИЈ ТҮНИ	25
СҮСДҮМ.....	26
НӘРКИЗ ӨРИ ДУХДӨР ДУШАНБЕЈИ	27
ТӨНКИ СОХДӨ	28
ТҮНИ	29
У РУЗНОРӨ	30
НАСДАНҮМ КУФДИРӨ.....	32
ӨЗ ДӨРД ТҮ БӨХШӨЈ	33
ЈӨ ТҮРӨ ХОСДУМ	34
ТҮСҮЗ РУЗНОМӨ	35
КҮННӨ КҮРПИ.....	36
МӨРД ХУДОЈИ БУ	38
ДУРНОНО	40
ӨЗ СӨР ХӨРӨБ БИРӨЈ ТҮ	42
ХУБИ КӨРӨКИ	43
ӨРЧҮНИ.....	44
ХУНДОКОР БИРӨМ	45
КӨРӨКИ ДӨДӨЈ	46
ЛӨЛӨЈ ӨСӨФ.....	47
ХУНӨЈ БӨБӨ.....	50
ӨРИ БИРОРМӨ ЈАГУБ ШАМАЕВ	52
КИРОШДӨ РУЗНО	54
ЧУВРОЈ ДОГИ	55
ДУЗ ОМО	57
ФӨРСҮЗӨ ДОНОР	58
ӨРИ МОРКОЛ ХӨНӨРМӨ	59
ДОР ТУТИ.....	62
Ө БОГНОЈ ГҮБӨ.....	63
ДОГНО.....	64
ГҮБӨ	65
Ө НИКӨРӨ	66
ӨЈИ ҺИЛОМ БОВОР НӨ СОХ	67
ВАСАЛ.....	69

ЧҮКЛӨ ГҮБӨ	70
ӘРИ ШАИР JAША БИРОРМӨ	72
ӘРИ ЖАКЛИН НӘВӘJMӨ.....	74
ЗУ СИПИ БИСДО	76
ДӘРДҺО БИРӨ.....	77
ЈОРМӨ	78
ВИНИРӘМ.....	79
СИПРӨ МУЈҺО.....	80
БИСДОРУМ	81
ӘЗ КӘЛО МӘРДО	82
ЧҮ РАЧ БИРИ ШӘҺӘР ГҮБӨ.....	83
ОРШОЛӘЈИМ	85
ӘРИ КУК ХӘЛГ ИМУ ЗАУР	86
ЧИРОЈИ	88
Ә ХОВ.....	89
Ә ИҒТИБОРСҮЗ	90
ПОЈИЗ КҮЛИ	91
СОХИ ТҮ	92
СИМОНТУ БУ	93
ӘРИ ӘЗ ЫЛОМ ЧОВОН	
РАФДА ДӘДӘЈҺО	94
Ә ГҮБӨ БИРИҺО ФАЧИӨ?	
ӘЈИ ПӘНЧ ХУНӨ	95
ВӘТӨН ЫӘЈИЛИJMӨ.....	96
ИҒТИБОРСҮЗ БИСДОРИ	97
НӘСИӘТӨ КОФҺО.....	98
РУБАИҺО.....	99
ӘРИ ЫЛИЛ БИРОРЗӘРӘJMӨ	101
ДУХДӘР	102
ЗВУНМӨРӨ	103
БУҺО БИРИ	104
Гәзәл.....	105
Гәзәл.....	106
У РАЧА ЧУМҺО	107
ӘРИ ТӘЛХҮМ БИРОРМӨ.....	108
АНБАР ХУБИШ НӘС ХҮНДӘБУ	110
НӘЧОГӘ ДҮЛМӨ.....	115
КИРОШД ӘЗ ЈОНМӨ	117
ӘЗ ЧУМҺОJMӨ	118
Ә ҒОЛМӨ	119

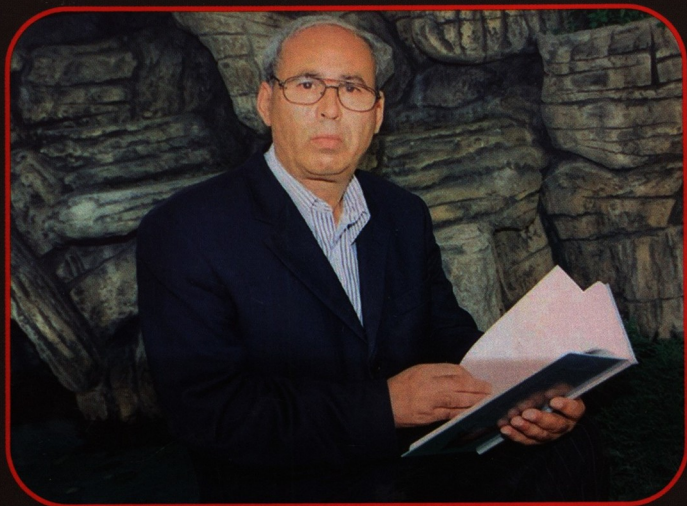
НИДОВ БИРӨ	120
ПУЛ БИСДО	121
ӨЈИ ЏИЛОМ Ө ТҮ ЧҮ СОХДӨБҮРҮМ.....	123
ӨРИ РАФИК БИРОРЗӨРӨЈМӨ.....	125
ӨЗ ДӨРД ТҮ БӨХШӨЈ.....	127
ХАЈФА	128
САЛҲОЈ ЧОВОНИ	129
ОЈ ДӨДӨЈ	130
БӨБӨЈИ БӨБӨ	131
АНБАРИ ТҮРӨ	132
ЏИЛОМ ЗУ ПИР СОХДИ МӨРӨ	133
МӨРД ХУДОЈИ БУ	134
ӨРИ АЛБЕРТ БИРОРЗӨРӨЈМӨ	
КУК РАШБИЛ	135
ӨРИ АЛБЕРТ АГАРУНОВ.....	137
БӨДӨ ХӨБӨР.....	140
ӨРИ ЈӨРОВУРДӨ МУХОИЛ БИРОРМӨ	142
ӨРИ ЈОРОВУРДӨ ТӨЛҒҮМ БИРОРМӨ	144
МИХӨНДҮ	145
НӨСИӨТ	146
ТҮ НӨ ШӨНДИМИ.....	147
ШАИР ЧҮ ЗУ ПИР БИСДОРИ.....	148
ФУРМУШ БИРӨ ТӨҒНО ГОВРӨ	150
АНА.....	154
ИСТӨДИМ.....	155
АЛДАТМАГ ҮЧҮН	156
БУ ДҮНЈАНЫ	157
БАЗАРДА	159
ИЛК МӨҒӨББӨТИМ	160
О КӨЗЛӨРӨ	161
ДӨРДИМ ТӨКЧӨ ВӨТӨНДИР.....	162
БИЗИМ ГЫЗЛАР	163
АРЗУЛАЈЫРАМ	164
А ДОСТУМ	166
ДҮНЈА	168
НЕЈЛӨЈИМ.....	169
АЈ МӨНИМ ДИЛИМ	170
ГУБА ГЫЗЛАРЫ	171
ГАРА ХАЛЫ ЧАҒЫРАР	172
МӨНИМЛӨ ГОЧАЛМЫСАН	173

АЗƏРБАЈЧАН	174
БАЧАРА БИЛСƏМ	175
СЕВКИЛИМ	176
ОЛАНДА	177
ВƏТƏН БАҒЫНДА	178
ИСТƏРƏМ	179
НАЛƏСИЈƏМ	180
ҺƏСРƏТ БАҒЫ ƏКМИШƏМ	181
СƏНИ АНМЫШАМ	182
ҺАРДА ГАЛДЫН (<i>Нəзмə</i>)	183
КҮЛҮМ (<i>Нəзмə</i>)	184
СЕВКИСИЗ (<i>Нəзмə</i>)	185
МƏНƏ ƏЗИЗДИР	186
ЧƏЛƏНК ҺƏРƏРСƏН	186
ҺИКМƏТƏ БИР БАХ	186
АЗƏРБАЈЧАНДЫР	186
СƏН МƏНДƏН ДƏНСƏН	187
ЈЕНƏ ҮРƏҚДИ	187
ҺАГЫ ДЕЈƏРƏМ	187
ОГЛУНАМ	187
АТА ЈУРДУМ	187
МƏРД ОГЛУМУЗ	188
СƏНƏТКАР ЈАШАЈЫР	191
ƏЗ АЗƏРБАЈЧАНИ ТƏРЧҮМƏ МƏСƏЛƏНӨЈ ƏН ХƏЛҺӨ	195

Жыгылмаға верилмиш 11.10.06
Чапа имзаланмыш 08.11.06
Форматы 84x108 1/16
Һәчми 13,25 ч.в.
Тиражы 500 нүсхә.
Гижмәти мугавилә илә

Китаб "Вәтәноғлу" НП ММЧ-нин мәтбәәсиндә
офсет үсулу илә чап едилмишдир

Директор: Гасымов М.М
Тел: 515-43-16

Мəно нә дәрикә китаб әри хәлг
Мухуну дорд мүдү сәрү һә нәһог
Ә мәжлис јә кәлә сүфрә вокун ки
Ширин бу әришү, анбар бу гиног!

